

Színpad

1400 Ft

XXII. évfolyam 2. szám 2026. június

Előadóművészetek technikája

Színházi világnap
Nagyoperett az MVM Dome-ban
MITEM 2026

TÖBB MINT

25 ÉVE

A MAGYAR SZÍNHÁZAK
ÉS KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK
SZOLGÁLATÁBAN!

BIZTONSÁGOS MEGOLDÁSOK,
BIZTONSÁGOS ÜZEMELÉS!

Kik vagyunk?

A Színpad- és Emelőgéptechnika Kft 1998-as alapítása óta Magyarország és a Kárpát-medence egyik legismertebb színháztechnikai beszállítója.

A sok helyen csak "Színpadtechnikások" néven ismert csapatunk tapasztalt tervezőkből, projektvezetőkből és technikus kollégákból áll.

Az elmúlt 25 év referenciái alapján, az időszak legnagyobb színháztechnikai projektjeivel a hátunk mögött, régi és új megrendelőink is biztonságos és professzionális szolgáltatást várhatnak tőlünk.

Miben segíthetünk?

Fő tevékenységünk egyedi színháztechnikai gépek tervezése és gyártása. Beszállítói hálózatunknak és saját műhelyünknek köszönhetően az ország egész területére szállítunk függönyöket, színpadokat, köteleket, bilincseket, sülyzárakat és mindent ami színpadra való!

Szolgáltatásaink

Tervezés

Saját tervezőcsapatunknak köszönhetően, házon belül lehetőségünk van új gépek, díszletelemek, vagy díszletmozgatások tervezésére.

Javítások

Hibabejelentést követően gyorsan reagálunk, felmérjük a hibákat és (ha lehetőség van rá) akár a helyszínen azonnal javítjuk azokat.

Karbantartás

Országsszerte már több mint 80 intézménynél végzünk rendszeres karbantartást. Rendszeres karbantartással a színpadtechnikai eszközök és gépek biztonságosan üzemeltethetők!

KAPCSOLAT

5

4 Országos Színházi Találkozó 2026 (VADÁSZ DÁNIEL)

SZÍNHÁZI VILÁGNAP

5 Színházi világnap Willem Dafoe üzenete

MÁRCIUS 15. DÍJAK

6 Állami kitüntetések március 15. alkalmából

MITEM 2026

8 MITEM 2026: 13. Madách Nemzetközi Színházi Találkozó

SZÍNHÁZTECHNIKA

10 Egy aréna körszínházzá alakítása. A Dankó Pista nagyoperett műszaki megvalósítása az MVM Dome-ban (SOMFAI PÉTER)

Március 26-án a Budapesti Operettszínház olyan feladatra vállalkozott, amely a magyar színházi gyakorlatban ritkán adódik: egyetlen estére teljes értékű zenés színházi térré kellett alakítani az MVM Dome arénáját. A Dankó Pista nagyoperett nem egyszerűen „kitelepített előadás” volt, hanem kifejezetten arénatérre gondolt, nagyszabású operettshow, annak minden nehézségével, de egyben előnyével is.

15 Amikor a teljes tér színpaddá válik. A Dankó Pista nagyoperett komplex hangtechnikai rendszere (DITZMANN TAMÁS)

A Dankó Pista nagyoperett hangtechnikai kivitelezése egy kifejezetten nagy léptékű, integrált rendszerre épült, amelynek elsődleges célja a nagy alapterületű, összesen mintegy 2200 m²-es játéktér, valamint a 270 fokban elhelyezkedő nézőtér egységes és kontrollált hangellátása volt.

21 Kapálózunk legalább! (SIMON OTTÓ)

„Hajózni muszáj” – szól a római eredetű mondás első fele, de van egy második része, miszerint „Hajózni muszáj, de élni nem!” Pompeius római hadvezér és politikus „buzdította” így a fővárost gabonával ellátó flotta személyzetét, hogy mindenképpen útra kell kelniük a lakosság életben tartása miatt. A „Show must go on!” hasonló jelentésű, de kevésbé komor mondat, ami szakmánk gyakorlása közben esetleg segíthet leküzdeni az aktuális nehézségeket.

25 Népszínház, változó díszletekkel. Színpadtechnika a Szegedi Szabadtéri Játékokon (MÁROK TAMÁS)

HAZAI HÍREK

30 Hírek a hazai színházi világból

32 „A kultúra nem dekoráció, hanem közjő” A Magyar Színházi Társaság közleménye

33 „Támogatunk minden kezdeményezést, amely a finanszírozási rendszert átláthatóvá teszi”

A fővárosi fenntartású színházak közleménye

KÜLFÖLDI HÍREK

34 Konferencia a színházművészet jövőjéről

34 Leégett Nápoly történelmi színháza

34 A valóra vált esodák fesztiválja: LMDP

34 Az Elation piaera dobta a Magma Prime Tour modellt

35 Frissített Wavefront Precision line array sorozat

35 Mantis – egy új, nagy teljesítményű, sokoldalú LED videófal-esalád

35 Chauvet Professional COLORado PXL Curve

36 A finn nyár gyönyörű – de rövid. Egy regénytrilógia színpadi adaptációja Helsinkiben (SIRATÓ ILDIKÓ)

LÁTVÁNYTERVEZÉS

39 „Jelmeztervezőnek lenni egy pszichológiai helyzet” (JÁSZAY TAMÁS)

Kereken tíz éve dolgozik együtt Székely Kriszta rendező és Pattantyus Dóra jelmeztervező. Közös tapasztalataikat sok zenés nagyprodukción és más-más léptékű prózai előadás alapján foglalják össze. A MALÁT rendező-tervező párosokat megszlóító interjú-sorozatában a szünet szükséges voltáról és a külföldi munkákról is beszélgetünk.

SZÍNHÁZÉPÍTÉSZET

45 A Szlovén Nemzeti Színház ideiglenes épülete

TECHNIKAI ÚJDONSÁGOK

47 A Lisys-Projeet, a Chromasound és a Pelyhe Kft. újdonságai

SZÍNHÁZI GAZDASÁG

49 Színházi kommunikáció (DR. VENCZEL SÁNDOR)

KIÁLLÍTÁSOK, KÖNYVEK

51 A történelem színpadán

A magyar színjátszás a kommunista diktatúra árnyékában

51 Páros dramaturgia. Ilovsky Béla színházi fotói (SZEGŐ GYÖRGY)

53 Antal Csaba, a scenográfus (JÓZSA ÁGNES)

Fotó: Csikos Mihály Samu

Országos Színházi Találkozó 2026

Amikor egy város színháza Országos Színházi Találkozónak adhat otthont, az mindig több egyszerű fesztiválszervezésnél. Ünnepe, felelősség és lehetőség egyszerre. Ünnepe, mert a magyar színházi élet legfontosabb alkotói, társulatai és gondolkodói érkeznek egy helyre. Felelősség, mert a házigazda feladata nem csupán az, hogy színpadot, technikát és vendéglátást biztosítson, hanem az is, hogy teret teremtsen a valódi találkozásokhoz. Egyben lehetőség is, mert ilyenkor a színház újra megmutathatja önmagát: közösségként, szellemi műhelyként, élő kulturális organizmusként.

A 2026-os Országos Színházi Találkozó házigazdájaként a Csokonai Nemzeti Színház számára különösen nagy megtiszteltetés, hogy a magyar színházi szakma Debrecenre választotta e közös ünnep helyszínéül. Egy olyan várost, amelynek színházi kultúrája több mint másfél évszázados hagyományból táplálkozik, és amely mindig hitt abban, hogy a színház nem pusztán előadások sorozata, hanem közösségi és erkölcsi ügy is. A 160 éves jubileumát ünneplő teátrumunk számára az OSZT amellelt, hogy kiemelkedő esemény az évadban, szimbolikus pillanat is: visszaigazolása annak, hogy a debreceni színházi műhelynek ma is meghatározó szerepe van kulturális életünk alakításában.

Az elmúlt években sok szó esett a színházi szakma megosztottságáról, különböző esztétikai, intézményi vagy világnézeti törésvonalokról. Ezek a viták természetesen léteznek, és bizonyos értelemben mindig is a színház természetéhez tartoztak. A színház ugyanis élő műfaj: kérdező, reagáló, provokáló, vitatkozó. Ám éppen ezért különösen fontosak azok az alkalmak, amikor nem egymás mellett, hanem egymással együtt tudunk jelen lenni. Az Országos Színházi Találkozó legnagyobb értéke talán éppen ez: a személyes jelenlét.

A szakmai párbeszéd elsősorban nem közleményekből, posztokból, kommentekből vagy távoli véleményekből születik meg igazán, hanem abból, amikor alkotók együtt ülnek egy nézőtérre, beszélgetnek egy előadás után, vitatkoznak egy kávé mellett, vagy egyszerűen csak újra felismerik egymásban a közös szenvedélyt: a színház szeretetét. Egy fesztivál valódi jelentősége nem kizárólag a díjakban vagy az elismerésekben mérhető, hanem azokban az emberi és szakmai kapcsolódásokban, amelyek hosszú távon alakítják a magyar színházi gondolkodást.

Debrecen mindig nyitott város volt. Olyan hely, ahol a tradíció és a megújulás egyszerre van jelen. A Csokonai Fórum modern játszóhelyei és a megújult Csokonai Teátrum történelmi tere egyszerre hordozzák ezt az örökséget és ezt az ambíciót. Az OSZT idején ezek a terek előadásoknak adnak otthont és találkozási pontokká válnak: művészek, nézők, kritikusok, hallgatók és fiatal alkotók közös fórumává.

Külön öröm számunkra, hogy az idei találkozó programjában a legkülönbözőbb színházi nyelvek és formák jelennek meg. Nagyszínpadi produkeciók és stúdióelőadások, klasszikus művek és kortárs megközelítések, határon inneni és túli társulatok együtt rajzolják ki a mai magyar színház sokszínű térképét. Ez a gazdagság számomra különleges erőt jelent. Azt bizonyítja, hogy a magyar színház él, keres, kísérletezik, kérdező és képes megújulni.

Különösen fontosnak tartom azt is, hogy az Országos Színházi Találkozó mindig figyelmet fordítson a következő generációkra. A fiatal alkotók jelenléte, a pályakezdők lehetőségei, az új hangok megszólalása a színház jövőjének záloga. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy a Csokonai Nemzeti Színház két fiatal tehetsége is a VÍSZE ösztöndíj nyertesei közé került, hiszen ez is azt mutatja, hogy Debrecenben nemcsak múltja és jelene, hanem jövője is van a színháznak.

Hiszem, hogy a színház egyik legfontosabb feladata ma az, hogy megtartsa az emberi találkozás lehetőségét egy egyre gyorsabb, zajosabb és széthúzóbb világban. Egy előadás közös lélegzése, egy nézőtéri csend, egy kataraktikus pillanat ma talán fontosabb, mint valaha. Az Országos Színházi Találkozó ezért nem pusztán szakmai, mélyen emberi esemény is.

Debrecen örömmel és nyitott szívvel várja a magyar színházi élet szereplőit. Bízom benne, hogy ezek a napok emlékezetes előadásokat, valódi beszélgetéseket, új együttműködéseket és megerősített szakmai közösséget teremtenek.

Végül soron a színház mindig találkozás. Ember és ember, művész és néző, múlt és jelen találkozása. És talán nincs is ennél fontosabb.

Dr. Vadász Dániel

a Csokonai Nemzeti Színház igazgatója

Színpad
Előadóművészetek technikája

XXII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM
2026. JÚNIUS

A Magyar SzínházTechnikai Szövetség
szaklapja
HU ISSN 1786-6995

Megjelenik:

negyedévente
(március, június, szeptember, december hónap)

Kiadja:

a Magyar SzínházTechnikai Szövetség
(1138 Budapest, Madarász Viktor u. 43. fsz., www.msztisz.hu)

Felölés kiadó:

Lakatos Gergely, az MSZTisz elnöke

Alapító főszerkesztő (2005–2022):

Szabó-Jilek Iván

Főszerkesztő:

Götz Eszter

szinpad@msztisz.hu

Szerkesztik:

Böröcz Sándor, Lakatos Gergely, Simon Ottó

Szerkesztőség:

Magyar SzínházTechnikai Szövetség titkársága

1138 Budapest, Madarász Viktor utca 43. fszt.

Tel./fax: 329-0841

Korrektor:

Schäffer Zsuzsa

Tördelészerkesztő:

Lusztig Tibor

Nyomdai munkák:

Keskeny és Társai 2001 Kft.

Terjesztés:

előfizetéssel.

A Szövetség tagjai ingyen kapják.

Ár: 1155 Ft/példány

Előfizethető:

a szerkesztőség címén vagy a
www.msztisz.hu honlapon lévő megrendelőlapon.

A 2026. évi teljes évfolyam ára 4200 Ft.

A postaköltséget felszámítjuk.

Régebbi lapszámok – korlátozott számban – még kaphatók.

Kéziratokat, ábrákat, fotókat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.

Szerkesztőségünk a hirdetések és a PR-cikkek tartalmáért nem vállal felelősséget.

A közölt cikkek tartalma nem minden esetben tükrözi a szerkesztőség véleményét.

ISSN 1786-6995 (nyomtatott)

ISSN 2732-0073 (online)

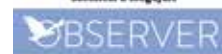
Címlapon:

Chicago, Katona József Színház, 2025, rendezte: Székely

Kriszta, díszlet: Izsák Lili, jelmez: Pattantyus Dóra

fotó: Wértán Botond

Lapunkat rendszeresen
szemléli a megújult

www.observer.hu

A Színpad – Előadóművészetek
technikája megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap támogatja

Nemzeti
Kulturális
Alap

Színházi világnap

Willem Dafoe üzenete

A színházi világnapot a Nemzetközi Színházi Intézet (ITI) kezdeményezésére 1962 óta tartják meg március 27-én, annak emlékére, hogy 1957-ben ezen a napon volt a Párizsban működő Nemzetek Színházának évadnyitója. A világnap célja, hogy felhívja a figyelmet a színházművészet és a kultúra fontosságára, tisztelegjen a színészek, a színházi dolgozók és a színházművészet iránt érdeklődők előtt. Az ITI minden évben a színházi világ egy jelentős személyiségét kéri fel, hogy fogalmazza meg üzenetét a művészek és a közönség számára. Legelőször Jean Cocteau szövege hangzott el 1962-ben, több mint húsz ország színpadain. Az idei színházi világnapon Willem Dafoe fogalmazta meg üzenetét, amelyet az előadások előtt a színházakban felolvasnak.

Színész vagyok, elsősorban filmszínészként ismernek. De a gyökereim mélyen a színházhoz kötnek. 1977 és 2003 között a The Wooster Group társulat tagja voltam, akikkel saját előadásokat hoztunk létre és játszottunk a New York-i Performing Garage-ben, és turnéztunk is, szerte a világon. Dolgoztam Richard Foremannel, Robert Wilsonnal és Romeo Castelluccival is. Jelenleg a Velencei Színházi Biennálé művészeti igazgatója vagyok. Ez a pozíció, a világban zajló események, valamint a vágyam, hogy visszatérjek a színházi munkához, megerősítették bennem a hitet a színház egyedülálló, pozitív erejében és fontosságában.

A The Wooster Groupnál töltött időm szerény kezdetén gyakran nagyon kevés nézőnk volt. Az volt a szabály: ha több a színész, mint a néző, lemondhatjuk az előadást. De sosem tettük. Több társulati tagunk nem is volt képzett színész; különböző szakmai háttérből jöttek, hogy együtt csináljanak színházat – így a „show must go on” nem feltétlenül volt a jelszavunk, mégis kötelességünknek éreztük, hogy találkozzunk a közönséggel.

Gyakran úgy volt, hogy napközben próbáltunk, este pedig közönség előtt megmutattuk a félkész produkciót. Előfordult, hogy évekig dolgoztunk egy előadáson, közben pedig korábbi turnéink bevételeiből tartottuk fenn magunkat. Évekig dolgozni egy-egy darabon számomra sokszor fárasztó volt, a próbák megterheltek, de ezek a fázisbemutatók mindig izgalmasak maradtak – még akkor is, ha a közönség szerény létszáma lesújtó ítéletet mondott a munkánk érdekességéről. Mégis ez ébresztett rá arra, hogy a tanúként jelenlévő közönség ad a színháznak értelmet és életet.

Ahogy a szerencsejátéktértem felirata mondja: „JELEN KELL LENNED, HOGY NYERJ.” A valós időben, közösen átélt alkotás – lehet, hogy előre komponált és megtervezett, de estéről-estére mégis más – ez a színház nyilvánvaló ereje. Társadalmi és politikai értelemben a színház soha nem volt ennyire fontos és létfontosságú önmagunk és a világ megértésében.

Fotó: WIRELMAGE

A nyilvánvaló problémát az új technológiák és a közösségi hálók jelentik, amik kapcsolatot ígértek, de látszólag inkább elszigetelték az embereket egymástól. Én is naponta használom a számítógépet, még ha nem is vagyok fent a közösségi hálón; rákerestem már magamra színészként, és a mesterséges intelligenciához is fordultam információért. De vaknak kell lenni ahhoz, hogy ne ismerjük fel: hogy az eszközökkel való kapcsolatunk fenyegetés az emberi kapcsolatainkra. Bár bizonyos technológiák jól szolgálhatnak minket, az a probléma, hogy nem tudjuk, ki van a kommunikációs kör másik végén, nagyon mélyen hat, és hozzájárul az igazság és a valóság válságához. Habár az internet képes kérdéseket felvetni, nagyon ritkán ragadja meg azt a csodát, amit a színház tud csak létrehozni. Olyan csodát, ami figyelemből, részvételből és a jelenlévők spontán kialakuló közösségéből születik egy olyan körben, ahol az emberek cselekszenek és válaszolnak egymásnak.

Színészként és színházi emberként továbbra is hiszek a színház erejében. Egy olyan világban,

amely egyre megosztottabbnak, kontrollálóbbnak és erőszakosabbnak tűnik, a mi feladatunk az, hogy elkerüljük a színház leértékelődését: ne csak egy kereskedelmi vállalkozás legyen, ami figyelemelterelő szórakoztatásra épül, és ne is csak a hagyományok száraz, intézményes őrzője, inkább erősítsük azt a képességét, hogy embereket, közösségeket, kultúrákat kapcsoljon össze – és mindenekelőtt, hogy kérdéseket tegyen fel arról, merre tartunk...

A jó színház rákérdez a megszokott gondolkodási mintáinkra, és ösztönöz, hogy elképzeljük, mire vágyunk igazán. Társas lények vagyunk, biológiailag a kapcsolódásra teremtve. Minden érzékszervünk egy lehetőség a kapcsolódásra, és ezeken keresztül válik egyre világosabbá, hogy kik is vagyunk. A színház mint összművészeti forma a történetmesélésen, a látványon, a nyelven, a mozgáson, a téren keresztül képes megmutatni nekünk, milyen volt, milyen most és milyen lehetne a világunk.

magyar fordítás:

Németh Nikolett

Állami kitüntetések március 15. alkalmából

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából állami díjakkal és kitüntetésekkel ismerték el a hazai előadóművészet jeles képviselőit.

Kossuth-nagydíjjal tüntették ki **Kurtág György** Wolf-díjas, kétszeres Kossuth- és háromszoros Erkel Ferenc-díjas zeneszerzőt, zongoraművészt, kiváló és érdemes művészt, a magyar klasszikus zene legnemesebb hagyományait formabontó módon megújító zeneművei, világszerte nagy hatást gyakorló művészete, valamint művésznevezékek számára meghatározó oktatói munkája elismeréseként.

Kossuth-díjat kapott:

Fischl Mónika Liszt Ferenc-díjas énekes, színművész; **Gáspár Tibor** Jászai Mari-díjas színművész, rendező, érdemes művész; **Gyöngyösi Levente** Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, érdemes művész; **Nemesák Károly** Jászai Mari-díjas színművész, kiváló és érdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja.

Megosztott Kossuth-díjat kapott a Szalonna és Bandája zenekar és munkatársai: **Pál István „Szalonna”** Liszt Ferenc-díjas népzeneész, kiváló és érdemes művész; **Pál Eszter** Liszt Ferenc-díjas népzeneész; **Doór Róbert** népzeneész; **Gera Attila** klarinétművész, népzeneész; **Gombai Tamás** népzeneész, egyetemi adjunktus; **Karacs Gyula** népzeneész; **Ürmös Sándor Ferenc** népzeneész.

A Magyar Érdemrend parancsnoki heresztjét kapta: **Rózsa István** zeneipari producer, a Rózsa Records Művészeti és Kulturális Kft. ügyvezetője

Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat kitüntetését vehetett át:

Borsa Miklósné Sebestény Katalin Liszt Ferenc-díjas táncművész, érdemes művész, a Magyar Táncművészeti Egyetem professor emeritusa, a Magyar Állami Operaház korábbi címzetes magántáncosa és balettmestere; **Fodorné Molnár Márta** Harangozó Gyula-díjas táncművész, koreográfus, egyetemi tanár, a Magyar Táncművészeti Egyetem rektora.

Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült:

Kalmár Attila Harangozó Gyula-díjas táncművész, koreográfus, a Magyar Táncművészeti Egyetem tanszékvezető egyetemi docense; **Pócza Zoltán**, a kőszegi Jurisics-vár Művelődési Központ és Várszínház igazgatója; **Reich Margit**, a Magyar Táncművészeti Egyetem Dózsa Imre Táncművész-képző Intézete Zongorakisérő Csoportjának vezetője, címzetes egyetemi docense; **Sirkó**

László színművész, a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház örökös tagja; **Szűcs Judit** énekes, előadóművész; **Zoltán Erika** előadóművész.

Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült:

Auksz Éva színművész; **Csonka András** színművész; **Kerényi Miklós Dávid** Harangozó Gyula-díjas táncművész, a Magyar Nemzeti Balett első magántáncosa; **Mester Viktória**, a Magyar Állami Operaház magánénekes; **Náray Erika** színművész, jazzénekes; **Peller Anna** színművész; **Radics Gigi** énekes; **Vermes Tímea**, a Pécsi Nemzeti Színház operaénekes.

Magyar Ezüst Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetését vehetett át:

Csonka Ferenc népzene-pedagógus, zenekarvezető, prímás; **Keckés József**, az egykori gödöllői Petőfi Sándor Művelődési Központ igazgatója; **Lipták Ildikó** színész-drámatanár, író, egyetemi oktató, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ alapító tagja; **Pataki-Tóth Eszter** táncművész, a Magyar Táncművészeti Egyetem Klasszikus Balett Tanszékének balettmestere, művésztanára.

Magyar Érdemkereszt arany fokozatban részesült: **Kulesár Edit**, a MITEM – Madách International Theatre Meeting főszervezője.

Magyar Érdemkereszt ezüst fokozatban részesült: **Flament Krisztina**, a Nemzeti Színház vezérigazgatói asszisztense.

Magyar Érdemkereszt bronz fokozatban részesült: **Dani Tamás**, a Nemzeti Színház szervezési és jegyértékesítési osztályának vezetője; **Halász Ildikó**, a Nemzeti Színház könyvelője.

Magyarország Kiváló Művésze díjban részesült:

Benkő Péter kétszeres Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész; **Derzi János** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész; **Dukay Barnabás** Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, érdemes művész; **Rubold Ödön** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja.

Magyarország Érdemes Művésze díjban részesült:

Antal Máttyás Liszt Ferenc-díjas karmester, karnagy, fuvalaművész, a Magyar Művészeti Aka-

démia köztestületi tagja; **Bársony Bálint** Erkel Ferenc-díjas szaxofonművész, zeneszerző, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja; **Boldoczki Gábor** DLA Liszt Ferenc-díjas trombitaművész, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja, egyetemi tanár; **Héja Domonkos** Liszt Ferenc-díjas karmester; **Homonnay Zsolt** Jászai Mari-díjas színművész, rendező; **Kocsis Enikő** Harangozó Gyula-díjas táncművész, koreográfus; **Pataki András** Jászai Mari-díjas rendező, dramaturg; **Sánta Gergő András** Harangozó Gyula-díjas táncművész, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja; **Szolnoki Tibor** Jászai Mari-díjas színművész, művészeti vezető, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja.

Jászai Mari-díjat vehetett át:

Czakó Julianna, a Thália Színház színművésze; **Ember Márk**, az Erkel Színház színművésze; **Gubik Petra** színművész, énekes előadóművész; **Katona Kinga**, a Nemzeti Színház színművésze; **Kéri Kitty** színművész, rendező, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Rippl-Rónai Művészeti Intézet Színházi Tanszék tanszékvezetője, művésztanár; **Kiss Diána**, a Budapesti Operettszínház színművésze, a Magyar Állami Operaház operaénekes; **Laklóth Aladár**, a Pécsi Nemzeti Színház színművésze; **Töröcsik Franciska** színművész.

Harangozó Gyula-díjban részesült:

Kara Zsuzsanna balettművész, a Széchenyi István Egyetem Tánc- és Képzőművészeti Általános Iskola, Szakgimnázium és Kollégium művészeti szakmai vezetője, a Magyar Műhely Általános Művelődési Központ mestertanára; **Medvecz József Sándor** balettmester, a Magyar Táncművészeti Egyetem művésztanára; **Sánta-Bíró Anna** Népművészet Ifjú Mestere díjas táncművész, a Honvéd Együttes – Magyar Nemzeti Táncegyüttes táncos szólistája.

Hortobágyi Károly-díjban részesült:

Graeser József, a Nemzeti Artista- Előadó- és Cirkuszművészeti Központ cirkuszsakmai igazgatója.

Erkel Ferenc-díjban részesült:

Brandenburg Ádám Sándor zeneszerző, a Színház- és Filmművészeti Egyetem adjunktusa; **Ott Rezső** zeneszerző, az Ott Rezső Zenei Szolgáltató Bt. ügyvezetője.

Gratulálunk a kitüntetésekhez!

ROBE

LEDBeam 200™

- **Kompakt Erőmű**

Ultra gyors
Extra könnyű: 6 kg
ScreenPix effekttel

- **Nagy Fényerő**

7x55W RGBL LED
25.000 lx 5 méteren

- **Gyönyörű Színek**

RGBLime színkeverés
Akár 86-os natív CRI

- **Rugalmas Fehérek**

Állítható CTO
1.800-10.000 K
Tungsten emuláció

- **Nagy Tartomány**

Motoros zoom
3.8°-60° nyitásszög

- **Precíz Dimmer**

18 bites L3 dimmer
Linear és Square Low

MITEM 2026

13. Madách Nemzetközi Színházi Találkozó

A Madách Nemzetközi Színházi Találkozó (MITEM) 2014-ben indult a Nemzeti Színházban. Az évente megrendezett találkozó terepet, lehetőséget kínál arra, hogy más kultúrák, nemzetek vérfriessítő hatással legyenek a hazai színházi szakmára, és hogy a külföldi szakemberek megismerkedjenek hazai előadásokkal, művészekkel.

Az idei, 13. fesztiválon egy hónap alatt 15 országból 23 előadás volt látható a Nemzeti Színházban, köztük a világhírű román rendező, Andrej Őerban bukaresti előadása, a januárban elhunyt francia író-rendező, Valère Novarina utolsó színpadi alkotása, az olasz Davide Iodice vagy a bolgár Diana Dobрева rendezései, valamint a szerb-magyar kulturális évadnak köszönhetően több szerbiai produkció. A MITEM a kezdetektől azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a kultúrák párbeszédét szolgálja. Emellett fontos küldetésének tartja, hogy platformot kínáljon a kisebbségi színházi kultúrák számára. Így az idei válogatásban láthattunk északmacedón, katalán, tatár, vagy éppen Frieslandból, Hollandia apró tartományából érkezett előadásokat eredeti nyelven. A program része volt egy gyerekelőadás is: a Szabadkai Gyermekszínház *Játssz velem!* című produkciója (rendező: Andrej Bota), amely a fizikális és látványszínház megoldásait felhasználva, bábszínházi elemekkel élve, olykor burleszkyszerű etűdökkel és sok zenével tárta a nézők elé egy csonka család metaforikus történetét szeretetről, szülői felelősségről és a törődés erejéről.

A kortárs francia irodalom és színház egyik legkülönlegesebb, egyéni nyelvet teremtő alkotója, Valère Novarina 2026 elején hunyt el. Az 1947-ben Genfben született művész filozófiai és filológiai tanulmányai után Antonin Artaud-ról írt tanulmányt, majd egy éven át Dante *Isteni színjátékát* olvasta.

Foto: Silvia Ilićević

Jan Fabre társulat: *Sajnálom*

1984-től kezdte kiadni a műveit és 1986-tól saját maga rendezte a munkáit. Több előadását bemutatták az Avignoni Fesztiválon és szerte Európában. A MITEM-en bemutatott, *Gondolatalakok* című utolsó rendezéséhez a szöveget és a festményeket is maga hozta létre. A fesztivál alatt emlékkiállítás is nyílt Novarina munkásságáról a Nemzeti Színházban.

Jan Fabre *Sajnálom* című rendezése a csoportja egyik neves táncosa, Stella Höttler számára készült, és a büntudatnak, a szégyennek, az emlékezetnek és a gyónásnak a testben jelentkező lenyomatait dolgozza fel. A katalán Nemzeti Színház és a barcelonai Teatres en Xarxa koprodukciójában készült *Tarsius* Ferran Carvajal rendezésében a Z-generáció útvesztését tematizálja, egy abszurd világba csöppent hat fiatal közös segélykiáltása köré építve a cselekményt.

A Teatro di Napoli és a nápolyi Interno5 *Pinokkió*-feldolgozása Davide Iodice rendezésében a fabábu másságát, lázadó hajlamát emeli ki, szintén a fiatalok szubkultúrája felől gondolva újra a mesét. A leeuwardeni Pier 21 *Madarak* produkciója a kihálófélben lévő fríz nyelven veti fel az állatvilág és az ember közösségének gondolatát.

A bukaresti L. Caragiale Nemzeti Színháztól Andrei Őerban *Stuart Mária* előadása érkezett Budapestre, amelyben két nagy hatalommal bíró nő áll a brutális politikai és érzelmi küzdelem középpontjában. Az előadás előtt minden alkalommal pénzfeldobással döntik el, melyik színésznő játsza Máriát, és melyik Erzsébetet.

A kísérőprogramokkal, közönségtalálkozókkal és szakmai beszélgetésekkel kísért fesztivál idén is gazdag színházi palettát mutatott be a Nemzeti Színházban.

Fotó: Nemzeti Színház / ÉBR Szabó Zsolt

Tarsius, rendezte: Ferran Carvajal

Stuart Mária, rendezte: Andrei Őerban

Mindenek feletti színházi élmény:

PC-alapú vezérlés a szórakoztatóipar számára

PC- és EtherCAT-alapú vezérléstechnika a szórakoztatóipar számára:

- Integrált és széles határok között skálázható automatizálási rendszer
- vezérléstechnika bármely szórakoztatóipari terület számára: színpad-, színház- és koncerttechnika, filmstúdiók, élményparkok, 4D/5D mozik, speciális effektusok, épületautomatizálás
- sokrétű hang- és képtechnikai multimédiás illesztőfelületek
- DMX, Art-Net™, sACN, PosiStageNet protokoll, SMPTE időbélyeg és hang integrálása
- professzionális műsorelemek megvalósítása bevált vezérléstechnikával

Olvassa be a QR-kódot
és élvezze előben a
szórakoztatóiparban
alkalmazott PC-alapú
vezérlés lehetőségeit!

New Automation Technology

BECKHOFF

Fotó: JANUS ERIKA

Egy aréna körszínházzá alakítása

A Dankó Pista nagyoperett műszaki megvalósítása az MVM Dome-ban

Március 26-án a Budapesti Operettszínház olyan feladatra vállalkozott, amely a magyar színházi gyakorlatban ritkán adódik: egyetlen estére teljes értékű zenés színházi térére kellett alakítani az MVM Dome arénáját. A Dankó Pista nagyoperett nem egyszerűen „kitelepített előadás” volt, hanem kifejezetten arénatérre gondolt, nagyszabású operettshow, annak minden nehézségével, de egyben előnyével is.

Az Operettszínház minden idők egyik leglátványosabb operettshow-jaként hirdette az előadást, Pejtsik Péter zenéjével és Orbán János Dénes librettójával.

Műszaki vezetőként először el kellett hessegetnem az érkező borús felhőket. Ezek akkor robbantak be, amikor a kőbe vésett, rendelkezésre álló négy helyszíni nap tudatában megtörtént a tervfogadás. F. Kovács Attila díszlettervező álma megszületett: a földszinten mindenhol díszlet lesz!

A produkció léptékét jól jelzi, hogy a díszlet teljes alapterülete megközelítőleg 2200 négyzetméter. A nézők pedig közel körben, U alakban ülnek,

kb. 14 ezren. A rendelkezésünkre álló négy napba bele kell férnie építésnek, két nap próbának, előadásnak és bontásnak.

Innentől viszont már a feladat izgalma maradt. A produkciót nem lehetett a hagyományos színházi keretek között értelmezni. Nem egy játéktér lesz, hanem öt, egymással technikai kiszolgálásában és közlekedésében is összekapcsolt terület.

Az ütemterv elkészítése közben már kiderült, az, hogy a jó öreg „fejezzünk be nyugodtan egy folyamatot és akkor jöhet a másik szekció!” gondolkodásmód nem működhet. Itt egyszerre kell több, különálló stábnak is dolgoznia, meghatározott fel-

vonulási, beszállítási útvonalakkal, egyértelműen korlátozott területeken.

Egy teljes 3D tervet készítettem, melyet folyamatosan fejlesztve egyre több részlet került rá. Fontos segítség volt Ditzmann Tamás, a vezető hangmérnök, hogy minél hamarabb meghatározhassuk a függesztett PA-k helyét. 7 db-ot javasoltak, a lehető legkevésbé visszhangos, homogén hang lefedettség érdekében.

A visszhang csökkentésére még külön tompító függönyöket is hoztunk a színházból – ezek később jól beváltak. (A hangtechnikai megoldásokról lásd Ditzmann Tamás írását.) A PA rendszer helyei ad-

Fotók: SOMFI PÉTER

Fotó: SOMMI PÉTER

ták az alapvetést, ehhez igazítottuk a fényhidak, a LED-falak, a reptetőpályák és a TV-kamerák pozícióit.

Fontos szerep várt Dreiszker Jósikára, a világítástervezőre, mivel szükséges volt előre felépíteni a rendszert és bizonyos szinten előre beprogramozni a fényt, még az építés előtt, monitoron. Ebben Bodor Ákos segítségével volt nélkülözhetetlen.

Számos egyeztetés zajlott le, különösen azután, hogy a technikai szolgáltatók kiválasztásra kerültek. Elég szűk volt az idő, mivel szinte minden témakörben közbeszerzési eljárásra volt szükség, de szerencsére tudtuk tartani a menetet.

A felépítés ütemezése külön produkciónak volt tekinthető. Nem több, mint négy nap...

A helyszíni munka vasárnap este kezdődött a fény-, hang-, színpad- és LED-technika beszállításával, valamint részünkről a díszlet pontos pozíciójelölésével. Hétfő reggelre pedig a technika riggelése többségében kész volt, így indulhatott a díszlet és a színházi technika beszállítása.

13 kamionnyi technika után érkezett 11db 24 tonnás kamionnyi díszlet, jelmez, hangszer stb. Ez elég izgalmas helyzet volt, mivel a 71 méter mélységű díszletben összesen 20 cm-t tudunk hibázási tartalékként képezni. A díszlet öt gyártónál készült, ugyanakkor az MVM igazgatója, Cseh Zoltán teljes joggal jelezte előre, hogy nincs kompromisszum, a menekülési útvonalakba nem lehet belelőgni!

Bízunk benne, hogy minden díszletgyártó pontosan gyártott, de azért volt nálunk fűrész...

A részletes ütemterv szerint hétfőn reggeltől két kapun, 20 percre bontott sorrendben érkeztek a díszlet- és egyéb kamionok. 130 fő dolgozott egyszerre, úgy, hogy ne akadályozzák egymást, és a legfontosabb: ne legyen baleset.

A tervezés egyik fontos döntése volt, hogy a színpad alatt szándékosan beszállító alagutat hagyunk. Ez az építés gyorsításához elengedhetetlen volt, ha ez nincs, a fele díszlet sokkal hosszabb úton jöhetett volna csak be. Ezért választottuk a 240 cm magas színpadverziót, hogy senki ne

verje be a fejét. (Előadás közben a színpad alatti rész amúgy is nélkülözhetetlen volt a szereplők mozgását tekintve.)

A díszletépítés négy külön díszlettechnikus csapattal, egyszerre négy helyszínen zajlott, négy operettes színpadmester irányításával. Szeren-

Fotó: JAVUS ERIKA

Fotó: SOMFAY PÉTER

esére minden a terv szerint alakult, minimális korrekciókra volt szükség, ezek is inkább művészeti igények miatt merültek fel.

Csak kedd reggel kezdhettük építeni a zenekart, ahogy a televízió is. Este már próba volt, ami teljesen jól működött.

F. Kovács Attila 2 db, kb. 50 m²-es, vízzel feltöltött tavat, illetve 4 db kerti medencét (szőkőkúttal) tervezett bele a műbe. Ennek a jó néhány m³ víznek

a feltöltését szerda reggelre hagytuk, és itt is jó lapot húztunk: egyik sem eresztett!

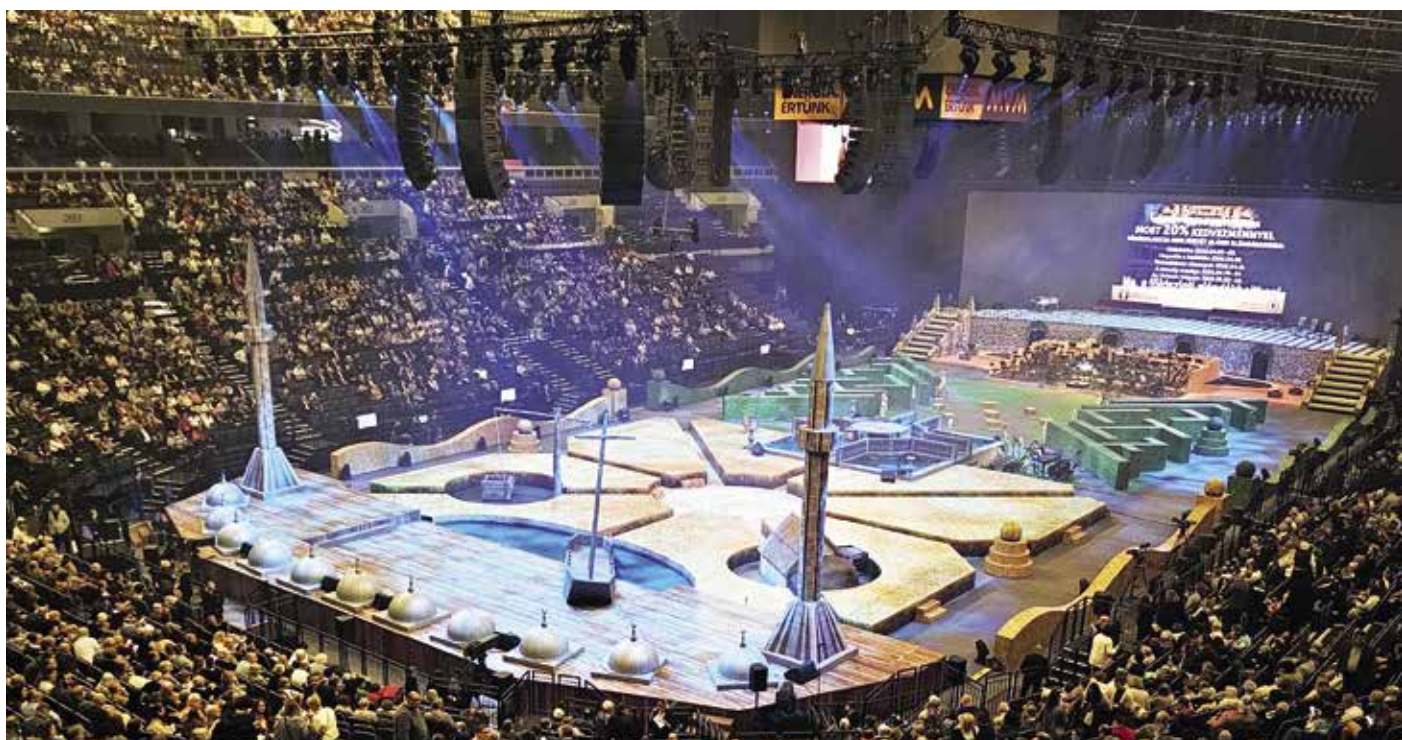
Az építés közben fantasztikus élmény volt feljebb menni a lelátóra (az első három sort nem használtuk nézők számára, ki volt tolvaj a térből), és lenézni az elképesztő terepasztra. Monumentális léptékekben Dankó Pista életének meghatározó helyszínei... Dankó Pista története egyébként az Orfeum mágusa, Somossy Károly univerzumá-

hoz tartozik. Két évvel ezelőtti bemutatónk szintén Bozsik Yvette rendezte.

A helyszínek a következők voltak: Konstantinápoly Budapesten, egy tóval, hajóval és minaretekkel. Dankó többek között ennek a legendás szórakozónegyednek volt a zenei vezetője. A szegedi búzamező, gémeskúttal, a szülőházzal, és gabonakörökkel. A cári palota, egy gőzmozdonnyal, előbbi amiatt, hogy Dankót, mint a kor rocksztárját, a cár

Fotó: JANUS ERIKA

Fotó: SOMFAI PÉTER

meghívta zenélni Szentpétervárra. A szegedi Hungária kávéház. És egy palotakert.

Dankó Pista temetésén 500 cigányzenész gyűlt össze. Ez az emblemikus jelenet benne van a darabban, sikerült is létrehozni, noha csak 300 cigányzenészt sikerült megtalálni erre az alkalomra. A „csak” szó mellett azért megjegyzendő, hogy sokan könyvezték meg ezt a jelenetet... Az egész előadás művészeti üzenete Kiss-B. Atilla főigazgató szándéka felől

itt érte el csúcspontját: a hazai cigányzenei kultúra leáldozóban van, szükség van rá, hogy lendületet kapjon. Egy ilyen emblemikus előadás pedig segíthet, hogy ne esőkhessen a cigányzenés éttermek száma.

Egy ekkora tér akkor válik színházivá, ha a látványrétegek egymásra épülnek: a díszlet, a LED-tartalom, a fény, a füst, a mozgás, a tömegjelenetek és a kameraképek nem külön-külön hatnak, hanem egyetlen vizuális rendszerként.

A színházi figyelemvezetés a hang szempontjából nehéz dolog volt, hiszen a klasszikus „bal oldalon van a szereplő, onnan jöjjön a hang is!” ennél az U-alakú nézőtérnél nem működik.

A „színházi” és a „sportesarnokos” technikai gondolkodás összehangolásának úgy kellett megtörténnie, hogy ne egymás kárára bontakozzanak ki. Nem lehetek egymás ellentétei, hanem egymást kiegészítő rendszerek. Az arénaépítés gyorsasága,

Fotó: Horváth Judit

► a kamionlogisztika, a riggelés és a nagy teljesítményű technikai infrastruktúra rendezvénytechnikai fegyelmet kíván. Ugyanakkor a végeredménynek mégis színházként kell működni: próbarenddel, belépésekkel, jelenetváltásokkal, ügyelők pontossággal, dramaturgiai arányokkal és azzal a fajta érzékenységgel, amely egy zenés színházi előadás sajátja.

Az előadás művészeti szempontból is lenyűgöző volt, a címlapot, képeket a www.operett.hu-n, a már leadott TV adást pedig a mediaklikk.hu-n találjátok meg. 2027-ben pedig a kőszínház is műso-

rára veszi. Látványos, technikailag nagyon izgalmas, bizonyos szempontokból esústartó előadást sikerült létrehozni, melyért köszönet jár minden, elképesztően profi résztvevőnek, csapatnak!

A legnagyobb szakmai siker minden technikai résztvevő számára csak kisebb mértékben az, hogy mennyi kamion, hány négyzetméter LED, hány lámpa és hány ember dolgozott a produkción. Ezek fontos számok, de önmagukban csak adatok. Az igazi eredmény az, amikor mindez a néző számára nem technikai teljesítményként, hanem ter-

Helyszín: MVM Dome
Rendező-koreográfus: Bozsik Yvette
Jelmeztervező: Berzsényi Krisztina
Díszlet- és látványtervező: Ferenczy-Kovács Attila
Karigazgató: Szabó Mónika
Színpad, riggelés, hídrendszer: MVM Dome, BI Crew
Hangtechnika PA: BG Events
Hangtechnika rádió: Microsound
Hangtechnika pultok: Arton stúdió
Fénytechnika: 500db robotlámpa, teljes rendszer: Szatyai Stage Team
LED-fal: 430m², 3,9px/mm: Szatyai Stage Team
Díszletgyártók: Orfeum Dekor, Scabello, Kolor99, Reflex, Fazekas Gyula
Színpadmesterek: Oláh Sándor, Préger Krisztián, Maczkó István, Koncsok Ferenc
Világítás-tervező: Dreiszker József
Programozás: Bodor Ákos
Bútor vezető: Koesonya Gábor
Kellék vezető: Szilágyi Brigitta
Parókatervvező: György Zsófia
Vezető öltöztető: Bohácsné Tóth Erzsébet
Pirotechnika: Piro Spark
Vetítések: Pixa Mad, Koltai László
Reptetés: Airwalking
Műszaki vezető: Somfai Péter, Fülöp Gergő
A produkcióban résztvevők létszáma: 380 fő zenész, 160 fő technikus, 100 fő táncos, 50 fő szereplő, összesen közel 700 fő

mészetes színházi élményként jelenik meg. Amikor az aréna egy estére valóban színházzá válik...

Somfai Péter

műszaki vezető, vizuális hatások

Amikor a teljes tér színpaddá válik

A Dankó Pista nagyoperett komplex hangtechnikai rendszere

A Dankó Pista nagyoperett hangtechnikai kivitelezése egy kifejezetten nagy léptékű, integrált rendszerre épült, amelynek elsődleges célja a nagy alapterületű, összesen mintegy 2200 m²-es játéktér, valamint a 270 fokban elhelyezkedő nézőtér egységes és kontrollált hangellátása volt.

A hangkeverés gerincét az Allen&Heath dLive rendszerébe tartozó keverőpultok adták, amelyek hálózatba kötve működtek, biztosítva a többpozíciós, redundáns és rugalmas vezérlést. A dLive rendszerhez kapcsolódó szakmai háttértámogatást az Audmax Kft. szakértői kollégái biztosították, ami a stabil üzemeltetés és a helyszíni problémakezelés szempontjából kiemelt jelentőséggel bírt.

A produkció egyik legkomplexebb eleme a rendkívül nagy számú vezeték nélküli eszközpark volt: összesen 192 darab wireless egység állt rendszerbe. Ezek Dante hálózaton keresztül lettek összefogva és integrálva a teljes audio infrastruktúrába. A vezeték nélküli rendszereket a Microsound Kft. biztosította, Shure Axient és Sennheiser Spectera rendszerek alkalmazásával, ami ebben a volumenben különösen fontos a frekvenciagazdálkodás,

az üzembiztonság és az interferenciák kezelése szempontjából.

A szimfonikus zenekar monitorozása Allen&Heath ME-1 személyi monitor rendszerrel történt, összesen 19 darab egységgel, így a zenészek egyénre szabott, stabil visszahallást kaptak, ami élő operettprodukció esetében a pontosság és a dinamikai kontroll szempontjából alapvető követelmény.

A teljes hangrendszer felügyeletét és rendszerprocesszálását egy DirectOut Prodigy rendszerprocesszor látta el, amely központi szerepet töltött be a 270 fokos hangellátásból fakadó időzítési, jelszintezési és útvonalkezelési feladatokban. A nézőtér kiszolgálását hangban (Martin Audio MLA line array PA rendszer) a BG Event, fényben és vizuális elemekben (LED-fal) a Szatyí Stage Team biztosította.

A teljes technikai koordinációt Somfai Péter műszaki igazgató és helyettese, Fülöp Gergő végezték, ami lehetővé tette, hogy a sokszereplős, többcéges és nagyszámú hálózati és audio alrendszer egységes koncepció szerint, üzembiztosan működjön.

A *Dankó Pista* nagyoperett hangtechnikája modern, hálózatosított Dante alapú, nagy csatornaszámú és magas biztonságra tervezett megoldás volt, amely a vezeték nélküli rendszerek tömeges alkalmazását, a zenekari személyi monitor koncepciót, valamint a 270 fokos nézőtéri lefedettséget egyetlen, felügyelt és koordinált rendszerben valósította meg.

Mielőtt belecsapok, szeretnék kicsit magyarázkodni. Ez egy szakmai beszámoló, de személyemből fakad, hogy gyakran elkalandozok, megszólítok munkatársakat, vagy élményekkel tarkítom a

Ditzmann Tamás a pultnál

Háttérben a szentpétervári cári palota

- ▶ leírást, mert a száraz tényeket ezzel színesebbé tudom tenni. Remélem, az olvasók is így fogják gondolni.

Rendszerarchitektúra (hálózat + jelüt)

Alapelv: a teljes előadás hangja egy hálózatos (Dante) audio rendszerben mozgott. Ez azt jelenti, hogy sok különálló forrás (mikroportok, zenekari mikrofonok, lejátszások, effektek) digitálisan, egy közös IP-hálózaton kerül összegyűjtésre és szétosztásra. Hogy ez miért fontos? Azért, mert ekkora léptékben a klasszikus, csak analóg multicore-kábelezés gyorsan kezelhetetlenné válik; Dante-val rugalmasabb a patch, könnyebb a tartalékolás, és több keverési pont is összehangolható.

Keverés: Allen&Heath dLive rendszer

Feladat: a dLive pultok(4db) végezték a FOH (nézőtéri) keverést és a produkcióhoz szükséges további mixek előállítását (pl. monitor-, sidefill- és delay zónák).

Technikai előnyök:

- ▶ Nagy csatornaszám / busz struktúra: zenés színházi műfajban sok a szereplő-mikrofon, zenekari mikrofon, atmosféra, FX stb.
- ▶ Scene/Show automation: jelenetváltásokhoz tipikusan snapshotok (képek) kellene, külö-

nösen, ha sok szereplő mozog, és változnak a zenei számok.

- ▶ I/O bővíthetőség: stageboxokkal és hálózattal jól skálázható.

Ezen a ponton szeretnék a saját feladatomra fókuszálva megosztani néhány személyes szakmai tapasztalatot.

A nem túl hosszú felkészülési szakasz azzal telt, hogy a szöveggönyv és az elég hiányos zenei információk alapján elkészítettem a teljes csatornakiosztást mind a zenekar, mind pedig a portok tekintetében. Ide értendő a tartalékmegoldások (vészmegoldások) kitalálása. Véglegesítés után, a szöveggönyv és a rendezőasszisztensek által adott infók alapján elkészítettem a programot a pultokra.

Rögtön élesben tesztelhattuk a képeket, amiket előre megcsináltunk. Fontos volt a képeknél, hogy csak azok a szereplők – legyen az színész, kórista, vagy akár zenész – legyenek előttünk a keverőfelületen, akik éppen az adott pillanatban szerepelnek, és ne kelljen keresnem a sok csatorna között. Fontos volt továbbá az is, hogy a vész- és a vészvéstartalék könnyen elérhető legyen. A dLive-on minden csatornának 4 független bemenete van; esetemben az A és a B inputon port volt (fő és tartalék), valamint négy darab mikrofon közül

a megfelelő lett beválasztva. Ezt úgy kell érteni, hogy a teljes területet 4 részre/területre osztottuk, a segítők pedig vész esetén bevették volna az adott területre készített mikrofont, ha a szereplőn lévő A és B porttal gond lett volna – szerencsére erre nem került sor. Itt a lehetőség a lényeg, hogy ezeket egy gomb megnyomásával érhetjük el.

Az egyes szereplők saját beállításokkal működtek. Elsősorban a DYN8 beépített dinamikus EQ-ja és egy négyesatornás multiband kompresszor volt használatban. A szólistákra külön-külön, a csoportos szereplőkre pedig group insertként alkalmaztam. És hogy miért nem EQ? Színházi környezetben a szereplők gyakran intim szférán belül mozognak, ezáltal egymás portjára rászólva jelennek meg a hangosítási láncba, ami fézéléseket, erős hangminőség-romlást okoz. Ennek kivédésére használtam ezt a megoldást. Az EQ használata fázisproblémák sorát okozza, de ezt nem ecsetelem, hisz mindannyian tapasztalhatjuk hasonló helyzetekben. A DYN8 és az AMM közös használata erre kiváló megoldást kínál. Az AMM súlyozza a megszólalókat, és csak ott és akkor avatkozik be a DYN8, ahol és amikor azt mi érzékenység alapján előre meghatároztuk. A végeredmény egy kiegyensúlyozott, jól érthető, természetes hang.

Magyarországi helyszínek

Nagy segítség volt, hogy az összes pult UFX bővítéssel volt jelen. Ezekből tudtuk színesíteni a hangélményt kiváló effektekkel, harmonizerekkel és nem utolsósorban a beépített Tune alkalmazásával (csak ritkán volt rá szükség).

Vezeték nélküli mikrofonrendszer: 192 csatorna (Shure Axient + Sennheiser Spectera)

Miért két márka? Nagy rendszerekben gyakori, hogy a rendelkezésre állás, a csatornaszám vagy speciális igények miatt több platform dolgozik együtt.

Mit jelent ez technikailag? 192 wireless egység már RF (rádiófrekvenciás) nagyüzem, ahol a kulcskérdés nemcsak az, hogy „szól-e”, hanem hogy stabilan, kiesés nélkül menjen több órán át.

Fő technikai elemek:

- ▶ Frekvenciatervezés/koordináció: a sok adó miatt elengedhetetlen az intermodulációk kezelése, csatornakiosztás, tartalék frekvenciák.
- ▶ Antenna rendszer: tipikusan irányított antennák, antenna osztók/erősítők, több zónára bontott vétel a nagy játéktér miatt.
- ▶ Dante integráció: a vevők digitális kimenete (vagy Dante interfészen át) egyenesen a há-

lózatba kerülhet, csökkentve az analóg kábelvezést és egyszerűsítve a routingot.

Milyen volt a 128 csatornás Dante-hálózat topológiája (redundáns primary/secondary, switch-ek típusa, VLAN/QoS), és ki felügyelte a hálózati fegyelmet?

Pálmai Ádám (Ms-Rent): Abszolút redundáns rendszerben zajlott, és egész idő alatt munkatársaimmal együtt gyári szoftvereken keresztül felügyeltük a rendszert.

Volt külön RF-koordinátor? Milyen sávban mentek a mikroportok, és hogyan kezeltétek az interferenciát (szkennelés, frekiterv, tartalék frekik, antennarendszer)?

Pálmai Ádám: Shure és a Sennheiser gyártók erre specializált szoftvereivel optimalizáltuk.

Zenekari monitor – Allen&Heath ME-1

Funkció: személyi monitorozás: minden zenész (szekció) saját keverést állíthat (pl. több hegedű, kevesebb ének, több click/vezető hang – ha van).

Előnyök:

- ▶ csökkenti a monitorhangmérnök terhelését és gyorsítja a próbafolyamatot,
- ▶ kiszámíthatóbb színpadi hangkép: kevesebb „visszazólás” a monitoroktól, kontrolláltabb akusztikai környezet.

Monitorban az Allen&Heath ME rendszer is nagy segítségünkre volt. A szereplők és zenészek száma szükségessé tette, hogy a fix pozícióban elhelyezkedő résztvevők – ide kell sorolnom az ügyelőt is – ME egységet kaptak, így önállóan tudták a számukra legoptimálisabb hangképet és tartalmat kialakítani, mindentől és mindenkitől függetlenül.

Kicsit részletesebben ez úgy nézett ki, hogy a rendszer 40 csatornás keverőként funkcionált, tehát ebbe a csatornaszámba kellett optimalizálni mindent. Ezt úgy oldottuk meg, hogy groupok lettek felülve; ahol volt értelme, ott sztereó, ahol nem, ott mono csatornáként. Az ME-1 egységeket a zenészeknél helyeztük el, akik többen voltak, mint a 19 egység, de igen, így volt kitalálva. Például prím szekciónál volt egy egység, amit 12 füleserősítőre osztottunk szét. A hangképet/tartalmat pedig demokratikusan a szólamvezető alakította ki. Ezt a szisztémát alkalmaztuk tovább.

Nagy Ferenc a pultnál

Hogyan oldottátok meg a színpadon mozgó szereplők követését: csak mikroport-szintű automix, vagy volt hangkép „blokkolva” zónákra (pl. színpad elő/oldal/hát)?

Nagy Ferenc (hangmérnök/monitor): Az Allen&-Heath dLive rendszerben integrált AAM (automix) volt a segítségünk, melyet alapos átgondolás után jelenetenként programoztunk.

Rendszerprocesszálás és központi audiofelügyelet – DirectOut Prodigy

Szerep: a Prodigy jellegéből adódóan tipikusan router/konverter/processzor szerepet tölt be; formátumok közti átjárás (Dante/MADI/AES67/analóg), jelútmenedzsment, esetenként redundanciakezelés.

Miért kritikus? 270°-os lefedésnél és több hangzónában a legnagyobb ellenség az időzítés és koherencia: delay-ek, zónák, esetleges mátrixok pontos kezelése szükséges ahhoz, hogy a beszédérthetőség és zenei transzparencia megmaradjon.

Fábián Kristóf (Audmax): A PRODIGY:MP esetén a Smaart a Globcon szoftveren keresztül, API-alapon integrálódik, így a mérési folyamat a Globcon szoftverből vezérelhető. A processzor rugalmas jelútkezelése lehetővé teszi, hogy a mérő- és referencijelek szabadon legyenek routolva a Smaart

felé (USB-audio vagy AoIP kapcsolattal a Smaart és a PRODIGY között), így nincs szükség külön audio interfészre a méréshez. A Globcon Smaart plugin segítségével a teljes mérési folyamat (jelgenerálás, mérés, késleltetés beállítás, rögzítés) egyetlen egységes felületen, integrált workflow-ban végez-

Dankó Pista szerepében: Sándor Péter

hető el. A mérések eredményei „trace file”-ként elmenthetők, és ezek görbéi közvetlenül felhasználhatók az EQ beállítására (akár invertálva „custom filter” létrehozására). Az EQ módosítások hatását a rendszer automatikus vagy manuális (választható) jelszint-kompenzációval kiegyenlíti.

Nézőtéri hangosítás – Martin Audio MLA line array

Technikailag mi az MLA? Multi-cellular Line Array, azaz olyan line array rendszer, ahol a hangszórók cellánként DSP-vel vezérelhetők, így a lefedés nagyon pontosan „rajzolható”.

Miért ideális 270°-hoz?

- ▶ Zónás lefedés: eltérő távolságú és szögű nézőtéri részeket külön karakterrel lehet célozni.
- ▶ Kisebb szórás oda, ahová nem kell: színpadra/oldalfalakra kevesebb energia jut, ami segíti a tisztaságot és csökkenti a gerjedési kockázatot.
- ▶ Kapcsolódó elemek: frontfill, outfill, delay hangfalak, esetleg balcony fill – a 270°-os kialakítás szinte biztosan több „alrendszer” jelent.

Készült akusztikai modell / előzetes szimuláció (pl. EASE, Soundvision, ArrayCalc), vagy főleg helyszíni hangolással mentetek?

Bácskay Gábor (rendszermérnök): Természetesen készült lesugárzási terv, a gyártó display szoftverében a ház méretei alapján lett tervezve a komplett PA.

Fénypróba

A 270°-os nézőtér miatt milyen kompromisszumok születtek a hangszórók elhelyezésében (main/side, outfill, frontfill, delay zónák), és a díszlet mennyre korlátozta a riggelést?

Bácskay Gábor: A teljes PA-t az alapján terveztük, hogy a teremben 270 fokban kell lesugározni a nézőteret, a 100-as szektortól a 300-as utolsó soráig, de nem sugározhattunk a floorra, hisz a teljes terület játéktér volt mikroportokkal. A riggelt felszerelés fel kellett kerülnön a díszlet érkezése előtt.

Mi volt a szerepe: kizárólag hangszórómenedzsment (crossover/EQ/limit) vagy matrix routing/delay-zónák kezelése is?

Bácskay Gábor: A PA aktív rendszer, így minden fűrt önmagában processzált, de a rendszerprocesszoron kezeltünk minden delay-ídot, csoport EQ-t, routingot.

Hol helyezték el (FOH rack, színpad rack, gépház), és mennyre volt hozzá fizikai hozzáférés előadás közben?

Fénypróba

► **Bácskay Gábor:** A processzor fizikailag az FOH-ban helyezkedett el, Luminex switchek segítségével optikán jutott el a jel és vezérlés a macskajárón elhelyezett breakoutokhoz, a distro/merlin rackekhez.

A 270°-os térlefedés sajátos problémái (és technikai válaszok)

Időillesztés (delay alignment): különböző hangforrások (fő PA, oldal, delay) között milliszekundumos pontosság kell.

Képszinkron / lokalizáció: színházban fontos, hogy a hang onnan jöjjön, ahol a színész van. Ennek megoldása lehet:

- zónázás (oldalsó hangszugárzók külön feed-et kapnak),
- mátrix routing a pultból,
- szigorú snapshot-automatizálás (jeleneten belüli fókuszváltások).

RF lefedés: a 2200 m²-es térben az antenna elhelyezés és a „shadowing” (kitakarás) kezelése kritikus.

Üzemeltetés és redundancia (gyakorlatban fontos technikai elem)

Egy ekkora előadásnál tipikus elvárások:

- redundáns hálózati elemek (switch-ek, uplink-ek) vagy legalább gyorsan átköthető topológia,
- tartalék adó/vevő csatornák, előre kiosztott backup-frekvenciákkal,
- dokumentált patch és scene management (ha beugrás van, percek alatt visszaállítható legyen).

Ebben a léptékben Somfai Péter és munkatársa, Fülöp Gergő munkája nemcsak hangtechnikai teljesítményként értelmezhető, hanem a díszlet, a logisztika, a teljes technikai rendszer szintjén is: a produkció sikerének feltétele volt a különböző szakágak (hang, fény, videó, színpad/díszlet, kellék, öltöző, színpadmesteri terület) összehangolása és az üzemeltetési biztonság megteremtése.

Díszlet és színpadi megvalósítás (technikai szemmel)

A díszlet nem önmagában „szép”, hanem technikailag integrált: befolyásolja a hangterjedést, látószögeket, kábelezési útvonalakat, riggelési pontokat, takarásokat és a színpadi mozgás biztonságát.

Ilyenkor kiemelten fontos a beépített infrastruktúra (átvezetések, kábelesatornák, rejtett elosztások, gyorscsatlakozók, szervizhozzáférés), hogy az előadás közben és a próbák alatt is gyorsan, bontás nélkül lehessen beavatkozni.

A 270°-os nézőtér és a nagyszámú szereplő miatt a díszlet és a színpadi útvonalak tervezése tipikusan üzemviteli kérdés is: hol fut a személy-

Meredjünk a távolba

zet, hol cserélhető eszköz, hol lehet „láthatatlanul” dolgozni.

Logisztika és üzemeltetés

A nagy csatornaszám, a sok vezeték nélküli eszköz és a komplex rendszer azt jelenti, hogy a logisztika nem szállítás, hanem készlet- és folyamatmenedzsment: eszközök azonosítása, kiosztása, csere- és tartalékstratégia, töltés/akkukészlet, karbantartási rend.

Kritikus a próba – előadás – bontás ritmusra szervezett munkafolyamat: mikor mi kerül fel, mikor mi zárható le, hol vannak a „no-go” pontok, hogyan lehet gyorsan hibát izolálni.

A biztonságos működéshez kell egy hibatűrésterv (tartalék utak, tartalék eszközök, gyors cserélhetőség, dokumentált patch- és routingterv).

Teljes technika (hang-fény-videó-színpad) integrációja

A hangrendszer, a vezeték nélküli infrastruktúra, a Dante-hálózat és a keverési koncepció csak akkor működik esésminőségben, ha közben fény/videó sem kényszerít kompromisszumokra (helyigény, riggelés, zavarforrások, interferenciák, kábelutak).

A produkció szintű kules a közös rendszerlogika: egységes jelölések, patch-sémák, snapshot/queue gondolkodás, és a színpadi történésekhez igazított technikai „forgatókönyv”.

A 270°-os térben különösen fontos a zónázás és az időzítés: nemcsak hangban, hanem vizuálisan és színpadtechnikailag is össze kell állnia annak, hogy „honnán történik” az esemény.

Stáb és munkaszervezés

Ennyi technikai réteg mellett a legnagyobb hozzáadott érték sokszor a stábmunka rendszerezése: felelősségi körök tisztázása, kommunikációs protokoll, változáskezelés próbák alatt. A gyors problémamegoldás alapja a dokumentáció

(naprakész patch-listák, RF- és csatornakiosztás, hálózati térkép, színpadrajzok, cue-listák) és az, hogy a csapat ugyanazt a „nyelvet” beszéli. A stabil előadásmenethez elengedhetetlen a frontvonal és háttérszámok összehangolása (FOH, monitor, RF rendszer, színpadmester, kellék, öltöztető, futók).

A *Dankó Pista* nagyoperett hangtechnikája azért működött ennyire konzisztensen, mert nem hangosításként, hanem egy egységes, hálózatosan felépített rendszerként kezelték a teljes előadás hangképét. A 270°-os nézőtér, a nagy (2200 m²) játéktér, a nagyszámú szereplő és vezeték nélküli mikrofon mind olyan komplexitás, amely hagyományos, lokális gondolkodás mellett szinte biztosan kompromisszumokra kényszerült volna. Itt helyett a jelút, a vezérlés és a felügyelet is előre megtervezett, redundáns és jól dokumentált logika mentén lett megtervezve.

Összességében ez az eset azt mutatja, hogy amikor a teljes tér színpaddá válik, akkor a hangtechnika sikerét nem egy-egy kiemelkedő komponens adja, hanem az, hogy a hálózat, a keverés, az RF, a monitor, a processzálás, a lefedés és az üzemeltetés egy közös, felelősen felépített rendszerben találkozik. Ebben a projektben ez a rendszer valóban működőképesnek bizonyult: stabilan, kontrolláltan, előadás szinten is kezelhető módon. A közönség pedig végső soron azt érezte, hogy a térben a hang „a helyén volt”, és együtt mozgott a dramaturgiával.

Ditzmann Tamás „Maci”

LED-falakkal a palotában

Kapálózzunk legalább!

„Hajózni muszáj” – szól a római eredetű mondás első fele, de van egy második része, miszerint „Hajózni muszáj, de élni nem!” Pompeius római hadvezér és politikus „buzdította” így a fővárost gabonával ellátó flotta személyzetét, hogy mindenképpen útra kell kelniük a lakosság életben tartása miatt. A „Show must go on!” hasonló jelentésű, de kevésbé komor mondat, ami szakmánk gyakorlása közben esetleg segíthet leküzdeni az aktuális nehézségeket.

Kevésbé heroikus az írásom címének választott mottó, miszerint „kapálózzunk legalább, ha a felszínen akarunk maradni!” Most néhány olyan dologról írok, amelyeket színházunk üzemképességének fenntartása érdekében próbáltunk ki, és talán másoknak is tanulságos lehet. Nemcsak hazai jelenség, hogy a nem profitorientált kulturális intézmények sokkal tovább kénytelenek használni a műszaki eszközeiket, mint a versenyszférában működő cégek. De a leggondosabb, rendszeres szervizelés sem tudja megakadályozni az erkölesi avulást, viszont a működőképesség idejét jócskán megnyújthatja. Sajnos, előbb-utóbb eljön az az idő, amikor egy eszköz majdnem annyit van a szervizben, mint használatban, és a javítására fordított összegek is átlélik már a gazdasági racionalitás határát. Ugyanakkor egy kiöregedett típus akár részleges lecserélése is az alkalmi szervizelési számlánál jóval nagyobb ráfordítást igényel, amire a legtöbbször nincs lehetőség. Színházunk előregedő reflektorparkjának három típusánál három különböző stratégiát próbáltunk ki, amiből kettő jó ötletnek bizonyult, a harmadik végül nem valósult meg, így azóta is bizonytalan vagyok a terv megítélésében.

A Martin TW1-es mozgófejes Fresnel-lencés reflektorokat nagyon szeretjük, de az utóbbi időben a 14 darabból az egyik szinte mindig a szervizben tartózkodott. Néhány tipikus hiba jelentkezett majdnem mindegyikben, ami ennyi üzemóra után törvényszerűnek tekinthető. Üzembiztonságunkat négy használt példány megvásárlásával tudtuk növelni. Persze, egy ilyen beszerzés mindig kockázatos, hiszen nincs rá garancia, hogy a meglévővel legalább megegyező használati állapotú vagy jobb állapotban lévő eszközt veszünk, de a két-két TW-1 szállító rackben annyiba került darabonként, mint egy-egy közepes szerviz munkadíja, tehát legrosszabb esetben alkatrészdonornak is megérte volna őket megvásárolni. Szerencsére a hirdetésben nem állítottak valótlan, mind a négy hibátlanul működött, biztos, hogy az előadás előtt tényleg átnézték őket. Azóta, ha valamelyik TW-1 meghibásodik, „sebj, van másik” felkiáltással felakasztunk a helyére egyet a tartalékok közül, és a DMX-cím beállítása után már folytatódhat is a show. Erre ugyan még nem volt precedens nálunk, de a négy mozgófejes reflektort a színpadra telepítve már

sokat javíthatunk egy-egy koncert látványvilágán, amire eddig nem volt szabad eszközünk. Mindezzel a csekély ráfordítással sikerült TW1-eink használá-

Selecon Pacific LED-es fényforrással

ti idejét kitolnunk, hiszen az alkatrészellátás és a szervizhátér biztosított ezekhez a típusokhoz.

Időrendben a következő megoldási próbálkozásunk a Selecon Pacific zoom profilok izzós fényforrás moduljának LED-esre cserélése lett volna, mivel sajnos ezekhez már irreális áron sem lehet beszerezni új alkatrészt. Egy hazai gyártó, Pesti Imre jóvoltából már több alkalommal tudunk jelképes áron vásárolni jó állapotú, használt, visszabontott hőálló tükröket, amelyek ennek a típusnak a lényegét adják. Imre több televíziós világítással foglalkozó cégnek végzett ilyen átalakítást, ezek mind nagyon elégedettek voltak a megújult reflektorokkal. Kölcsönkértem tesztelésre egy felújított reflektort, és kollégáimmal megpróbáltuk eldönteni, hogy belekezdjünk-e mi is az átalakításba. Mellette szólt a lényegesen kisebb fogyasztás, a színhőmérséklet-változtatás lehetősége, és az, hogy továbbra is használhattuk volna a jól bevált, 14–35 fokos optikáinkat. Pontosabban kompromisszumok elfogadásával használhattuk volna, ugyanis a kölcsönkapott LED modul egy szűkebb optikához lett optimalizálva, de egy kisebb „gate”

nyílással ez a probléma is megoldódott. Az ugyanígy de helyezett frost fólia pedig biztosította a megszokott elmoshatóságot, ami számunkra a Pacific

A friss Prolights mozgófejes bevetés előtt

legfőbb erénye. A televíziós felhasználók csak éles kontúrral használták őket, mi viszont jellemzően lágyabb fénykört igénylünk, tehát a felhasználói elvárásaink eltérőek voltak. A két utólagos módosítás persze némi fényerővesztést okozott, ami kompenzálható lenne hideg LED-ek használatával, viszont a 3200 Kelvines halogén-szerű fényminőséghez ezek nem voltak szükségesek. A csak „meleg” LED-ek által biztosított fényerő viszont elmaradt az 1000 W-os izzóétól. Valószínűleg egy, a mi optikánkhoz optimális másik kondenzor lencsével a modul elején már jobb eredményt kaptunk volna, ilyen azonban a teszt alatt nem állt a rendelkezésünkre. Fontos hozzátenni, hogy egy éven belül legalább az egyik termünkben végre kellett volna hajtani a teljes átállást, hogy ezáltal az ottani Pacificcek egyformák legyenek. Ezen felül kiderült, hogy a több évre elnyújtott, világítási pozícióként végrehajtandó fokozatos felújítás Pesti Imre részéről sem lett volna vállalható, valamint a több évre elosztott finanszírozást sem éreztük biztosítottak. A felújítási ajánlat része volt egy időkeret is, ami alatt nem tudtam eléggé elköteleződni a

Pál utcai fiúk, már-már túl erős gégen fényben

- ▶ projekt mellett, annak ellenére sem, hogy tudtam, nem lesz több esélyünk a Seleconok „megreformálására”. Így csak abban reménykedhetek, hogy a Pesti Imrétől vásárolt, még nem beépített hőálló tükrök segítségével működőképes állapotban tudjuk tartani ezeket az eszközöket addig, amíg nem

találunk olyan reflektorokat, amelyek „rabul ejtik szívünket”, és amelyeknek a beszerzése finanszírozható is lesz. Bármennyit töprengtem is a felújításon, a mellette és az ellene szóló érvek kiegyenlítették egymást. Végül az ajánlat érvényességének lejártá szakította meg a vívódásomat, de a homályos rossz érzés, hogy nem ragadtam meg az utolsó szalmaszálat, továbbra is bennem maradt.

A Selecon Pacific zoom profilok moduljának felújítását tovább hátráltatta, hogy szintén ugyanekkor, nagyon kedvező áron esélyünk nyílt a színpad fölötti világítási tartókra telepített 5 db Vari Lite VL 1000-es lecserélésére. Ez sokkal fájóbb probléma volt, mivel a javításhoz szükséges alkatrészek már nem elérhetőek, ráadásul szervizmérnök barátunk, aki próbálja működőképes állapotban tartani őket, egyre nehezebben tudott erre időt szakítani, így legalább egy darab nem, vagy csak részlegesen volt használható. A lecserélésre kiszemelt reflektorok a többi, még megmaradó 11 VL darab csere- illetve donoralapjaivá váltak, és a nyári leállás alatt remélhetőleg még „vissza lehet hozni őket az életbe”.

Nem hátrány, ha az ember következetesen viszonyul egy korábbi véleményéhez. Korábban a Prolights Astra Hibrid 330-ról azt gondoltuk, hogy gégen pozícióban szívesen használnánk hosszabb

A grund még a csata előtt, végre látszódnak a pászmák

Homogén fénykör, éles kontúr késeléssel és anélkül

távon is. Pontosabban: a használatát vállalható kompromisszumnak éreztük, amit az ára még vonzóbbá tett. A korábbi tapasztalatokból okulva, az öt lecserélendő Vari Lite helyett végül hat Pro-lights-ot vettünk, amelyek közül egyet eleve tartaléknak szántunk.

Jelenleg minden futó előadásunkban már az új berendezéseket használjuk. Úgy tűnik, ez a beszerzés jó döntés volt. A fényük szükség esetén jól korrigálható/illeszthető a halogén reflektorokhoz. A magasabb színhőmérséklet és a jóval nagyobb maximális fényerő többnyire előnyt jelent, ami bőven kiegyenlíti az eltérő fényminőség hátrányát. A kedvező tapasztalatok alapján megkérdeztem Tatarek Pétert a Lysis-Projecttől, hogy van-e a kínálatukban egy kicsit okosabb, erősebb fényű, és főleg jobb színvisszaadású modell, valamivel magasabb áron.

Ez már inkább egy hosszabb távú elképzelés lenne, bár a megvalósításához szükséges források egyelőre nem állnak rendelkezésre, de az Astra esetében is ez volt a helyzet, amikor először megismerkedtünk vele. Ezért is érdemes előre végiggondolni néhány lehetőséget arra az esetre, ha később mégis adódna forrás a fejlesztésre. Kérésünkre a Prolights egyik vadonatúj termékét kaptuk meg, néhány nappal a hazai bemutató után. A MUSE Profile70CT+ már jóval komolyabb berendezés, mint kis-

Csábító effekt animációs társával

„Jégvárás”, ha szükség lenne rá

▶ testvére, az Astra. Persze ez az árán is meglátszik, de a mai kínálatban, úgy érzem, a teljesítmény, a szolgáltatás és az ár arányát tekintve mindenképpen megfontolandó alternatívának tűnik. Mivel a megmaradt Vari Lite lámpák a játéktérrel szemben, a nézőtéri két világítási tartón helyezkednek el, a velük szemben támasztott elvárásaink is magasabbak. A halk működés elengedhetetlen, mert egy prózai előadás élményét jelentősen rontja a folyamatos hűtési zaj, vagy egy hangosan működő funkció. A jó színvisszadásról és a halogén reflektorokhoz hasonló, nagyjából 3200 Kelvin fényről ezúttal nem akartunk lemondani. A katalógus szerint a reflektor CRI indexe 98,8, ami a gyakorlatban is meggyőzőnek bizonyult, emberi bőrön és díszlet-elemekeken egyaránt. A hűtési zaj csökkentése ennél a típusnál is a LED modul maximális fényerejének korlátozásával jár. A nálunk lévő példány esetében ezt a funkciót valószínűleg hibásan programozták be a menüben, mert a megfelelően halk üzemmóddhoz alig gyengébb fényerő tartozik, mint amit a reflektor maximális hűtés mellett nyújt. Ezzel szemben a csak némileg halkabb ventilátor fordulatszámhoz már jelentősen gyengébb fényerő tartozott. Ha ez tényleg egy programozási hiba, akkor hosszabb távon a reflektor idő előtti elhasználódását okozhatja. Amennyiben a LED modul nem kap a teljesítményfelvételéhez szükséges hűtést, a fényforrások élettartama jelentősen lecsökken. Abszurd módon mégis örülnék, ha ebben tévednék, mert a megtapasztalt beállítás számunkra megfelelő lenne. A hatféle LED-ből összeálló „fehér” fény szín hőmérséklete 2200 és 15 000 Kelvin között választható. A reflektort többféle színkeverési

rendszerrel használhatjuk, ami nagy előny, ha egy meglévő eszközparkba akarjuk beilleszteni. Nálunk a „bólintós lámpák” CMV, vagyis kivonó színkeverést használnak, ezért először ezt a módot próbáltuk ki. A három alapszín azonban nem egyezett sem a Martin, sem a Vari Lite rendszereiben megszokott kínálattal. Ezután az RGB változat következett, de ezzel sem voltunk teljesen elégedettek. Számunkra az a beállítás bizonyult a legjobbnak, amelyben minden LED-típus külön elérhető. Ehhez azonban már 53 vezérlőcsatornára van szükség, de a másik két változat is 49 csatornát igényel. Mindebből már sejthető, hogy szolgáltatások terén a gyártó szinte a bőség zavaráig jutott a fejlesztésben. A kistestvérből leginkább a négylemezes készlet hiányzik, amire színházi felhasználásnál nagy szükség van. Az új eszköz többi szolgáltatása közül néhányról könnyű szívvel le tudnánk mondani. Számunkra elegendő lenne egyetlen indexálható gobótárcsa, és az íriszt sem használnánk túl gyakran. A frost egy jó zoom/focus funkcióval rendelkező reflektornál szintén nélkülözhetőnek tűnik. Sajnos, a focus használatakor a körátmérő először jelentősen megnő, és csak ezután kezd el éleetlenedni a kontúr. Ennek oka valószínűleg a belső elrendezés lehet. A sok belezúfolt funkció közül több ugyanazon az optikai ponton működne ideálisan, ami fizikailag nem megoldható. Emiatt egyes szolgáltatások kiszorulnak, és ebből adódhat az elvártól eltérő viselkedés. Persze a sok szolgáltatás között vannak nagyon eszabítók is, például az animációs tárcsa, és az egyik forgó gobó segítségével nagyon jól használható és változatos effekteket lehet létrehozni. De ezekre sincs feltétlenül szükség minden egyes

reflektorban. Színházi felhasználásnál a prizma funkció sem annyira fontos. Úgy gondolom, a kevesebb szolgáltatás számunkra ebben az esetben használhatóbb eszközt eredményezne. Az egyszerűbb kialakítás természetesen az eszköz súlyában és méretében is megmutatkozna, ami szintén előny lenne. A jelenlegi, 34 kilogramos össztömeg mellett a meglévő lámpákat még le tudnánk cserélni, de a hagyományos reflektorok helyett már nem telepíthetnénk ilyen eszközöket, mert akkor elérnénk a világítási tartók maximális terhelhetőségét. De az élet nem kívánságműsor, így nem valószínű, hogy ebből a típusból egy egyszerűbb, kifejezetten színházi felhasználásra optimalizált változat készülne. Pedig a fényminőségét és a fényerejét nehéz lesz elfelejteni, és a tungsten szimulációja is nagyon jól sikerült. A következő tesztalany várhatóan egy köztes reflektor lesz, ami remélhetőleg elegendő fényerőt nyújt majd, rendelkezik késrendszerrel, és a színvisszaadása is jobb lesz, mint az Astráé.

Nem ringatom magam abba az illúzióba, hogy a bekövetkezett politikai változások a közeli jövőben radikális mértékű javulást hoznak a színházi finanszírozásban. Nem ez lesz a legfontosabb prioritás az ország életében. Ugyanakkor remélem, hogy a pályázataink a jövőben sikereesebbek lesznek, mint eddig, és a forint árfolyamának kedvezőbb alakulása is elérhetőbbé teszi a kiszemelt eszközök beszerzését. Addig azonban továbbra is a felszínen kell maradnunk, ami önmagában sem kis feladat. Stilszerűen idézettel zárom soraimat: „Az ember célja a küzdés maga!” Ehhez csak annyit tennék hozzá: de azért nem kell túlzásokba esni...

Simon Ottó

 SZINPAD
AUTOMATIKA

www.szinpadautomatika.hu

**SOKÉVES TAPASZTALAT
A SZÍNHÁZTECHNIKÁBAN**

automatizálás

tervezés

telepítés

karbantartás

Népszínház, változó díszletekkel

Színpadtechnika a Szegedi Szabadtéri Játékokon

A Szegedi Szabadtéri Játékok az ország legrégebbi szabadtéri játszóhelye. A fesztivál ötletét először Juhász Gyula vetette föl 1926-ban. A Fogadalmi Templomot 1930-ban adták át, a Dóm teret körülvevő egyetemi épületek 1929 és 1932 között készültek el.

Színpadépités 2025-ben

Fotó: IMR. ROBERT

Amikor 1930-ban a Párizsból hazatérő ifjú színész-rendező, Hont Ferenc elképzelésével bement Szeged polgármesteréhez, Somogyi Szilveszter behívta a hajdúját, és kérte, hogy maradjon ott, „Mert ez az ember bolond.” De Hont kitartott, és az ötlet megtetszett Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatási miniszternek is. Ezért a következő nyárra előkészítették egy misztériumjáték előadását. Voinovich Géza *Magyar passióját* mutatták be Hevesi Sándor rendezésében. A Nemzeti Színház társulata jött el, ők hozták a díszleteket és a jelmezeket is, a város csak a faanyagot adta hozzá. A Dóm tornyait hatalmas reflektorok világították meg, a környező egyetemi épületek ablakaiban gyertyák égtek, a statisztériát 11 távbeszélővel irányították. A leghatásosabb jelent az volt, amikor Mária (Cs. Aczél Ilona) a templom kapuján orgonazúgás közepette, kékes fényben

vonult be. Ez egyben megteremtette a hagyományt, hogy a templom kapuját több darabban, például a *Faustban* vagy az *István a királyban* is használták. A darab szép sikert aratott, a tervezett kettő mellé még egy harmadik előadást is be kellett iktatni.

Ennek ellenére a következő évben, 1932-ben nem volt fesztivál a Dóm téren, csak két évvel később. A nézőteret 1933 júniusában vitéz Shovy Kálmán följánlására a hadsereg utász alakulatai építették meg. Ez a mainál sokkal laposabb volt, ebben az évben 2500 ülő- és 2000 állóhelyet alakítottak ki. A nyár végén a fa nézőteret lebontották, majd a következő évben újra fölépítették. 1939-re már 7000 fősre bővült. A háború után állóhelyek már nem voltak, de előfordult, hogy egy nagyszerű musical vagy rockopera plusz előadására úgynevezett sétálójegyeket is kiadtak.

Először Hont Ferenc rendezésében 1933-ban mutatták be *Az ember tragédiáját*, 450 szereplővel, 70 tagú zenekarral, 100 tagú énekkarral, 8 színpadon, vetített díszletekkel. 1933-tól egészen a háborús évekig minden nyáron repertoáron szerepelt Madách darabja, és az 1959-es újrakezdés óta is ez a leggyakrabban játszott mű. Sok nagy rendező akarta itt megmutatni a maga *Tragédiáját*: Bánffy Miklós, Oláh Gusztáv, Major Tamás, Vámos László vagy Szinétár Miklós. Varga Mátyás nagyon sok díszletet tervezett a Dóm téren, a *Tragédiát* is több változatban. Legjobban Major Tamás 1960-as előadását szerette. Ekkor Major nagyon gyors színváltásokat kért tőle, és olyan díszletet találtak ki közösen, amely tele volt számos apróbb-nagyobb takarással. Ezért aztán egy hatalmas tömegjelenet végén a színpad szinte egy pillanat alatt kiürült,

Forrás: SZEGEDI FŐVÁROSI

A Magyar passió előadása 1930-ban

- ▶ majd szintén villámgyorsan képes volt újra benépesülni. 2000-ben Korognai Károly, a Szabadtéri és a Szegedi Nemzeti Színház közös igazgatója rendezte a darabot, és nem tervezetett hozzá díszletet, mondván, a Dóm elég. „Hát ez elég szomorú, kérem” – kommentálta akkor ezt Matyi bácsi. 1936-tól a művészeti program kialakításának felelőse Janovics Jenő, a Kolozsvári Színház építetője és igazgatója volt, aki maga is megrendezte a *Tragédiát*.

A szegedi szabadtéri fő díszlete persze maga a Fogadalmi Templom. Ez a misztériumjátékoknak magától értetődő hátteret adott, a történelmi darabokban a klasszikus tervezők, Varga Mátyás, Oláh Gusztáv vagy Fülöp Zoltán a Dómhoz kapcsolódtak, azt igyekeztek továbbépíteni a színpadon. Nem véletlenül volt az első operabemutató a *Parasztbeccsület*, amely kifejezetten egy templom előtti téren játszódik. Groteszk megoldás volt, hogy Kerényi Miklós Gábor 2012-es *Parasztbeccsületében* (díszlet: Khell Csórsz) a Dómot letakarták, és helyette a színpadon egy kis műtemplomot építettek föl.

1939-ig minden nyáron rendeztek fesztivált. A prózai darabok mellett előadták a *Turandotot* és az *Aidát*, illetve hangversenyeket is tartottak. A díszleteket és a jelmezek egy részét más színházakból, a Nemzetiből és az Operaházból kölcsönözték.

A háború előtti években a Dóm téren nem volt hangosítás. Ezt a zárt tér tette lehetővé, de emiatt csak megfelelő hangerejű énekeseket lehetett meghívni, a prózában pedig a szavaló stílus volt divatos, a hangos, erősen deklamáló beszéd. Ekkor még kisebb volt a város alapzaja, és más volt a közönség füle is,

ekkor még nem hallgattak az emberek nagyerejű hangosított koncerteket és magnókat.

De azért akadtak malőrök. 1934-ben *Az ember tragédiáját* játszották. A legenda szerint épp Luci-

fer és Izóra jelenete folyt, amikor 10 óra lett, és a Dóm toronyórája tízet ütött. Le kellett állni az előadással, de a szereplők a helyükön maradtak. Amikor az ütések elhalkultak, a Lucifert játszó Csortos

A szabadtéri színpad és nézőtere a Fogadalmi templom előtt, 1965

Fotó: FORÉP/BOJFÉ SZÍNHÁZ

Fotó: JUSHA BÉLA

Amikor a színpad megfordult, 2014

Gyula magasztos hangon megszólalt: „Izóra, tíz óra!” Némi kacagás után az előadás folytatódott, de ezek után az óra harangjait az előadások idejére kikapcsolták.

Az 1930-as években Németh Antal, a Nemzeti Színház igazgatója arról álmódott, hogy a tér közepére forgatható nézőteret építenek, a *Tragédia* különböző színeit a tér oldalain körbe építik föl, a színváltások a lelátó körbeforgásával valósulnak meg. Ki is számolták, mekkora villanymotor kellene a forgatáshoz, de az ötletet végül túl drágának találták, így nem valósulhatott meg.

A *János vitéz* már 1936-ban színre került, valódi birkanyújjal és pulikutyával, majd '38-ban a *Háry János* is, a magyar opera azonban csak a háború után honosodott meg. 1939 után a háború miatt nem tartottak előadásokat, utána pedig az újjáépítés és a pénzsűke miatt szünetelt a fesztivál.

A Dóm téri színház 1959-ben indult csak újra Tandari János tanácsi osztályvezető és az akkori szegedi színház igazgató, Vaszy Viktor kezdeményezésére. A nyitódarab Erkel *Hunyadi Lászlója* volt, Simándy József ekkor debütált a címszerepben. Újdonság volt, hogy részben egy budapesti híd vasszerkezetéből fix nézőtér épült, amely 1994-ig állandóan ott állt. A lépcsősor alján süllyesztett zenekari árkot is kialakítottak. Hangosítást is szerveztek, a színpad elején puskamikrofonok álltak, ami azt jelentette, hogy az énekeseknek és a színészeknek a fontosabb jeleneteiket a színpad elején kellett előadni. A nézőtéri székek alá számtalan kis hangszórót szereltek föl. Érdekes, hogy a legjobb élmény miatt a han-

gosítást pár tizedmásodperccel késleltetni kellett. Ezt a rendszert Muszka Dániel, a neves fizikus tervezte meg. A térre 6 db fix világító- és hangosítótornyot építettek, az öltözőket a Dóm lépcsősora, azaz a színpad alatt alakították ki. Az első évadban volt még hangverseny, eljött az Állami Népi Együttes, a moszkvai Sztanyiszlavszkij Színház Victor Hugo *A párizsi Notre Dame*-jából készült zenés darabot adta elő, és színre került Kós Károly Buday Nagy Antalról készült drámája. Azóta minden nyáron vannak előadások a Dóm téren, 4-6 produkció. Opera, operett, próza, táncjáték, a legutóbbi évtizedekben pedig rockoperák és musicalek.

Utóbbi műfajok meghonosodásával együtt korszerűsödött a hangtechnika. Először 1986-ban a *Jézus Krisztus Szupersztár*ban használtak kézi URH-mikrofonokat. De ezekből csak a főszereplőknek jutott, így amikor elénekelték a dalukat, le kellett tenniük a színpad egy meghatározott pontján, hogy aztán valaki más fölvehesse.

A musicalek meghonosodásával 1987-től kezdtek el alkalmazni a mikroportokat. Ennek nagy haszna volt, a szereplők a színpadon bárhová mehettek, bármerre fordulhattak, egyformán jól lehetett hallani őket. Kezdetben csak a főszereplőknek volt portja, ma már minden kórustagnak is. Persze ekkor már nem a székek alatti kis hangszórók, hanem nagy hangfalak működtek.

A színpadon a nyolcvanas évektől már volt egy 14 méter széles forgó, ezt a legutóbbi korszerűsítésnél egy külön mozgatható gyűrűvel egészítették ki.

A Dóm téren komolyabb színpadi baleset nem történt, kisebbek viszont igen. 1997-ben a *Cyranót* játszották. A címszereplő Cserhalmi György a próbán dublőr nélkül, maga hajtott végre egy ugrást, minek következtében lába megsérült és sántikálva játszotta az előadásokat. 2007-ben a *Marica grófnő* próbáin Nagy Ervin eltörte a lábát, úgyhogy a táncos-komikus szerepet begipszelve csinálta végig. 1993-ban Imre Zoltán, a Szegedi Balett igazgatója táncjátékot rendezett a Dóm téren *Szent Antal megkísértése* címmel. Khell Zsolt hatalmas vasvázmalomforma alakzatokat tervezett hozzá. Újságíróként ott voltam azon a főpróbán, amikor az egyik ilyen több mázsás szerkezet lassan imbolyogni kezdett, majd hatalmas csattanással előre dőlt. A főszerepet táncoló Szakály György éppen előtte állt, de a nagy kiabálásra szerencsére észlelte a veszélyt és kifutott alóla. A díszletlelem rögzítését ezek után megerősítették, a további próbák és az előadások baj nélkül lementek.

1994-ben az önkormányzat egy új 4000 férőhelyes mobil nézőteret vásárolt. A régi vas állványzatot végleg lebontották, és a szegediek visszakapták a Dóm teret. Azóta augusztus végétől június végéig sokféle rendezvényt tartanak itt, borfesztivált, karácsonyi vásárt, koncerteket. A fesztivál számára viszont minden évben plusz feladatot jelent, hogy a nézőteret föl kell építeni, majd le kell bontani és raktárba szállítani. Ennek költsége jelenleg mintegy 65 millió forint. Megszűntek a régi világítótoronyok is, új, 13 méter magas fémvázvilágító hidakat építettek a lámpáknak. A színpadnyílás 28

▶ méter, a mélység 27 méter, úgyhogy a bevilágítás nem egyszerű feladat.

2014-ben a Szeged-Csanádi Egyházmegye a Fogadalmi Templom teljes felújításáról döntött. Ez azt jelentette, hogy ott nyáron nem lehet előadásokat tartani. A Játékok és a város vezetői úgy döntöttek, hogy a nézőteret megfordítják. Igen ám, de a tér túlsó oldalán nem volt színpad, azt ki kellett építeni. A szomszédos Rerrich Béla téren pedig öltözőket, büfét és egyéb kiszolgáló épületeket kellett építeni. A fordulás sikeres volt, ami azt is bizonyította, hogy a nézőtér rugalmasan alkalmazható.

A Játékok régi dilemmája, hogy milyen darab illik, és mi nem illik a templom előtti szakrális helyszínre. A történelmi darabok, népies daljátékok, emelkedett operák persze vitathatatlanok, még a filozofikus jellegű *Tragédia* is. Ám egy frivol operett, pikáns musical már vitatható. A megfordulással ez a dilemma kiküszöbölhető. Ám a 2014-es évad nem nagyon használta ki ezt a lehetőséget, a *Zorba*, a görög című táncjáték,

Az Ezeregyéjszaka előadása, 2024

Fotó: TARI RÓBERT

Fotó: TARI RÓBERT

A Ezeregyéjszaka előadása, 2024

A csárdaskirálynő, az *Elfújta a cél* című musical, a *Háry János* és az Abba-musical, a *Mamma mia* került színre.

A következő évben visszafordult a színház a Dóm elé. Ám a püspökség az egykori öltözők helyén kiállítótermeket és éttermet alakított ki, összekötötte az altemplommal, amely temetkezési hely, és a színpadot már nem lehetett fölépíteni régi helyére, vagy 20 méterrel előbbre kellett hozni, ami azt is jelenti, hogy a Dóm háttérbe szorult, az az erős kapcsolat, amelyet a játékok alapítói olyan fontosnak tartottak, hosszú, laza pórásra került. Ráadásul a lámpatartó fém állványzat is erősen beletakar a templom látványába. Persze egy tehetséges rendező azért megtalálja a módját, hogy bekapcsolja a darabba a Dómot. A *West Side Story* egyik jelenetében Alföldi Róbert rendező erőteljes világítási effektusokkal tette megint hatásos lát-

Színpadépítés 2025-ben

Fotó: TARI RÓBERT

ványelemmé a templomtornyokat. A teljes nézőtér is jóval hátrébb épült föl. A túloldalra megvásárolt mobil bódékat itt is jól lehetett használni öltözőnek, büfének, vagy néha a zenekarnak a színpad mögé rejtésére. Viszont ezeknek és a színpadnak a fölépítése újabb 55 milliót taksál pluszban évente.

Az utóbbi évtizedek színpadi újdonsága a LED-fal. Erre a kezdetben 80, ma már 250 négyzetméteres háttérfalra bármit rá lehet vetíteni, ha már megvan, nagyon attraktív tud lenni, ráadásul sokkal olcsóbb és gyorsabb, mint mindezt fölépíteni. A musicaleknél és az operáknál egyaránt jól alkalmazható.

A Dóm téri előadások az elmúlt 95 év alatt sokat változtak. Sokszor átalakult a színpad, a nézőtér, a fény- és hangtechnika. Nem is beszélve a társadalmi és az anyagi háttérről. Egy dolog azonban változatlan: csak magas színvonalú, népszerű darabokkal lehet egy estére 4-6000 embert behozni a Dóm elé.

Márok Tamás

SQ+

96kHz XCVI Core . 48 Input Processing Channels . 12 Stereo Aux/Group Processors . 6 Matrix Mixers . 8 FX engines . 4 dedicated FX Sends . 8 dedicated FX Returns . Later generations of the SQ+ series

+ 4x RackUltra FX Modul

Premium zeneterek, vocal tuning és pitch processing, torzítás, szaturáció és még sok más effekt.

+ Még több lehetőség csatornánként

Támogatja az új generációs DSEEP processzáru plóginokat.

+ Nagyobb és Markánsabb!

Nagy kontrasztú, "sötét" OLED- és érintőképernyőn a gyorsabb navigáció és hatékonyabb workflow érdekében.

ALLEN & HEATH

Audmax Kft.
1107 Budapest
Fogadó utca 3.

Hírek a hazai színházi világból

Szakmai Egyeztető Fórum az előadóművészetek jövőjéről

Május 15-én a Magyar Színházi Társaság, a Színházi Dolgozók Szakszervezete, a MASZK Országos Színészegyesület és a Független Előadó-művészeti Szövetség által szervezett Szakmai Egyeztető Fórumon tanácskozták meg az előadó-művészeti ágak képviselői, milyen javaslatokat tegyenek az új kulturális kormányzat számára.

A Magyar Fesztivál Szövetség közleménye

Magyarország legnagyobb szakmai civil szervezete, a Magyar Fesztivál Szövetség immár 25 éve dolgozik a hazai és a határon túli minőségi fesztiválélet érdekében közel 130 tagszervezettel. Tevékenységükkel évente mintegy hárommillió ember számára biztosítanak kulturális élményt, erősítve a közművelődést, a közösségi életet. A fesztiválok többsége jelentős közösségi munkával valósul meg, sok esetben nélkülözhetetlen szerepet betöltve a kisebb-nagyobb falvak, városok, régiók kulturális életében. A Szövetség arra kéri az eddigi és az újonnan felálló politikai döntéshozókat, hogy segítsék az ágazat működését a mostani, „átmeneti” időszakban is. A 2026-os fesztiválszezon kezdetén létkérdés, hogy az előkészített rendezvények a kormányváltás átmeneti időszakában ne kerüljenek bizonytalan helyzetbe.

Fiatalszínházi alkotók közleménye

Több, mint 130 résztvevővel tartottak fórumot az 1989 után született színházi alkotók. Olyan tanuló, művészek találkoztak egymással, akik talán még soha, és komoly igény mutatkozott az előző kulturális rendszer problémáinak kibeszélésére. Legfontosabb témáik között volt a polarizáltság, az egyetemek helyzete, a generációváltás, a fiatal művészek jogai, bérezése, a nők és a szabadúszók helyzete a pályán. Igény fogalmazódott meg arra, hogy a leendő rendszer foglalkozzon a művészek bérezésével, nyugdíjával, lakhatási problémáival. Kezdődjön meg a szakmai párbeszéd az olyan fontos munkát végző szervezetekkel, mint a SZIDOSZ vagy a FESZ. A színházi szakma előregedett, szükség van mobilitásra, károsnak tartják a pozícióhalmozást, szeretnék bátor, kísérletező, élhető, demokratikus, biztonságos közegben folytatni a pályájukat. Inspirálónak tartanának egy színházat, ami kifejezetten fiatal alkotócsoportokat foglalkoztat, követendőnek, ha egy színházigazgató maximum két ciklus idejére lehetne egy intézmény vezetője.

Az SZFE átalakítás előtt áll és megújulásra szorul. A modellváltás előtt spontán megindult egy diskurzus, ami megkérdőjelezte a status quót és újra kívánta gondolni az egyetem belső működését és pedagógiai gyakorlatait. Ezt a folyamatot szétzúzta a modellváltás, az egyetem elvesztette az autonómiáját. Fel kell tárni a modellváltás utáni SZFE szakmai állapotát, de nem elég pusztán „visszaállítani” a 2021 előtti állapotokat. Ebbe a folyamatba volt és jelenlegi diákokat is be kell vonni.

Meg kell vizsgálni a többi oktatási intézmény helyzetét. Elengedhetetlen, hogy ezek az intézmények párbeszédbe lépjenek egymással. Követelik a hatalommal való visszaélések felszámolását és az egységes etikai kódex, szakmai védőháló kialakítását. Szorgalmazzák a múltban történt sérelmek feldolgozását és az árkok betemetését. Minden színházi szakembernek joga van a mentális jólléthez, amelynek feltétele a méltányos fizetés, a tervezhető életpálya.

Megalakult a Független Előadó-művészeti Szövetség (FESZ) színházi nevelési szekciója

A területen dolgozó társulatokat, egyéni alkotókat arra hívják, hogy lépjenek be a FESZ-be és vegyenek részt a szekciói munkájában. Az érdeklődők az office@fesz.org címre küldött jelentkezéssel tudnak esatlakozni a csoporthoz és a FESZ-hez.

A Vidéki Színházigazgatók Egyesületének ösztöndíja

Idén is meghirdette ösztöndíjpályázatát a Vidéki Színházigazgatók Egyesülete, amellyel a szervezet célja a vidéki teátrumokban tevékenykedő tehetséges, pályakezdő színművészek anyagi támogatása, szakmai fejlődésük elősegítése, a fővárosokhoz képest korlátozottabb munkalehetőségekből adódó hátrányok kompenzálása. Az ösztöndíjra minden, legfeljebb 30. életévét betöltött színművész pályázhatott, aki színművészeti egyetemi diplomával rendelkezik, és minimum 2 éve magyarországi vidéki színháznál áll alkalmazásban. Idén 15 fiatal színművész kapta meg az ösztöndíjat: **Balázs-Bécsi Eszter, Berkó Boglárka, Böresök Olivér, Csapó Judit, Czvikker Lilla, Dura Veronika, Kerék Benjámín, Kuttner Bálint Benjámín, Labán Roland, Mari Dorottya, Polák Ferenc, Polgár Kristóf, Seps Melinda, Tar Dániel és Turi Péter.**

A fenntartható színházakért

Különböző struktúrák, közös felelősség (Different Structures, Shared Responsibility) címmel eu-

rópai fenntarthatósági projektet indít az Európai Színházi Konvenció (European Theatre Convention – ETC) három tagszervezete, a bécsi Volkstheater, a világhírű Festwochen, illetve az Örkény Színház. A projekt célja, hogy elősegítse a tudásmegosztást és a gyakorlati együttműködést a fenntarthatóság területén, különböző működési modellekben dolgozó előadó-művészeti intézmények között. A kezdeményezés részeként 2026 októberében, Bécsben egy egynapos nemzetközi eseményre kerül sor. A program három, a színházi fenntartható működés szempontjából kulcsfontosságú területre fókuszál: a körforgásos működésre és a hulladékcsökkentésre, a környezettudatos mobilitásra, valamint a fenntarthatósági kommunikációra. A projekt egyik legfontosabb eredménye egy olyan gyakorlati eszköz közös kidolgozása lesz, amely segíti a színházi intézményeket abban, hogy saját működésükben is hatékonyan alkalmazzák a fenntartható gyakorlatokat.

A Színházi Kritikusok Céhe életműdíja

A Színházi Kritikusok Céhe évente egyszer titkos szavazással életművéért kritikusdíjat adományozhat olyan, a színházművészet bármely területén kiemelkedőt alkotó 65 év feletti művészeknek, aki dokumentálhatóan sokat tett a magyar nyelvű színház fejlődéséért, eredményeiért, színvonalának emeléséért, és közvetve vagy közvetlenül hozzájárult, illetve hozzájárul a magyar színházművészet jövőjének alakításához, a fiatalabb színházi generációk neveléséhez, formálásához. Az életműdíjat ebben az évben **Ascher Tamás** kapta, és 2026. szeptember 20-án, a 47. Színikritikusdíj-átadón adják át.

Hevesi Sándor-díj

A Hevesi Sándor-díjjal minden évben olyan színművészeket, színházi alkotókat és szakembereket tüntetik ki, akik különösen sokat tettek a magyar nyelvű színházművészet külföldi elismertetéséért. A díjat minden évben a színházi világnap alkalmából ítélik oda. 2026-ban **Peremartoni Krisztina** színész, művészeti vezető, **Borbély Alexandra** színész és **Kálmán Eszter** látványtervező kapott Hevesi Sándor-díjat.

Gobbi Hilda-életműdíj és Soós Imre pályakezdő díj

A színházi világnap alkalmából huszonötödik alkalommal adta át a MASZK Országos Színészegyesület a Gobbi Hilda-életműdíjat és a Soós Imre pályakezdő díjakat. A Gobbi Hilda-életműdíjat idén **Sirkó László**, a Keekeméti Katona József Színház színművésze vehette át. A Soós Imre pályakezdő dí-

jat két fiatal színész kapta: **Kovács Vecsei Fanni** és **Csabai Csongor**.

A MOST Feszt díjai

A március 25. és 29. között lezajlott MOST Feszt 2026 öt napja alatt hat monodrámát és öt stúdiószínházi produkciót láthatott a fesztiválközönség. A fesztiválon a Legjobb monodrámá előadás díját az Aradi Kamaraszínház **Kean** c. előadása nyerte, a Legjobb stúdiószínházi előadás a Trafó Kortárs Művészetek Háza által bemutatott **KASPAR** lett. A Legjobb alakításért **Urbanovits Krisztinát** ismerte el a szakmai zsűri *A színházcsinálóban* nyújtott teljesítményéért, és különdíjat kapott a Szegedi Nemzeti Színház és a Szegedi Kábítószergyógyi Egyeztető Fórum közös előadása, a **Kék Tesla**. A közönségzsűri díját a Veszprémi Petőfi Színház **Unikornis** című előadása kapta.

Várkonyi Zoltán-émlékdíj

A Várkonyi Zoltán-émlékdíjjal 1984 óta minden évben azokat a munkatársakat ismeri el a Vígszínház társulata, akik bár a közönség számára láthatatlanok, munkájuk mégis nélkülözhetetlen és megkerülhetetlenül fontos a színház életében. A Várkonyi-díj 2026-os díjazottja **Berkes Kornélia** produkciós koordinátor.

A Debreceni Csokonai Nemzeti Színház szakmai díjai

Elismerésekkel köszönte meg kiemelkedő művészeinek teljesítményét és közösségépítő tevékenységét a Csokonai Színház. A Rubányi Vilmos-díjat **Donkó Imre** operaénekes, a Csanak József-díjat **Madák Zsuzsanna** színművész, a Thália nyakkenő díjat pedig **Pál Hunor** színművész vehette át.

Psota Irén-díj

Almási Éva 2016-ban, a Nemzet Színészevé választását követően hívta életre a Psota Irén Alapítványt, amely évről évre annak a művésznak ítéli oda a Psota Irén-díjat, aki a kuratórium döntése szerint színpadi sokszínűségével, tehetségével és kiemelkedő képességével méltó módon viszi tovább Psota Irén örökségét. Idén **Nagy-Kálózy Eszter** Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész vehette át az elismerést.

Tompos Kátya-díj

Az elismerést a 2024-ben tragikusan fiatalon elhunyt Tompos Kátya emlékére alapították, és olyan fiatal előadóművészeknek ítéli oda, akik művésztükben az ő szellemiségét és sokoldalúságát képviselik. Ebben az évben **Balla Eszter** színművész, a Centrál Színház színésznője kapta az elismerést.

Elhunyt Radnóti Zsuzsa

Életének 89. évében elhunyt Radnóti Zsuzsa Kossuth- és Jászai Mari-díjas dramaturg, érdemes mű-

vész, a Vígszínház egykori dramaturgiai vezetője és a Magyar Színházi Társaság Dramaturgok Céhének volt elnöke, Örkény István özvegye.

Radnóti Zsuzsa Budapesten született 1938. február 12-én. Az ELTE Bölcsészkarának magyar-német szakán szerzett diplomát. 1963-tól a Vígszínház dramaturgia volt, majd a dramaturgia vezetőjeként nagy szerepe volt az új magyar dráma 1970-es évekbeli kibontakozásában. 2009-ben megvált a színháztól, azóta vendégdramaturgként járt vissza.

A magyar drámairodalom új vonulatával, főként Füst Milán életművével foglalkozott. Örkény István felesége volt, az író halála óta az életmű gondozója. Tevékeny részt vállalt a színházi élet szervezésében, a fiatal tehetségek felfedezésében: a zalaegerszegi Nyílt Fórum, valamint a Radnóti Miklós Színház Nyílt Műhelyének alapítója volt. 2013 óta a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja volt. Fő művei között van a *Cselekvés-nosztalgia* (1985), a *Mellékszereplők kora: Magyar drámák a nyolcvanas években* (1991), *A próféta színháza* (Füst Milán színházáról – 1993), a *Lázadó dramaturgiák* (magyar drámaírók portréi – 2003) és a *Megmozdult irodalom* (2021). 1980-ban Jászai Mari-díjat, 1996-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjét, 2002-ben a Pro Cultura Urbis díjat vehette át. 2003-ban érdemes művész lett, 2009-ben Hevesi Sándor-díjjal jutalmazták. 2013-ban ő volt a Krisztina-díj kitüntetettje. 2017-ben Kossuth-díjat kapott „a kortárs magyar irodalom legjelentősebb alkotásainak hiteles, a szerzői koncepciót híven tükröző színpadra állítása mellett a hazai drámairodalom történetének kutatása és publikálása terén is rendkívüli munkája elismeréseként”. 2017-ben megkapta a Vígszínház Harsányi Zsolt Emlékdíját, valamint a Színházi Kritikusok Céhének életműdíját. 2019-ben Hazám-díjjal tüntették ki. 2019-ben megalapította a Kortárs Magyar Dráma-díjat, amelyet évente adnak át.

Elhunyt Duró Győző

73 éves korában elhunyt Duró Győző dramaturg, a Magyar Képzőművészeti Egyetem oktatója, a Katona József Színház alapító tagja, Székely Gábor rendező közeli munkatársa, színházi alkotók generációinak tanára. Nagykanizsán született, egyetemi évei alatt tagja volt a nagy híró Szegedi Egyetemi Színpadnak. 1976-tól az Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatta tanulmányait. Dolgozott Szolnokon, később alapító tagja lett a Katona József Színháznak, elsősorban Székely Gábor alkotótársaként. Pályafutása során számos jelentős előadás, köztük a *Boldogtalanok* (1982), az *Ahogy tetszik* (1983), a *Menekülés* (1984) és a *Catullus* (1987) dramaturgia volt. Alkotói tevékenysége mellett pedagógusként többek között a Magyar Képzőművészeti Egyetem látványtervező Tanszékén is oktatott. Generációkat tanított a színházi gondolkodás alapjaira.

Elhunyt Lóte Attila

A 91 éves korában elhunyt Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész több mint 60 évig a Madách Színház társulatának tagja volt. 1934-ben született Szegeden, és a Színház- és Filmművészeti Főiskolán szerzett diplomát 1957-ben. Színészi pályáját a Csokonai Nemzeti Színházban kezdte, majd 1959-től a Madách Színházhoz szerződött, ahol több mint 60 évig játszott. 1973-ban kapta meg a Jászai Mari-díjat.

Elhunyt Benkő Péter Pál

40 éves korában elhunyt Benkő Péter Pál, a celldömölki Soltis Lajos Színház egykori művészeti vezetője, színésze és tanára.

Elhunyt Janesik Ferenc

A Békéscsabai Jókai Színház örökös tagja életének 81. évében hunyt el. 1946-ban született Pest-erzsébeten. Játszott a kecskeméti Katona József Színházban, a miskolci, majd a budapesti Nemzeti Színházban, 1988-tól pedig a békéscsabai teátrum művésze volt.

Elhunyt Scherer Péter

A Jászai Mari-díjas színész 1961-ben született Ajkán. A középiskolát Szombathelyen végezte, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen tanult tovább. 1984-től az Arvisura Színházi Társulat tagja volt, 1995-ben színművész oklevelet kapott a Magyar Színészakamarától. A Bárka Színház, a Krétakör társulat, majd a Nézőművészeti Kft. művésze volt, színpadi alakításai mellett számos színházi rendezést is jegyzett és több tucat filmben játszott. Számos elismerést kapott, utóljára idén januárban ő vehette át a Páger Antal-színészdíjat.

Elhunyt Voith Ági

A Jászai Mari-díjas Érdemes Művész, a József Attila Színház örökös tagja 1944-ben született Budapesten. A Színművészeti Főiskolán Várkonyi Zoltán osztályában végzett 1966-ban, majd 1984-ig a József Attila Színház művésze volt. Később a Thália és az Arizona Színházban játszott, főként musicalekben és vígjátékokban.

Elhunyt Sörös Sándor

Hosszantartó betegség után, 74 évesen elhunyt Sörös Sándor, Őze Lajos díjas, Fényhang-életműdíjas színművész. 1974-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán Várkonyi Zoltán osztályában. 1974-től 1991-ig játszott a Vígszínház társulatában, azt követően a Nemzeti Színház tagja lett. Később szabadúszóként ténykedett. Pályafutása során több magyar ősbemutatóban kapott jelentős szerepet. A Rock Színház alapító tagjaként az első magyar rockopera, a *Sztárcsinálók* ősbemutatójának egyik főszereplője volt.

„A kultúra nem dekoráció, hanem közjó”

A Magyar Színházi Társaság közleménye

Közgyűlést tartott április 20-án a Magyar Színházi Társaság, az egyik legjelentősebb hazai színházzakmai szervezet.

Újabb színházi szervezetek csatlakoztak a Magyar Színházi Társasághoz (MSZT) – Apertúra, Rév Színház, STEREO AKT, Szkené Színház, Trafó Kortárs Művészetek Háza –, illetve csaknem húsz további itthoni és határon túli magyar színház kezdeményezte a felvételét. A Magyar Színházi Társaság a legregyebb és legszélesebb körű hazai színházzakmai szerveződésként működik: jelenleg több mint 80 tagot tömörít és 17 jelentős szakmai szervezetet fog össze. A közgyűlésen az MSZT egy közleményt is megfogalmazott.

„A Magyar Színházi Társaság az utóbbi időben nemcsak a szakma aktuális kérdéseivel foglalkozott, hanem egy új kulturális modell tervezetének kidolgozásával is. Hiszen ezt megígértük. Egy olyan javaslat körvonalazódik, amely a magyar kultúra egészének működését próbálja újragondolni. Az elmúlt másfél évtizedben Magyarország kulturális élete olyan központosítási folyamaton ment keresztül, amely történelmi léptékben is rendkívüli. Intézmények kerültek el korábbi fenntartóiktól, elvettek önkormányzati jogköröket, meggyengült a szakmai autonómia, és a támogatási rendszer teljesen kiszámíthatatlanná vált. Fontos kimondanunk: ha egy ország kultúrája széttöredezik, a közösségi részvétel és a demokrácia is veszít az erejéből. Ha viszont a kultúra szabadsága, hozzáférhetősége és intézményi függetlensége megerősödik, az kihát a társadalmi bizalom egészére. Ezért korszakos irányváltásra van szükség: a kulturális rendszer egészének újragondolására a finanszírozásban, az intézményirányításban, az autonómiában és a szakmai minőségbiztosításban. A kultúra nem dekoráció, hanem közjó. Ráadásul a 21. században a kultúra már digitális platformokon is terjed, algoritmusok szűrjük, és hálózatokban válik közösségi élménnyé – ezért a hozzáférést és a jelenlétet ebben a kiterjesztett, digitális térben is tudatosan kell alakítani.” Az MSZT közgyűlésén Bodor Johanna arról is beszélt: a társaság több mint száz pontból álló kulturális javaslatcsomagot állított össze, és nyitott a szakmai együttműködésre a demokratikus, új kormányzattal. Egyben az MSZT megszavazta azt is, hogy pár héten belül a teljes szakma bevonásával szervezzen fórumot, ahova további előremutató javaslatokat is várnak, amelyek valódi, konstruktív megoldásokra töreksenek, és nem a megosztottság elmélyítését, hanem a közös szakmai alapok újjáépítését szolgálják.

Bodor Johanna elnök a közgyűlésen hangsúlyozta: az MSZT nem keresett kerülőutakat, következetes, egyenes, tisztességes és bátor megszólalásaival folyamatosan jelen volt a nyilvánosságban, jelezte szakmai aggályait színházvezetői kinevezések kapcsán, többször élesen szóvá tette az előadó-művészeti pályázati rendszer torzulásait, az átláthatóság hiányát és a döntések aránytalanságait, azt, hogy az eddigi kulturális finanszírozás gyakorlata újra felélesztette a tiltott-túrt-támogatott kategóriákat.

„A Magyar Színházi Társaság továbbra is a teljes szakma érdekeit képviseli. A szakmaiság nem osztható fel politikai vagy intézményi törésvonalak mentén – nincs kétféle magyar kultúra és nincs kétféle színházi szakma. Abban hiszünk, hogy az MSZT egyenes beszédre épülő szakmai és erkölcsi alapállása képes lesz kimozdítani a színházi közeget a megosztottság állapotából. A feszültség és az indulat beszűkíti a tisztánlátást: valódi, működőképes megoldások csak párbeszédből és közösen kijelölt célok mentén szülehetnek. A színház nem lehet hatalmi logikák eszköze. Mert ha azzá válik, akkor

éppen azt veszíti el, amiért létrejött: a szabadságát, a hitelességét és a közön-séggel való őszinte kapcsolatát.”

A Magyar Színházi Társasághoz tartozó szakmai szervezetek vezetői az elmúlt fél év tapasztalatairól beszéltek. Beszámolóikból egyértelműen kirajzolódott: súlyos forráshiánnyal küzdenek, működésük sok esetben megalázóan a minimális szintre szorult vissza, miközben meghatározó programok – köztük jelentős gyermek- és bábfesztiválok – maradnak el vagy kerülnek veszélybe. A helyzet nemcsak szakmai, hanem közösségi veszteségeket is jelent. Világossá tették, hogy az MSZT-vel közösen akarják keresni a megoldásokat. Bodor Johanna elnök a felszólalásokra így reagált: „Most a felelős beszéd ideje van – és ennek természetesen része a megfontoltság. Most minden szónak különös súlya van.”

Az MSZT elnöke röviden ismertette azt a kulturális stratégiatervezetet, amelyen az elmúlt hónapokban számos szakember dolgozott: „A megújulás nem képzelhető el anélkül, hogy helyreállítanánk az alapokat. Vissza kell állítani az önkormányzati kulturális jogokat, mert a helyi kultúra nem működhet központi vezérlés alatt. Helyre kell állítani az iskolák és a kulturális intézmények kapcsolatát: a fiatal generációk kulturális részvétele a demokrácia jövője. Biztosítani kell az intézményi autonómiát és a szakmai szabadságot – átlátható, szakmai pályázati rendszerekkel, ahol nem a politika, hanem szakmai testületek mérlegelnek. Meg kell erősíteni az NKA függetlenségét, és ki kell terjeszteni a finanszírozás bevételi bázisát. És erősíteni kell az átláthatóságot a közbizalom helyreállítása érdekében. Ezek azok az alapkövek, amelyek nélkül nincs kulturális stabilitás.”

Az MSZT tervezetében az is szerepel: Európa számos példát mutat arra, hogy a kultúra támogatása nem kiadás, hanem társadalmi befektetés. A Magyar Színházi Társaság jó néhány európai ország új kulturális modelljeit tanulmányozta, amelyeknek közös metszete három fogalom: hozzáférés, fenntarthatóság és társadalmi hatás. Ez az a három pillér, amelyre az új magyar modell is épülhet.

A fenntartható kultúra azt jelenti, hogy a kultúra mindenki számára elérhető, intézményei stabil és kiszámítható forrásból működnek, nem függenek politikai ciklusoktól, a digitális és a hagyományos világ egymást erősíti, a kulturális örökség és a kortárs művészet nem egymással szemben áll, hanem egymást kiegészíti, és a kultúra a közösségek építésének terepe. „A kultúra nem attól marad fenn, hogy őrizzük, hanem attól, hogy működtetjük. A finanszírozási rendszer újratevezése elkerülhetetlen. A jelenlegi rendszer nem átlátható, nem kiszámítható, nem hatásalapú és nem több lábon álló. A kulturális ÁFA átalakítása ennek egyik kulcseleme. A 27%-os kulcs kulturális gát, ezzel szemben differenciált rendszer szükséges, amely különbséget tesz közszolgálati és profitorientált kulturális tevékenység között, ahogyan azt számos európai ország gyakorlata is mutatja. A TAO rendszer újraalapozása szintén szükséges: teljesítmény- és társadalmi hatásalapú támogatással, valós adatokon alapuló, digitálisan ellenőrizhető rendszerrel. A modern mecenatúra erősítése – vállalati és közösségi együttműködések – nélkül nincs fenntartható finanszírozás”, írják a javaslatok között, amely koncepciótervet teljes változatban egy széleskörű fórumon tárnak a szakma elé.

„Az elmúlt másfél évtized után egy új, átláthatóbb és arányosabb kulturális rendszer kialakítása – a szakmai szervezetek tudására támaszkodva – megerősített állami szerepvállalást igényel, amely egyszerre garantálja a működés biztonságát, a döntések szakmai megalapozottságát és a hozzáférés egyenlőségét. A magyar kultúra akkor erős, ha a társadalom is az. És az MSZT javas-

latesomagja erre épít: a kultúra szabadságára, a közösség erejére, és arra a meggyőződésre, hogy a kultúra nemcsak örökség, hanem jövőteremtő erő is”, jegyezte meg Bodor Johanna elnök.

Az MSZT közgyűlésén szó esett arról is: Radnóti Zsuzsa Kossuth-díjas dramaturg a Magyar Színházi Társaságra hagyományozta az általa alapított

Kortárs Magyar Dráma-díjat, amely a halála után felvette az ő nevét.

Valamint azt is bejelentették: az MSZT nemrég elhunyt örökös ügyvezető titkára, Vajda Márta nevét ezentúl egy díj viseli, amelyet minden évben „egy emblemikus színházi embernek” ítél oda a Társaság.

Forrás: papageno.hu

„Támogatunk minden kezdeményezést, amely a finanszírozási rendszert átláthatóvá teszi”

A fővárosi fenntartású színházak közleménye

A fővárosi fenntartású színházak – a Katona József Színház, az Örkény István Színház, a Radnóti Miklós Színház, a Szabad Tér Színház és a Trafó Kortárs Művészetek Háza – közösen adtak ki közleményt, melyben arról írnak, hogy egy átgondolt kulturális politika kialakításáról való egyeztetés közös felelősség.

„A fővárosi fenntartású színházak kiállnak az összes olyan kulturális szereplő mellett, akik az elmúlt években nem részesültek értékes és hasznos szakmai munkájukkal arányosan a pályázati úton szétosztott forrásokból.

Közös veszteségünk, hogy 2010 óta a sok esetben politikailag motivált és diszkriminatív döntések eredményeként számosan felhagytak tevékenységükkel, vagy munkájukat méltatlan körülmények között kényszerültek végezni.

2019 után mi is mind gyakrabban el voltunk zárva az elvben minden regisztrált szakmai szereplő számára hozzáférhető közpénz alapoktól. Emiatt – fenntartónk erőfeszítéseinek ellenére – mi is egyre kevésbé tudunk alkotóink és dolgozóink számára a kiemelt kulturális intézményektől elvárható körülményeket teremteni.

Közös érdekünk tehát, hogy a kulturális szférában kialakult világnézeti vagy ízléskülönbség mögé bújtatott korrupció és lopás gyakorlata felszámolásra kerüljön. Ezért támogatunk az új ágazati vezetés részéről minden olyan kezdeményezést, amely a finanszírozási rendszert átláthatóvá teszi és szakmai alapokra helyezi.

Közös felelősségünk, hogy a szakma többi delegáltjával együttműködve részt vegyünk azokban az egyeztetésekben, amelyek eredményeként létrejövő átfogó, átgondolt kulturális politika és stratégia biztosítja a művészeti és kulturális szervezetek, szereplők számára a hosszú távú szakmai fejlődés, valamint a társadalmilag beágyazott, felelősségteljes munka lehetőségét.”

Forrás: papageno.hu

Quick Beam
ASTERA

A QuikBeam kompakt méretben kínál professzionális fénytechnikai megoldást színházi és filmes környezetben. Modern kialakítása gyors telepítést, precíz vezérlést és kiemelkedő fényminőséget biztosít.

- Cserélhető akkumulátoros rendszer
- Vezeték nélküli működés
- IP65-ös időjárásálló kialakítás
- Magas CRI/TLCI érték
- 13°-60° közötti állítható zoom
- Astera Titan LED Engine technológia

Luminis Pro

1116 Budapest Építész u. 26.
Tel.: +36 1 371 1983
www.luminis.hu

Külföldi hírek

Konferencia a színházművészet jövőjéről

Április 28-án Londonban rendezték meg a „Future of Theatre 2026” szakmai konferenciát. A Future of Theatre a színházi szektor egészét célozza meg, a világ minden tájáról összehozva a színházi szakembereket, és fórumot biztosítva a fontos párbeszédhez. 2021-ben rendezték meg első ízben, és a világjárvány idején összehozta a színházi szektor egészét: több mint 21 országból több mint 700 résztvevő csatlakozott online. Azóta az esemény folyamatosan növekszik – rendkívüli előadások, prezentációk és panelbeszélések sorozatát kínálja az iparág legbefolyásosabb szereplőinek részvételével, köztük Andrew Lloyd Webber, Nica Burns, Matthew Xia, Nancy Medina, Paule Constante, Amy Trigg és Athena Stevens.

A konferencia idei témája a közönség volt. Számos panelbeszélgetés keretében azt vizsgálták, hogy a színház jelenleg hogyan veszi figyelembe a közönséget, és mit lehet tenni a változó elvárásoknak való megfelelés érdekében. A panelek olyan témákat érintettek, mint az új közönség megnyerése a színházi világon kívülről, vagy az előadások hangtechnikai akadálymentesítésének javítása. A nyitó előadást a Royal Shakespeare Company vezető rendezői tartották. A felszólalók között volt Vanessa Williams színésznő, Sharon Gilburd, a Walesi Nemzeti Színház alapító ügyvezető igazgatója, valamint Jamie Wilson producer.

Forrás: The Stage

Leégett Nápoly történelmi színháza

Február 17-én tűzvész pusztította el a történelmi, favazas Teatro Sannazaro színház belső tere

A nápolyi Teatro Sannazaro színház belső tere

Nápoly egyik negyedében. A tűz feltehetően egy lakóházban keletkezett, de gyorsan átterjedt a közeli 19. századi színházra, amelynek kupolás teteje a földre zuhant, és a fényűző nézőtér, valamint az aranyozott páholyok sora is súlyos károkat szenvedett. A Teatro Sannazaro 1847-ben nyílt meg, és Olaszország számos híres színészének és drámaírójának adott otthont. Jelenlegi programjában klasszikus zenei előadások és vendégszínházi produkciók szerepelnek.

Forrás: Reuters

A valóra vált esodák fesztiválja: LMDP

2026 október-november folyamán az olaszországi Cagliari-ban rendezik meg a „The Wonders of the Possible” (LMDP) elnevezésű nemzetközi színházi, művészeti és új technológiai fesztivált. Az LMDP Fesztivál az új technológiák segítségével támogatja az új kreatív, színházi és művészeti kifejezési formák fejlesztését és kipróbálását; programja

előadásokat, bemutatókat, installációkat, műhelyeket és konferenciákat foglal magában. A Kyber Teatro, az LMDP Fesztivál megalkotójának és szervezőjének, a L'Aquilone di Viviana leányvállalata elősegíti a művészek, tudósok és technológiai kutatók közötti nemzetközi cserét, valamint a művészetek közötti interdiszciplináris interakciót. A fesztivál részvételi lehetőségeket kínál olasz és nemzetközi művészeknek, beleértve a feltörekvő társulatokat és a 35 év alatti művészeket.

Forrás: on-the-move.org

„Future of Theatre 2026” szakmai konferencia

Az Elation piacra dobta a Magma Prime Tour modellt

A kódgenerátor vízbázisú rendszerrel nagy mennyiségű, folyamatos, rendkívül finom ködöt állít elő, amely tartós, szétterjedő hatást kelt, és egyenletesen lebeg a levegőben, így ideális hangulatvilágításhoz, gobó-effektek kiemeléséhez és a fénynyalabok láthatóságának javításához. A készülék 1500 W-os névleges teljesítményével bőséges kimenetet biztosít, 1350 W-os fűtőeleme pedig 20 másodperc alatt elérheti az üzemszerű állapotot. A készülék percnként akár 20 000 köbméter száraz ködöt is képes előállítani.

A Magma Prime Tour 5,6 literes folyadéktartállyal rendelkezik. A rendszert az Atmosity Extreme szűrt ködfolyadék használatára optimalizálták.

A terméket úgy tervezték, hogy rugalmas vezérlési lehetőségeket és intuitív érintésvezérlésű működést kínáljon. A felhasználók kibővíthetik a vezetékek nélküli vezérlési lehetőségeket az opcionális Aria X2 vezetékek nélküli DMX modulokkal, vagy számos távirányító közül választhatnak. A Magma Prime Tour hővédelemmel ellátott hőcserélővel rendelkezik, és bekapcsoláskor túlfeszültség-védelemmel is ellátott. Robusztus, utazók-szerű kialakítású, beépített fogantyúval és kompakt méretekkel rendelkezik. A készülék DMX-vezérelt alvó üzemmóddal rendelkezik, amely használaton kívüli időszakokban csökkenti az energiafogyasztást anélkül, hogy a készüléket ki kellene húzni a konnektorból.

Forrás: Auditoria magazin

Frissített Wavefront Precision line array sorozat

A Martin Audio bejelentette a Wavefront Precision line array sorozat és az SXH218 mélyugárzó frissítését, valamint a Display 3 optimalizáló szoftver verzióját. Az összes új termék és szoftverfrissítés 2026 második negyedévében kerül forgalomba. A Wavefront Precision line array-ek megújult kialakítással és kivitelben jelennek meg, az új dobozok minden része most már IP54-es besorolással rendelkezik a por és a fröccsenő víz elleni védelem érdekében. A frissítések között szerepelnek a korrózióálló bevonatok, a magas és alacsony hőmérsékletekkel szembeni fokozott ellenállóképesség, a jobb páratartalom-védelem és az UV-stabilitás. Minden hangdoboz rácsába egy LED-jelzőfény is

beépítésre került, amely a VU-NET szoftver segítségével megvilágítható az egyes egységek azonosítása érdekében az áramkörön.

A Wavefront Precision rendszerek úgy lettek kialakítva, hogy ellenálljanak a szigorúbb környezeti feltételeknek, LED-es áramköri jelzésekkel rendelkeznek, valamint a továbbfejlesztett mélyhangvezérléssel ellátott, villámgyors DISPLAY 3 optimalizáló szoftvert használják. Négy rendszerformátummal – WPM, WPS, WPC és WPL – a Wavefront Precision minden igényt kielégít, a kis létszámú vállalati környezetektől az arénaméretű turnéig. Ez a Martin Audio történetének legkelendőbb line array termékcsaládjá, amelyet világszerte fesztiválok, turnék, templomok, színházak és előadótérmekek alkalmaznak.

Forrás: Auditoria magazin

Mantis – egy új, nagy teljesítményű, sokoldalú LED videófal-család

A Leyard Europe, Európa vezető professzionális digitális kijelzők, videófalak és vizualizációs megoldások gyártója bejelentette a Planar Mantis sorozat piacra dobását, amely egy új beltéri LED videófal-család, kifejezetten olyan rendezvénytechnikai környezetekre tervezve, ahol a gyorsaság, a megbízhatóság és a könnyű kezelhetőség elengedhetetlen. A szerszám nélküli, egykezes

felállításra és lebontásra tervezett Mantis sorozat lehetővé teszi minden szinten jártas szakemberek számára a LED videófalak gyors felállítását és áthelyezését. A termék júniustól rendelhető Európában a Leyard Europe-on keresztül, és a Las Vegasban júniusban megrendezésre kerülő InfoComm 2026 kiállításon debütál.

A kifejezetten bérbeadásra és rendezvénytechnikai célokra kifejlesztett Mantis sorozat az élő rendezvények és a kamerás felvételek szakembereinek igényeire szabva, a felhasználók közvetlen visszajelzései alapján végzett terméktervezéssel

úgy lett kialakítva, hogy illeszkedjen a produktív munkafolyamatok valós igényeihez. Az 1,5, 1,9 és 2,6 mm-es képponttávolságú modellekkel a sorozat számos nézőtávolságot és gyártási követelményt támogat, olyan specifikációkkal, mint az akár 1500 nit fényerő, a 7680 Hz-es képfrissítési gyakoriság, a 4000:1 kontrasztarány és az 1:8-as szkennelési gyakoriság. A sorozat emellett könnyű, merev magnéziumötvözetből készült kialakítással rendelkezik, amely segít minimalizálni a hajlítást vagy a deformálódást, így biztosítja a kép igazítását és az egyenletes vizuális teljesítményt működés közben.

Forrás: etnow.com

Chauvet Professional COLORado PXL Curve

A Chauvet Professional a COLORado PXL Curve 5 bevezetésével élen jár a világítástervezés újrarendezésében. A PXL Curve rendszer legújabb tagjaként az új berendezés öt, egymástól függetlenül vezérelhető, 120 W-os LED-fejvel rendelkezik íves házban, amely lenyűgözően hatalmas méretekben

képes egyedülálló, áramló fényeket létrehozni. A PXL sorozat többi berendezésével kompatibilis, új, IP65-ös minősítésű, minden időjárási körülménynek ellenálló motoros batten teljes mértékben skalázható vizuális eszköztárat biztosít a tervezőknek, lehetővé téve számukra, hogy az építészeti struktúráktól a dinamikus, többretegű világítás felé mozduljanak el, amely minden eddiginél mélyebb szinten nyújt magával ragadó élményt.

A COLORado PXL Curve 5 motorizált 200 fokok pan és 60 fokok tilt funkcióval, valamint széles, 5,7–36,3 fokok zoomtartománnyal rendelkezik. Több berendezés együttes használata esetén is zökkenőmentes pixel-sűrűséget biztosít. A szín-mérlegben összehangolt RGBW LED-ek sorozata pedig kiváló színkeverést garantál a berendezésen belül, valamint más COLORado PXL termékekkel együtt is. Még több kreatív lehetőséget kínálva a COLORado PXL Curve 5 három RGBW fej mellett meleg fehér és hideg fehér LED fejekkel is rendelkezik. A meleg fehér és hideg fehér stroboszkóp cellák nyolc szekcióban vezérelhetők. Minden cella teljes mértékben pixel-térképezhető, és könnyen vezérelhető DMX, sACN és Art-Net segítségével.

Forrás: etnow.com

A finn nyár gyönyörű – de rövid

Egy regénytrilógia színpadi adaptációja Helsinkiben

A Finn Nemzeti Színház 2025. szeptemberében mutatta be a finn nemzeti irodalom egyik központi művének, Väinö Linna A Sarkcsillag alatt (Täällä Pohjantähden alla) címmel 1959 és 1962 között megjelent,¹ realista népábrázoló családrégeny-trilógiájának legújabb színpadi adaptációját.

2026 januárjában láthattam az előadást, ami nagy benyomást tett rám, s komoly meglepetést is okozott, mivel a finn és az európai történelem vihariban összefonódó és szétágazó családtörténet éppen a finn közönség mélyen realista élet- és történelemszemléletének mindenkorra tükrös volt, mind szöveg- vagy képi epikus (megfilmesített) formájában, mind a korábbi színpadi feldolgozásokban.² Most azonban egy merőben új, korszerű interpretációját láthatjuk az emblemikus finn nagyrealista történetnek. Egy igazi brechtianus, epikus, elidegenítő hatású produkciót állított színre Lauri Maijala rendező a munkatársaival, Kati Lukka díszlettervezővel, Auli Turtiainen jelmeztervezővel, Kalle Roponen fénytervezővel, Jani Rapo és Markus Fagerudd zeneszerzővel és a népes szereplőgárdával (15 férfi és 9 nő, szinte mindenki több szerepben).

A hosszú, az 1880-as évek közepétől a második világháború utáni évekig tartó, a családok több generációjának életútját követő történet az állandóság és a változás dialektikáját tükröző szerkezetben épül föl. A jelenetekben a karakterek, a köztük lévő viszonyok univerzalitása váltakozik az egyénített, illetve speciálisan finn figurák és szituációk sajátos – a befogadók számára közvetlenül ismerős – bemutatásával. Az általános emberi értékek és konfliktusok nemzeti történetként formálódnak meg, s az előbbi jegyek, vagyis az általános szint a hangsúlyosabb. Ez valódi

¹ Magyarul 1963-ban, 1965-ben, illetve 1967-ben jelentek meg a kötetek Erdődi József fordításában.

² A családrégeny második kötete került először színpadra, 1961-ben. Ezt követte a tamperei rendező, Eugen Terttula adaptációja az első regény alapján (1962). Mindkét dramatisálás számos előadást ért meg azóta. A harmadik részt Lasse Pöysti állította első ízben színre 1978-ban. 1979 után, amikor a KOM Színházban (az egyik első kísérletező művész-színházban) Pekka Milonoff a teljes történetet színpadra alkalmazta, számos további bemutató született. 1989-ben a Nemzeti Színház későbbi igazgatónöje, Raija-Sinikka Rantala rendezett öt és fél órás produkciót a trilógiából. Az 1990-es években új típusú színpadi változatokat láthatott a közönség, szabadtéri monstre-produkcióktól (1993, 1995, 2006) a női hősök történeteit középpontba állító előadásig (2002), illetve „nemzeti válság-musicalig” (2002).

Az első filmváltozat (az első két kötetből) 1968-ban készült, s máig a negyedik legnézettebb finn mozifilm. Rendezője, Edvin Laine a harmadik kötetet is megfilmesítette 1970-ben. A Timo Huivusalo által két részben bemutatott filmváltozat 2009-ben és 2010-ben került a mozikba, majd nyolc részes sorozatként a televízió képernyőjére (2012–2013).

Fotó: FINN NEMZETI SZÍNHÁZ

újdonság a finn színházi gyakorlatban, amelyet a legszélesebb körben (mind a repertoárt, az előadásmódot, mind a közönség elváráshorizontját tekintve) a nagyrealizmus vagy a lélektani realizmus jellemez.

Egy határozott eszközökkel dolgozó epikus dramaturgia és játéktípus következetes megvalósulását láthattuk, ebben gyönyörködhetünk, s azt hiszem, ez viszonylag ritka élmény és színvonal, bármelyik mai európai színház nézőterén ülünk is. Lauri Maijala el mert szakadni a finn nemzeti nagyepika színpadon és filmvászon szokásos, hagyományos narratív előadásmódjától, erőteljes

érzelmeket, sőt indulatokat ábrázoló szereplői nem pusztán egyedi illusztrációját adták a történelemben sodródó karaktereknek, hanem nagyon erőteljes aktivitást, önállóságot biztosítottak a színészeknek, akik egyidejűleg voltak képesek a szerepeik egyéniségét és közösségbe ágyazottságát, tipikusságát megmutatni. A nemzeti regényfolyam egyik főszereplője ugyanis a nép, a közösség. A finn nemzeti karakternek még ma, a 21. században, az individuum-kultusz, a technológiai forradalom vívmányait alkalmazó, személytelenné (néha már-már embertelenné) váló kommunikáció („közösségi média”) korában is fontos összetevője

a közösségi identitás, az összefogás, a szolidaritás mint történelmi tapasztalat és tanulság.

E hagyományos közösségi identitásnak a tragikus hiánya jelenik meg fájón Väinö Linna regényében. Hiszen nemcsak a közös európai értékvesztés (háborúk, diktatúrák, népiirtások), hanem különösen a véres és kegyetlen – máig nemzeti-társadalmi traumafeldolgozást kívánó – finn polgárháború (1918) időszakában is kettészakadt, egymással szemben álló táborokra bomlott család, nép, közösség. A tanulság, amely felé Linna és az elidegenítő eszköztárral Maijala is terelni szándékozik az olvasót és a nézőt, az, hogy az univerzális emberi értékek, legfőképpen a szeretet képes csak kiemelni az embert és a közösséget a káoszából, a vérből, különösen aktuálisnak tűnik ma, amikor körülöttünk, Európában is nemcsak gazdasági válság, hanem háborúk, véres terror, félig-meddig-diktatúrák, populista, a népre hivatkozó, de totálisan önző és a szolidaritás érzését és tetteit nélkülöző politikusok súlyosbítják a morális elbizonytalanodást, értékvesztést érzékelő egyének és közösségek nehézségeit. A brechti elidegenítés – melynek születése idején is az expresszionista alkotó érzékeny antennái által fogott vészjelek sűrűsödtek – azért működik ebben az előadásban nagyon hatásosan, mert várakozásunk (egy népről-nemzetről szóló hőseposz) ellenére egy érzelmet és indulatokat mutató és mozgó, szellemi és érzelmi részvételre indító produkció részesévé, s nem pusztá szemlélőjévé-átélőjévé válik a néző. Az ismert sztori, a finn közönség számára jól ismert szereplők új fénytörésben lépnek elénk: nem realizisztikus történelmi alakokként, hanem ma is (és mindig) érvényes példáiként az élet, a család, a nemzeti, a humán értékek törekenységének. Lényegében karaktereik és történetük, szavaik és kapcsolataik demonstrációk az emberi létezés, a szeretet mindent átható ereje mellett. Brecht és az 1930-as, 1940-es évek egzisztencialistái tünnek

föl a színpadképek füstje mögött. S végül a földalás egy közös songban szólal meg, melyben a szereplők, a generációk, a párok összekapaszkodva lépnek tovább, túlélve az egyéni és közös tragédiákat, traumákat. Megtisztító (katartikus) és megrendítő élmény az előadás – pedig mindvégig Brecht szellemében vezet végig a játszókat és a nézőket a történeten. Nem meghatódunk, hanem elgondolkodunk a spirálisan ismétlődő sorsfordulatok megállításának esélyein, az egyéni és társadalmi menekülési, esetleg kiteljesedési lehetőségeken, azon, hogy amit nemzetként átélünk (s nemcsak a finnek), vajon milyen tanulságokkal szolgált és szolgálhat, hogy elkerülhetjük-e valaha a tragikusan hősi történetek megismétlődését, túlléphetünk-e egyéni és közös traumáinkon.

Az előadás épít arra, hogy *A Sarkesillag alatt* története a Finn Nemzeti Színház közönsége számára jól ismert, de támogatást is ad ezen „alapismeretek”, a kollektív emlékezetben őrzött tudás földidézéséhez – a műsorfüzetben megtalálhatjuk az epikus trilógia hosszú idővonalának történelmi eseményeit összefoglaló kronológiai táblát és a főszereplő család generációinak családfáját is. Az előadás kezdő jelenete azonban elüt minden eddigi verzió hangütésétől. A szinte üres színre lépő pár, Jussi és Alma Koskela éktelen üvöltéssel indít. A földszinti nézőtér mögé ordítanak, az

ott dolgozó béreseket instruálják – minden néző rémült-kíváncsian tekintget hátrafelé, ahol persze senki sincsen. Bekerültünk tehát egy „valódi virtuális” térbe... S ez a térjáték végig jellemző a hosszú időintervallumot bejátszó előadásra. A díszlet az üres, a nyitott és a zárt terek variálásával, a szinte folyamatos mobilizálással és színpadi tömegmozgatással kapcsolja be a három mellé a negyedik dimenziót is. A leghatásosabb vizuális eszköz a rendező és a fénytervező kezében a színes reflektorok és projektorok (valamint a ködök és füstök) alkalmazása. Bútorok és kellékek a legtöbbször nem akadályozzák a lendületes térformákban mozgó színészeket, valóban csak a legszükségesebb, funkcionális berendezés látható a színen. A színészi improvizációra és kreativitásra is alkalmas nyújtó jelenetek történelmi és halálos komolyságuk mellett is sokszor humorosak, helyenként akár parodisztikusan hatnak (ami egyébként nem nagyon szokásos a finn színházakban). A konfliktusok – családi, baráti, társadalmi, forradalmi, háborús, nemzeti értékütközések – ismétlődő sorozatában a többes szerepet (általában egy család egymás utáni generációinak tagjait) játszó színészek egy-egy gesztussal, jelzésszerű jelmezzel mutatják az idő, a helyszín változásait, de azt érzékeltetik a dramaturgiával, hogy mindig ugyanaz történik velük. A nagy tempójú három felvonásos játékban a megállásokat, a lassításokat a fiatalok közt fölizzó szerelem, a szenvedély és a szeretett személy elvesztését követő mély fájdalom, a gyász pillanatainak kimerevítése jelenti. Ezáltal kapnak nagy hangsúlyt az érzelmek – akár Brecht szellemének, elméletének és szándékainak is ellentmondva.

A helsinki Nemzeti Színház Lauri Maijala rendezte előadása a finn epika klasszikusából 21. századi vizuális színházat teremtett, melynek egésze a történelmi folyamatban szinte védtelenül sodródó és konfliktusait újra és újra ismétlő emberek univerzális és tragikus magára maradottságát, részletei azonban az erős egyéniségek és közösségek saját sorsuk irányítására való képességét és a szeretet, az összetartozás és az összefogás erejét demonstrálják.

Sírató Ildikó

8
YEAR
WARRANTY

2026. január 1-től minden újonnan vásárolt Meyer Sound termékre a gyártó 8 év garanciát biztosít!

 Meyer
Sound

ÚJ
FORMA
SZÜLETIK

COLORADO PXL CURVE 1 | COLORADO PXL CURVE 5

Ismerd meg a Chromasoundnál!

Kérd kötelezettségmentes demónkat!
peter@chromasound.hu

 chromasound

CHAUVET
PROFESSIONAL

„Jelmeztervezőnek lenni egy pszichológiai helyzet”

Kereken tíz éve dolgozik együtt Székely Kriszta rendező és Pattantyus Dóra jelmeztervező. Közös tapasztalataikat sok zenés nagyprodukció és más-más léptékű prózai előadás alapján foglalják össze. A MALÁT rendező-tervező párosokat megszólító interjú-sorozatában a szünet szükséges voltáról és a külföldi munkákról is beszélgettünk.

2016-ban a Kreatív kapcsolatok volt az első közös munkátok. Hogy jutunk el ideig?

Pattantyus Dóra: Az Operaházban találkoztunk Kriszta egy zeneakadémiai vizsgarendezése kapcsán, ahol én akkor még jelmez kivitelezőként dolgoztam.

Székely Kriszta: Azt éreztem Dórával kapcsolatban, hogy végtelenül tehetséges ember, akivel mindenképpen szerettem volna együtt dolgozni. Fontos szempontom volt, hogy mindketten a pálya elején voltunk. Így jött az abszurd című *Kreatív kapcsolatok*.

Kriszta, a te szememben milyen az optimális tervező? Másképp is kérdezhetem: mit keresel, amikor tervezőt keresel?

SzK: Erősen függ attól, hogy milyen anyaggal dolgozunk. Dórával már sok mindenre vagyunk túl: az operettszínházi *Kékszakáll* esetében például kétszáznál több ruhának kellett megszületnie. Az olyan szint, ahol a rendező egyszerűen nem tud

Fotó: Kálai-Tóth Anett

Kreatív kapcsolatok, Budapesti Operettszínház, 2017, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Pallós Nelli, jelmez: Pattantyus Dóra

Fotók: Gordon Eszter

Kékszakáll, Budapesti Operettszínház, 2018, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Balázs Juli, jelmez: Pattantyus Dóra

mindent végignézni, vagyis totális bizalomnak kell működni köztünk. A Katona József Színház legnagyobb előadásaiiban is felfogható mennyiségű ruha van, sokat lehet szöszölni, akár közben is változtatni. Ez utóbbi nálam amúgy elég gyakran előfordul, amit egy tervezőnek idegekkel is kell bírni, ez külön feladat. Az ok egyszerű: még az általam jól ismert színészeknél is muszáj, hogy beengedjek a

színpadra valami nagyon jelen idejű dolgot, és ez sokszor változtat. A kérdésre válaszolva: a jelmeztervezőtől feltétlenül várok rugalmasságot. Tudom, hogy ez nehéz, próbálok is javulni és fejlődni. Van még valami: bizonyos dolgokhoz nem értek, és itt megint bejön a bizalom kérdése. Dóra ízlése kiváló, ráadásul az én színpadi világomhoz, amiben rend és struktúra, bizonyos fokig kiszámíthatóság van,

► nagyon jól illeszkedik. A gondolkodásában van egy olyan réteg, ami nekem eleve biztonságot ad: én bármerre kereshelhetek, tudom, hogy ő vizuálisan rendet hoz magával.

PD: Kriszta az a rendező, akivel a legrégebb óta dolgozom együtt, ezért mára beállt egy rutin is a közös munkában. Tudjuk, ismerjük, hogyan működik a másik agya. Számomra nagyon inspiráló karaktereket elemezni és az alapján végleges terveket készíteni, de egy olyan próbafolyamatban, ahol menet közben alakul ki sok minden, sokkal intuitívabban kell dolgoznom. Ez Krisztával gyakran előfordul: elő kell rántanom valamit gyorsan hátulról, és ez rendszeresen edzésben tartja az embert. Később más rendezőknél is jól jött ez a készség.

Maradjunk a menet közbeni változtatásoknál: akár képes vagy azt is mondani, hogy minden, ami addig elkészült, megy a kukába?

SzK: Nem, dehogy, szó sines erről. Mondom a Kamarabeli *Chicago* példáját, ami ugyan éppen fordított eset, de a lényeg érthető lesz. Azt korán tudtuk, hogy az egésznek sötét, földalatti, amolyan dungeon-szerű, berlini klubhangulata lesz. A kérdés az volt, hogy meddig merjünk ebben elmenni. Sokáig volt bennem egy gát, nem tudtam, hogy az anyag, illetve a közönség mennyit bír el belőle. Végül bejött a fétis, szado-mazo világ, de ezt csak az utolsó pillanatban voltam hajlandó meglépni, ugyanis amíg a színészek erotikája nem működött, addig ezt főlegesen rátétnek érzékeltem. Dóra viszont már korán ezt a vonalat képviselte, végül igaza lett, működött a dolog. Máskor is előfordult már, hogy egy színész folyamatosan nyílt a próbák alatt, és ez maga után vonta, hogy változtatni kellett a jelmezen.

PD: Előfordul, hogy egy-egy karakternél valamit jobban alá kell húzni, vagy éppen inkább kissé elfedni. Olyan is van, hogy valamit én erőteljesebben kifejeznék jelmezzel, de Kriszta inkább más eszközöket keres. Azt szoktad mondani, hogy ezt színészetből kell megoldani.

SzK: Igen, és ez állandó feszültségforrás lehet rendező és tervező között: ne beszéljen a jelmez a színész helyett! Tudom ugyanakkor, hogy sok esetben szükség van erre. Előkészítünk valamit papíron, és ott igenis fontosnak tűnik, hogy a *Platonov*-ban Anna Petrovna dekoltázsa milyen mély. Bagatellnek tűnik, de amikor először megjelenik a színésznő, és meg akarja szerezni azt a férfit, kiderül, hogy milyen eszközei vannak. A próbák során lett világos, hogy Ónodi Eszter megcsinálja azt a kiszolgáltatottságot, amit egy túl mély dekoltázs képviselne. De közben hangsúlyozom, hogy pontos, a szövegből induló tervezői elemzés áll az eredeti gondolat mögött.

Chicago, Katona József Színház, 2025, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Izsák Lili, jelmez: Pattantyus Dóra

Fotó: MESTRIN BOGOND

A Platonov, Katona József Színház, 2019, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Tihanyi Ildi, jelmez: Pattantyus Dóra, világítás: Lohár Antal

Fotó: HOSZÁRN JUDIT

Fotó: HÖRVIÁTHI JUDIT

Hedda Gabler, Katona József Színház, 2022, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Balázs Juli, jelmez: Pattantyus Dóra

Forrás: KRISZTASZÉKELY.COM

Ványa bácsi, Teatro Stabile, Torino, 2020, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Cseh Renato, jelmez: Pattantyus Dóra

Forrás: KRISZTASZÉKELY.COM

Három nővér, Landestheater Niederösterreich, Sankt Pölten, 2022, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Kálmán Eszter, jelmez: Pattantyus Dóra

PD: Egy másik példa: a *Hedda Gabler*ben keményíteni akartam volna Jordán Adél karakterét, bőrszoknyával vagy bőrnadrággal, hogy az anyagválasztásban is extrémebb legyen a figura. Negyvenöt jelmeztervet készítettem hozzá, húzós menet volt. Aztán a szoknyanadrág végül pontos lett, megtalálta a helyét. Sok oda-vissza kör volt Krisztával, de ez normális. Sőt, olyan is előfordul, hogy végül a legelső gondolathoz találunk vissza.

Szk: Azt hiszem, nem túl könnyű velem dolgozni, mert nehezen nyugszom meg, míg meg nem találjuk a megoldást. Cserébe viszont nem értek eléggé a jelmezekhez, ami nyilván megnehezíti a tervező dolgát... Én pontosan fogalmazok akkor, ha meglátom, amire vártam, de attól tartok, hogy a folyamatban idegesítőbben veszek részt, mint akár a kortársaim. Így van, ahogy Dóra mondja: ő küld valamit, amire még nem tudok megfelelően reagálni, ezzel elindítok egy lavinát, és végül visszatérünk oda, ahonnan indultunk.

PD: Mégis valahol hasznos ez: nem marad olyan lehetőség, amit ne zártál volna ki. Megnyugtató, hogy amikor a főpróbahéten az egészet látod, akkor nincs már mély hiányérzeted. Kétely persze mindig van, de jelentősen kisebb mértékben.

Asszisztens voltál Nagy Fruzsina mellett, aztán kivitelező az Operában, majd jelmeztervező. Könnyebbséget jelent ez a szakmai út?

PD: Nekem feltétlenül, de nincs összehasonlítási alapom: én így indultam. Fruzsina fantasztikus tanár, rengeteget tanultam tőle. És az, hogy az Operában kivitelezőként magyar és külföldi tervezőkkel is dolgozhattam együtt, megismertem a legjobb gyártókat és jelmezkészítőket, beeláttam a műhelyek működésébe, hogy hogyan és milyen elemekből áll össze például egy korhű rokokó jelmez, megtanultam a textíliák viselkedését, hogy mit milyen anyagból érdemes készíteni, hogy az a tervnek megfelelően nézzen ki – ez felbecsülhetetlen kincs.

Szk: Ez a szakmai tudás a nagy producióinkat óriási biztonságba helyezte: azzal a rutinnal és felkészültséggel indultunk ezekbe, amit ő az Operában megszerzett. Ráadásul bármilyen meglepő, Dóra szereti is ezt a léptéket.

PD: Azért is, mert ezekben az esetekben inkább képekben lehet gondolkodni. Vizuálisan izgalmas kihívást jelentenek a nagy munkák.

Kriszta, a te rendezői krédódban a látvány hol helyezkedik el?

Szk: Nagyon előkelő helyen áll. Egy előadás születésénél az első szempont ugyanakkor, hogy mi-

Forrás: WPI/SZÍNHÉLY.COM

III. Richárd, Teatro Stabile, Torino, 2023, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Devich Botond, jelmez: Pattantyus Dóra, videó: Varga Vince

▶ hez tudok kapcsolódni akár intellektuálisan, akár érzelmileg. Több olyan bemutatóm is volt, ami saját élethelyzetekkel kapcsolatos, és éppen jó pillanatban jött elém. És persze van olyan anyag, ami elsősorban intellektuálisan izgat. Egy új munkánál ez az első szűrő, mert különben nem tudok végigmenni a megvalósításon. Ezután azonnal jön a forma keresése, ahol tekintettel kell lennem arra, hogy milyen tervezők stimmelnek az anyaghoz, hiszen nem mindenki jó mindenben. Amint az ember dönt a stábjáról, az egész előadás arcát is elkezd megformálni. Számomra az, hogy egy előadásnak milyen a világa, legalább olyan fontos, mint az, hogy mi történik benne.

A közös munkáitoknak körülbelül a fele zenés, ráadásul nagy zenés munka, amihez speciális készségek kellenek. Dóra, mondhatjuk, hogy ez a te irányod?

PD: Nem csak ez. Minden esetben másfajta gondolkodás kell, több szempontot kell figyelembe venni. Mondok egyszerű példákat: egy zenés produkcióban nem adhatsz a főpróbahéten egy énekesre kalapot, vagy bármit, amivel a fülét lefeded. A táncosokat nem akadályozhatja a jelmez a mozgásban. Prózái előadásokban az egyénben, a karakterben kell tudni gondolkodni.

Kriszta, van olyan anyag, aminél tudod, hogy biztosan Dórával fogsz dolgozni?

SzK: Valójában nagyon sok esetben gondolom ezt, és nem azért mondom, mert ő ül itt most. Rendkívül széles spektrumú tervezőnek látom, és csak azért dolgozom vele kevesebbet, mert

egyrészt vannak más tehetséges tervezők is, másrészt nem tartanám egészségesnek, hogy egymásra unjunk. Egy időben nagyon sokat dolgoztunk együtt, és éreztük, hogy más inspirációk és más nehézségek is kellenek. A lényeg, hogy más szemekbe is nézzen az ember. Azt hiszem, most éppen jó az arány.

PD: Valóban, el tud fáradni egy ilyen kapcsolat. Az elkényelmesedés nem jó szó ide, inkább az a veszélyes, ha rutinná válik a közös gondolkodás. Majdnem egy évadot kihagytunk: mindketten egyszerre mondtuk, hogy talán eljött az idő egy kis szünethez. A szünet kell ahhoz, hogy később gyümölcsözően tudjuk folytatni, ahelyett, hogy folyton együtt csinálunk minden munkát.

SzK: Hozzáteszem, hogy évi három-négy közös produkció, amennyit mi csináltunk, nagyon sok, eleve nem lenne szabad ennyit dolgozni. Az ember a pálya elején rengeteg szempont miatt túlvállalja magát, és ez szükségtelen feszültségeket is hoz. Ilyenkor kell egy kis idő, hogy ránézzünk az egészségre kívülről.

Térjünk vissza az eredeti kérdéshez: szerinted milyen típusú vagy műfajú előadás Dóra terepe?

SzK: Zenés előadásokban nagyon szeretek vele lenni, és nem csak a teherbírása miatt. Van egy olyan emberi követelmény a színészek és énekesek részéről, ami túlmutat a tervezői tehetségen: a rendezőn kívül még a jelmeztervező tehet tönkre egy próbát azzal, hogy hogyan kommunikál egy művésszel. Sokszor kockázatos vállalkozásokra hívom őt, mert tudom, hogy emberileg le tud vezényelni egy bármilyen állapotban levő kórust, vagy jól for-

dul egy vezető színésznőhöz egy külföldi színházban. Hívom, ha tudom, hogy olyan próbafolyamat áll előttünk, ahol én magam is nehéz állapotban leszek. Jelmeztervezőnek lenni egy pszichológiai helyzet, még a legfelvilágosultabb színházban is.

PD: Ez tényleg így van: tervező kollégákkal szoktunk arról beszélgetni, hogy a szakmánk ötven százaléka pszichológia.

SzK: A pályakezdésem idején vált hangsúlyossá a színházi közbeszédben az, hogyan beszélünk egymással az intézményen belül. Volt olyan munkafolyamat, ahol egyszerűen nem értettem, miért nem működik a dolog, míg egyszer véletlenül meg nem hallottam, hogy az asszisztens milyen stílusban adja át a kéréseimet. Ahogy ezt rendbe tettük, a helyére került minden.

Beszéljünk a külföldi munkákról: két torinói és egy Sankt Pölten-i előadásban dolgoztatok együtt, jövőre a Schauspiel Stuttgartba mentek. Nagyon mások a kinti munkák?

SzK: Valójában nincs különbség. Igaz, a színházak struktúrája teljesen más, az olasz színházban például nincs társulat.

PD: Külföldön általában más büdzsével dolgozunk, ami felszabadító tud lenni, kevésbé van megkötve a kezünk, de ez persze óriási felelősséggel is jár. Sok minden múlik azon is, hogy gyártott vagy vásárolt ruhákról beszélünk. Krisztával mi sokszor mai dolgokat csinálunk, vagyis az előadás vásárlást igényel, tehát ebben nincs nagy különbség itthon vagy külföldön. Ha gyártásról van szó, az más: Stuttgartban, ahol Bodó Viktorral már dolgoztam, olyan felszereltségű a színház, amilyennel nem nagyon találkozol itthon. Gondolj bele, még gombkészítő műhely is van! Ez hatalmas boldogság egy tervezőnek.

SzK: A külföldi munkák során össze is záródnak a csapatok, szorosabb köztünk a kapcsolat. A torinói színház például egy egykori külvárosi gyárépület, amit csodálatos játszóhellyé építettek át. A stáb tagjaival, akikkel amúgy sokat dolgozunk együtt, de mindig mindenki sokfelé rohan, hirtelen ott vagyunk másfél hónapig. A színészek sem játszanak este, mind együtt vagyunk. Az egésznek lesz egy egyetemi hangulata.

PD: Ha viszont technikai akadályba ütközöm, itthon több bejáratott utam van, hogy segítséget kérjek. Ilyenkor jól jön az összezártság: külföldön beindulnak a privát információs csatornák.

SzK: Nem gondolom, hogy az a jó színház, amire rengeteg pénzt költünk, de alkotói szempontból más állapot úgy dolgozni, ha az emberek nem a létükért küzdenek éppen. A Katonában komoly nehézség, hogy úgy nézzen ki egy előadás, ahol

a világ tart. Egy-egy külföldi, nagy intézményben végzett munka rendezőnek, tervezőnek is kivételes lehetőség: nagyon más költségvetésből dolgozunk ilyenkor, és van egyfajta örömködés is abban, hogy szabadabban lehet működni.

Dóra, azt mondtad, mai előadásokban dolgoztok együtt, ami főleg „vásárlós” jelmeztervezést jelent. Nem válik ez idővel unalmassá?

PD: Anyagtól függ, hogyan állok ehhez a kérdéshez. Sok esetben ezt igényli az általunk kitalált világ, klasszikus daraboknál kifejezetten kihívás, hogy milyen módon helyezed át az egészet a mába. És ez sem feltétlenül jelenti azt, hogy mindent, ami mai jelmezekből áll, azt megvásároljuk. A *Hedda Gabler*ben Jordán Adél jelmeze is varratott, pedig azt hihetné a néző, hogy vásárolt. Igyekszem vegyíteni a vásárlást a varratással, így szerzek magamnak örömet, mert persze unalmas tud lenni, ha minden boltot be kell járni, hogy megtaláld a megfelelő darabot. De arra szoktam gondolni, hogy a zenés produkiókban lubickolhatok, ahol általában mindent gyártathatok, így megvan az egyensúly.

Szk: Egy megjegyzés a „mai” előadásokhoz: sosem teljesen azt látjuk a színpadon, ami az utcán körbevesz, de amit megmozgat, az hozzánk közel álló, ismerős világ. A legtöbb esetben, még a klasszikus szövegeknél is, fontos célom, hogy közel hozzuk az anyagot.

Találkoztatok olyan esettel, amikor az elképzelések nem tudott egészében megvalósulni? Mondok példát: úgy képzelem, hogy egy vidéki színházban egy operettnek muszáj valahogy kinéznie, de ti nem biztos, hogy abban az irányban gondolkodtok.

Szk: Amit mondsz, az létező jelenség, de az ember mindig megpróbálja felmérni, hogy hol dolgozik. És itt nem a merésről van szó, hanem hogy legyen egyáltalán értelme előállítani ott és akkor egy előadást. Azt hiszem, leginkább az *István, a királynál* éreztem azt, hogy körülöttünk mindenki hihetetlenül izgul, hogy mit lehet és mit nem. Ne érts félre: nem volt rajtunk nyomás, nem is kellett engednünk semmiben. Ugyanakkor értettem, hogy a mai Magyarországon mitől érzékeny ez a kérdéskör egy olyan alkotócsapattal, akik nem a játsszói hagyományt követik.

PD: Én a *Kékszakállt* is idevenném, de annak ahhoz is köze volt, hogy mi a pálya elején voltunk, az Operettszínház pedig akkor épp nyitott más esztétikák felé. Ez inspirált is minket: azt éreztük,

Fotó: GORDON ESZTER

Fotó: VILÁNYI MIHÁLY

István a király, Budapesti Operettszínház, 2018, rendezte: Székely Kriszta, díszlet: Cseh Renato, jelmez: Pattantyus Dóra

hogy meg kell mutatni, mit tudunk. Ki is lógott mindkét előadás a színház repertoárjából.

Szk: El tudom képzelni, hogy van, aki megrémül az ilyen reakcióktól, és elkezd megszelídíteni az elképzelését. Én viszont olyan vagyok, hogy ha nem csinálhatom meg azt, amit gondolok, akkor utána ránézni se tudok arra az előadásra: ha nem történik meg, nincs ott keresnivalóm. Kár, hogy az Operettszínházban végül megszűnt ez az állapot, mert tervezői-rendezői szempontból is izgalmas lehetőségeket rejtett magában a váltás.

Nemrég viszont visszatértél az *István, a király*hoz az arénaturné előtt.

Szk: Nagyjából friss diplomás voltam, amikor csináltuk. Komoly terhelést jelentett, hogy ekkora produkió dolgozunk úgy, hogy az egyetemi

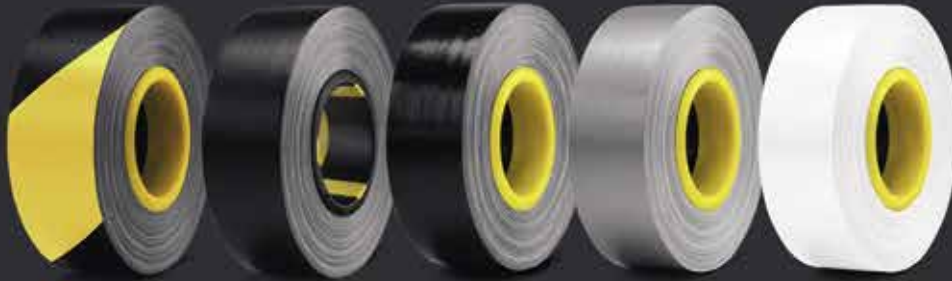
oktatás valójában ötven négyzetméteres fekete termekben zajlik. Durva mélyvíz és kőkemény kiképzés volt a létrejötté. Én nem olyan közegből jövök, ahol az *István, a királyt* fejből tudta mindenki, de ezért is rendkívül fontosnak éreztem: találkozási pont lett olyan nézőkkel, akikkel jó eséllyel máskor nem találkozom. A darab egy fontos társadalmi hasadásról szól a magyar történelemben, amivel kapcsolatban azóta sem sikerült kiegyezni. Amikor elkészült, az volt a terv, hogy járjuk vele az országot, de ez végül csak 2026-ban, a választások évében történhetett meg. Ez nem politikai előadás: a történet emberi oldalát domborítja ki. Az pedig, hogy a Puskás Arénában tízezer ember látta, szavakkal nem leírható élmény. Érzelmileg kivételesen felemelő volt, hogy mit jelent ez a mű ma is emberek tömegeinek.

Jászay Tamás

EXA-TAPE®

RESIDUE-FREE REMOVAL
ERŐS TAPADÁS
NYOM NÉLKÜL

**EXTRA ERŐS
TAPADÁS**

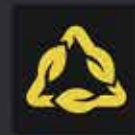
**NYOM NÉLKÜLI
ELTÁVOLÍTÁS**

**KÖNNYEN
TÉPHEŐ ANYAG**

**ÚJRAHASZNÁLHATÓ
ORSÓVAL**

**ÚJRAHASZNOSÍTHATÓ
CSOMAGOLÁS**

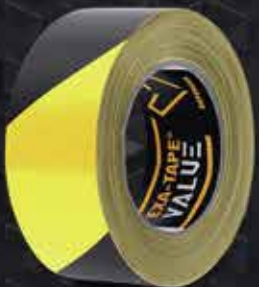

UV-ÁLLÓSÁG

TEKINTSE MEG KÜLÖNBÖZŐ SZÍNŰ ISO SZALAGJAINKAT, JELŐLSZALAGJAINKAT ÉS GAFFER SZALAGJAINKAT IS!

**A MEGFELELŐ SZALAG BÁRMILYEN
FELADATHOZ, BÁRMILYEN KÖRNYEZETBEN**

EXA VALUE TAPE®

**EXTRA ERŐS
TAPADÁS**

**KÖNNYŰ
ELTÁVOLÍTÁS**

**KÖNNYEN TÉPHEŐ
ROJTOSODÁS NÉLKŰL**

**ERGO-CORE
KOMPATIBILIS**

DEFENDER®
PROTECT YOUR WORLD

defender-protects.com
DEFENDER® is a brand of the Adam Hall group.

ELIMEX
elimex.hu

A Szlovén Nemzeti Színház ideiglenes épülete

A Ljubljana belvárosában álló Szlovén Nemzeti Színház neobarokk épülete mára igen rossz állapotba került, ami hosszas helyreállítási munkálatokat igényel. Leállásról azonban szó sem lehet: a folyamatos működés biztosításához egy ipari csarnokban találták meg a színház ideiglenes otthonát.

A Szlovén Nemzeti Színház (Drama Ljubljana) épületének szerkezete súlyosan megromlott, és az utolsó szezonokban többször is elöntötte a víz, a nyári kánikula idején több előadást is le kellett mondani. A felújítás és a bővítés hosszú folyamatot vesz igénybe, ezért helyszínt kellett találni, hogy Szlovénia vezető színházi intézményének programja zavartalanul folytatódhasson, amíg a gyönyörű neobarokk épület megújul. Mivel a belvárosban nem volt megfelelő helyiség, úgy döntöttek, hogy a színházat a város szélére költöz-

tetik, az 1960-as évekbeli egykori jugoszláv ipari óriás, a Litostroj két csarnokába, ahol korábban turbinákat gyártottak. Ezeket az utóbbi évtizedben részben már rendezvényhelyszínné alakították át L56 néven: először egy bár, majd rendszeres sportprogramok költöztek a csarnokterületre, később már az üzleti szféra is megtalálta helyszíneként, végül vásári és szórakoztató eseményeket fogadott be. Mindezek olyan mértékben fejlesztették a helyszínt, hogy az potenciálisan esélyes lett egy nagy kulturális intézmény befogadására. Egy ilyen

jelentős kulturális funkció élénkíti a város szürke zónáját, és így – más európai fővárosok példáját követve – kiterjeszti a város központját. A város peremén létrehozott új programközpont révén a projekt társadalmi szempontból is inkluzív: az elhagyott ipari területen új középület született.

A két csarnok átalakítását Anja Vidic és Jure Grohar építészek vezették, akik ügyesen ötvözték az ipari örökség meglévő struktúráit a színházi funkció igényeivel. A munkát mindössze tíz hónap alatt fejezték be, ráadásul igen alacsony,

Fotó: MAKINE DEJENOV, ANJA VIDIC

► négyzetméterenként mindössze 750 eurós költségvetéssel. Az épületkomplexum átalakítása két fázisban zajlott le. 2022-ben felújítottak egy nagy ipari csarnokot, amelyet a címéről, a Litostrojska 56-ról, röviden L56-ról neveztek el. Itt alakították ki egy nagy, többcélú rendezvényteret, amely akár 4000 látogatót is befogadhatott, és a rendezvényeket a belső udvarra is ki lehetett terjeszteni. Amikor 2024-ben döntés született a Szlovén Nemzeti Színház ideiglenes idehelyezéséről, elvégezték a felújítás második részét. Az első fázisban egy háttérterületet és egy bejárati épületet építettek, amelyet az építészek Zigguratnak neveztek el. A bejáratról lépcső vezet a tetején található bárhoz, amely a teremre nyílik. Mindkét beavatkozás téglából készült, mivel a téglák jó hőszigetelők, érdekes látható szerkezetet és meleg érzetet ad, ráadásul gyorsan lehet építeni vele. A téglaszerkezet súlyának vizuális semlegesítése érdekében ezüstös fényvisszaverő festékekkel festették be, csupán a háttérterület falán hagyva egy nagy kört, amely az anyag valódi természetét mutatja. A Ziggurat, ez az egyedülálló, jellegzetes ezüstszínű építmény így az egész komplexum látványos elemévé vált.

A második szakaszban a komplexumot a színház igényeihez igazították. A 4000 m² alapterületű, U-alakú épület reprezentatív terei a keleti oldal legmagasabb szintjén helyezkednek el: itt van a 361 főt befogadó nagyszínpad, a bejárati előcsarnok, a bár és a jegypénztár. Az alsó szinten egy 100 fős kisszínpad található, kísérő helyiségekkel és egy adminisztratív egységgel. A két csarnokot egy új rész köti össze, amelyben két próbaterem, egy színészbüfé és a belső udvarra néző nyitott terasz van. A belső udvaron egy másik izgalmas látványelem is található: egy közösségi helyszínek kialakított pavilon, amelynek teteje a korábbi nagy ipari csarnok hatalmas bejárati kapujának két paneljéből készült.

A két csarnokban végzett felvállaltan ideiglenes célt szolgáló építészeti beavatkozások újrahasznosított vagy újrafelhasználható anyagokból készülnek, hogy a lehető legkevesebb hulladék keletkezzen. A nagyszínpad felépítéséhez használt nagyméretű, rétegragasztott CLT fa panelek hő- és hangszigetelő tulajdonságokkal rendelkeznek, gyors és precíz kivitelezést tettek lehetővé, és a színház kiköltözése után könnyen szétszerelhetők, majd egy új épület felépítéséhez újra felhasználásra kerülnek. Az épületnek azok a részei, amelyek a színházi funkció után is megmaradnak, látszóbetonból készültek. A csarnok markáns megjelenése változatos környezetet hozott létre, amely felismerhető arealot kínál a színháznak, és annak kiköltözése után vonzó városi helyszíneként kapcsolódik be Ljubljana közösségi életébe.

Swisson XND-1 – kompakt, kétuniverzumos DMX node

A XND-1 a Swisson kompakt, IP65-ös védettséggű hálózati DMX node-ja, amely két független DMX-univerzum kezelésére képes egyetlen fizikai porton keresztül. A készülék Art-Net és sACN ↔ DMX konverziót biztosít, input és output üzemmódban egyaránt, így rugalmasan illeszthető a modern világításvezérlő rendszerekbe. A tápellátás PoE-n vagy USB-C-n keresztül történhet, ami különösen praktikus teszi mobil és installációs környezetben. A beépített OLED kijelző és a webes kezelőfelület gyors konfigurációt tesz lehetővé, míg az automatikus DMX merge funkció támogatja a redundáns vagy párhuzamos vezérlést.

GrandMA3 onPC DMX-key és onPC DMX-key Starter

A grandMA3 onPC DMX-key Starter a MA Lighting kompakt USB-interfésze, amely 1 024 paraméter használatát teszi lehetővé a grandMA3 onPC szoftverben. Két DMX512-A kimenettel rendelkezik, USB-C csatlakozással, egyszerű plug-and-play működéssel. Ajánlott felhasználás: oktatás, tanulás, kisebb produkciók, alap világításvezérlés.

A grandMA3 onPC DMX-key a sorozat nagyobb kapacitású változata, amely 4 096 paramétert old fel valós idejű DMX-vezérléshez. Szintén 2x DMX512-A kimenettel és USB-C csatlakozással működik, robusztus alumínium házban. Ajánlott felhasználás:

nálás: klubok, színházak, stúdiók és installációk, ahol nagyobb esatarnaszám szükséges.

PROLIGHTS EclProfile CT+HP LED ellipszoid

Az EclProfile CT+HP egy beltéri, ellipszoid LED fényvető, amelyet nagyobb távolságokból – például színházakban, operaházakban, előadótérmekekben vagy nagyobb stúdiókban – történő használathoz terveztek. A fényforrás egy 450 W teljesítményű, hat színű LED fényforrás, amely csaknem 15 000 lumen fényáramot biztosít, miközben a színvisszaadási indexe eléri a CRI 96-os értéket. Késrendszere négy, manuálisan állítható kés segítségével formázza meg a kívánt mintát, míg a készülék B méretű gobók fogadására alkalmas, és opcionálisan forgatható gobótárcsával is kiegészíthető. A fényvető DMX512, RDM és CRMX protokollokon keresztül vezérelhető, a készülék 2.4" méretű

kijelzőjén 4 db háttérvilágítású potméterrel navigálhatunk, melyek mind tekerésre, mind megnyomásra érzékenyek, így gyorsan beállíthatóak a különböző paraméterek. A gyártó kínálatában fix optikák 5-90°-ig, illetve zoom optikák 15-30° vagy 25-50° kivitelben érhetőek el. A magnéziumöntvényből készült borításnak köszönhetően a készülék tömege mindössze 8,5 kg, ami megkönnyíti a beltéri alkalmazások során történő szerelést és kezelést.

PROLIGHTS EclFresnel CT+ sorozat

Az EclFresnel CT+ sorozat hat modellből álló LED Fresnel fényvető-család, amely három méretkategóriában érhető el, beltéri és IP65-ös kivitelben egyaránt. Az S méret 200 W-os fényforrást és 150 mm-es lencsét, az M méret 350 W-os modult és 200 mm-es lencsét, míg az L méret 600 W-os LED motort és 250 mm-es Fresnel lencsét kapott. Az Európában fejlesztett, hat színű LED

fényforrás a fehér tartományban átlagosan 30%-kal nagyobb fényáramot biztosít az előző generációéhoz képest, miközben a színtelítettség körülbelül 15%-kal növekedett, ami meg is látszik a magas CRI, R9 és TLCI értékeken, a színes fényáram pedig gyakorlatilag megduplázódott. A sugárzási szög 8° és 80° között állítható, a 8 lapos opcionális terelőkkel pedig tovább variálható. A még precízebb felhasználók számára opcionálisan PC lencsekészlet is rendelkezésre áll, valamint a készülék még nagyobb kijelzőt kapott, és ugyanúgy négy, háttérvilágítású potméterrel állítható be a kívánt üzemmód. Felhasználási hely függvényében jó hír lehet a bérlő cégeknek, hogy a készülékek 48 V DC bemeneten keresztül akár akkumulátorral is üzemeltethetők.

További információk:
lisis-project.hu

8 év jótállás a Meyer Sound termékeire

2026. január 1-jétől a Meyer Sound kiterjesztette 8 évre az ezt követően vásárolt összes termékére a garan-

ciát, nyomtatékosítva ezáltal a vállalat hosszú távú elkötelezettségét a megbízhatóság, a fenntarthatóság és a globális felhasználóbázisának támogatása terén. „Ügyfeleink olyan rendszerekbe fektetnek be, amelyek várhatóan évtizedekig működnek” – mondja John McMahon, a Meyer Sound alelnöke. „A garancia meghosszabbítása tükrözi a mérnöki munkánkba vetett bizalmunkat – és azt a felelősséget, amelyet ezeknek a rendszereknek az élettartamuk alatti támogatásáért érzünk.”

„A 8 év garancia azt jelenti, hogy a felhasználó beruházása annak teljes életciklusa alatt védve van” – teszi hozzá Rédei Bálint, a Meyer Sound hazai termékfelelőse. „A Meyer Sound hangsugárzó rendszerek fizikailag és erkölcsileg is lassan avulnak, így a fentiekől függetlenül sok esetben 20-25 évig teljesítenek szolgálatot az ügyfeleknél”.

Új fények ragyogtak fel a Chauvet Professional egén! Megjelent COLORado PXL Curve 1 és Curve 5

A modern színházi vagy koncert vizualitás és a komplex fénytervek megvalósításakor a szakemberek gyakran ütköznek korlátokba a hagyományos, merev felépítésű LED falak és lineáris LED barok használatakor. Ezt a tervezői szabadságot korlátozó kihívást orvosolja a Chauvet Professional legújabb fejlesztése: a COLORado PXL Curve 1 és COLORado PXL Curve 5 intelligens lámpatestek, amelyek az artikulált, íves elrendezésű pixelmapping és a dinamikus mozgás fúzióját hozzák el a színpadra.

Mindkét modell alapját a nagy teljesítményű, fejenként 120 wattos RGBW LED engine-ek adják, amelyeket lenyűgöző tartományú motoros zoom, valamint csendes és gyors mozgás pan és tilt mozgás egészít ki. A lámpák különlegessége a beépített, szekciókra osztott, kettős lineáris stroboszkóp cella, amely meleg és hideg fehér (CW/WW) fényeffektusok széles skáláját kínálja a lágy vakuzásoktól a nagy hatású stroboszkóp chase-ekig. A hálózati rugalmasságról a DMX, sACN és Art-

▶ Net protokollok gondoskodnak, míg a konfigurálást az RDM mellett a modern NFC-technológia támogatja, amellyel a lámpatestek akár áram alá helyezés nélkül, okostelefonnal is címezhetők. Az IP65-ös időjárás-állóság pedig garancia arra, hogy a berendezések a szabadtéri koncertek viszontagságos környezetében is megbízhatóan működjenek, ugyanakkor beltéri használatnál is növeli a lámpák élettartamát és csökkenti a karbantartási időt. Miért lehet jó választás színházakba is? A színházi világításban állandó kihívást jelent, ha a díszlet íves falfelületeit, körszínpadit elemeit vagy aszimmetrikus lépcsőit lineáris LED barokkal próbálják megvilágítani. A merev, egyenes lámpatestek miatt a töréspontoknál rések keletkeznek, megszakad a pixeltávolság és csorbul a vizuális élmény. A COLORado PXL Curve sorozat ezt a problémát a moduláris variálhatósággal és a beépített illesztőtűskékkel oldja meg, amelyek garantálják a hajszál pontos, azonos pixeltávolságot a lámpák összekapcsolásakor. Míg az ötfejes Curve 5 a nagyobb szakaszok gyors kiépítésére szolgál, addig a kompakt, egyetlen mozgó fejjel rendelkező Curve 1 tökéletesen beilleszthető a szűk takarásokba, beszögellésekbe és a legmeredekebb díszletívek mögé is. Mivel a két típus azonos LED engine-nel rendelkezik, a futófények és színátmenetek vizuális kihagyás nélkül haladnak végig az egyedi geometriájú felületeken. A motoros zoomnak köszönhetően pedig a lámpacsoport egyetlen gombnyomásra képes váltani a homogén,

lágý háttérmosásról a drámai, túléles fénynyalábokra.

További információk:
chromasound.hu

Új, minden eddiginél hatékonyabb hazer várható szeptembertől ..

A Look Solutions múltán ismert és elismert effektgép gyártó, amely Magyarországon a Pelyhe Kft.-t bízta meg a márka termékeinek értékesítésével. Ennek a kapcsolatnak köszönhetően, mondhatnám elsőként a világon, megbízást kaptunk a cég teljesen új fejlesztési vonalat képviselő hazerének, az AURA ONE munkanevű (várhatóan ez lesz a végleges elnevezése) készüléknek a béta tesztjére.

A gép és a fejlesztési vonal lényege, hogy egy olyan terméket kínáljon, amely a korábbi, kisebb-nagyobb mértékben lerakódásokkal és szennyeződésekkel járó párástísi megoldások helyett egy száraz, a gépeket károsító hatásoktól mentes elegyet alkotson a világítási képek atmoszférájának kidomborítására. A gép megjelenése a prototípus volta miatt eléggé puritán – igaz, a Look-ra jellemző kék-fekete design már adott volt –, egy kb. 40x40x40cm-es kocka formában érkezett hozzánk. A 26 kg-os súlya elsöre elég tetemesnek tűnt, de figyelmesebb vizsgálat után kiderült, hogy ebben a tömegben a feltöltött adaléktároló kanna is benne van, ami a géptestben kapott helyet. A tárolórekeszt, ahol az 5 literes kanna utazik, golyós retesszel záródó ajtó biztosítja, így biztonságosan szállítható. Az adalék tartály a Looknál megszokott ötliteres szabvány kanna, természetesen az ismert gyorscsatlakozós, lélegeztető szelepes megoldással, ami egyszerű és higiénikus cserét tesz lehetővé. A kocka szemközti oldalán kaptak helyet a vezérlő csatlakozások, a kezelőpanel és a produktum-kibo-

csató rész. A működtetés számos, napjaikban használatos módon lehetséges. Helyi és távvezérelt manuális (analóg), DMX-512, RDM, sACN, Artnet, és W-DMX kapcsolattal is működésre lehet bírni. A paraméterezéshez, beállításhoz jól áttekinthető, egyszerű, felhasználóbarát érintőfelületű színes kijelzőt kapunk. A beállítások, illetve a gép kezelése a jól reagáló megfelelő érzékenységgel bíró képernyőn valóban gyerekjáték. De térjünk rá a lényegre. Maga az adalék egy vízbázisú, teljesen olajmentes folyadék. A kibocsátott elegy, ami elsöre füstként aposztrófálható, egy teljesen „száraz” anyag, amit egy beépített irányítható oszlató ventilátor terít szét a levegőben. Az üzemeltetéshez nem kell sem CO₂, sem más kiegészítő hókuszpókusz, csupán némi türelem a hatás kialakulásához. A bekapcsolás és 15 perc felfűtés után az üzemkész gép egy átlagos méretű színháztermet 30-50% kibocsátás mellett néhány perc alatt megtölt. Innen jön az újdonság igazi előnye:

a telítés után a gép kibocsátása leállítható, további párástíásra nincs szükség. (Természetesen, ha intenzív légesere van, akkor pótolni kell az elegyet, de elég minimális intenzitással.) A térben a produktum egyenletes közeget hoz létre, ami bizonyítottan 3 órán keresztül garantálja a fényesóvák láthatóságát a

teljes térben. Az extrém finomságú vizuális segédanyag a megszokott módon, szórt fény esetében szinte érzékelhetetlen, viszont az intenzív csóvák gyönyörűen kirajzolódnak, „aurát” adnak a fénynek.

Végül néhány szó a béta teszt hazai eredményeiről: hat helyszínen tesztelték a gépet. Mindenki, akinek szerencséje volt kipróbálni, csupa jó és biztató tapasztalatot gyűjtött a szeptemberben debütáló, tiszta és biztonságos teljesen új alapokra épülő egyes számú AURA ONE-ről. Az összegzett tapasztalatok alapján az első érzés az, hogy a tapasztalatlanból kapott „mintha felhős esőmókban oszlana” észrevételek inkább abból fakadtak, hogy eddig a hazerek folyamatos üzemeltetés mellett, ellentétben a tesztelt példánnyal, ami nem kívánja ezt a folyamatos pöfögést. Természetesen mi is most ismerkedtünk, gyűjtöttük a tapasztalatokat a gépről, és egyértelművé vált, hogy ha igazán jól ki akarjuk használni a lehetőségeit az új mindenmentes AURA ONE hazernek, ki kell várni azt a kis időt, amíg az aura hatás teljesen kialakul, utána nincs dolgunk a légeseréig. Sajnos a tesztidőszak nem tarthat örökké, ezért a gépet vissza kell küldeni a gyártónak. Összegyűjtöttük az adatlapokat, és a saját véleményünkkel kiegészítve megköszöntük a teszt lehetőségét. Már most tudjuk, hogy máshonnan kapott adatok alapján több változás is lesz a végleges gépen, Reméljük, a tőlünk kapott információk is hozzájárulnak ahhoz, hogy ez a már most is kiváló gép szeptembertől a világ legjobb hazere lehessen! Egy apró kiegészítés: az ára még nincs teljesen kikalkulálva, de az biztos, hogy a jelenlegi „best of”-hoz képest mind alapárban, mind üzemeltetésben jóval kifizethetőbb lesz. Nagyon várjuk!

További információk:
pelyhe.hu

Színházi kommunikáció

A színházi gazdaságot erősen meghatározza a kommunikáció. Az alábbiakban néhány hasznos tanácsot kínálok ezen a területen.

Igazgató

Köszönj a portásnak. A portáson minden nálunk alacsonyabb alkalmazottat értünk.

Minden művész magasabb rangú a civilnél.

Civilnek értendő a gazdasági, műszaki és az adminisztratív munkatárs.

Civilek és művészek együtt adják a társulati tagokat.

Bízd meg asszisztensedet azzal, hogy az összes társulati tag születésnapját és névnapját tartsa nyilván, és köszöntse fel őket. A fontos társulati tagok személyesen kapjanak ajándékot.

Kérj mindig valamit a tagoktól vagy a fontos civilektől.

A fontos tagtól mindig kérdezz valamit.

Ne felejtse el, hogy mit kértél vagy kérdeztél a tagoktól.

Ha nem teljesítik a kérésedet vagy kérdésedet, úgy az asszisztensedet kérd fel a számonkérésre.

Ha egy konkrét időpontra megbeszéltél egy találkozót a taggal, úgy fogadd, hogy a tag egy hangfelvétele szóljon.

Támogasd a tagokat és a fontos civileket azzal, hogy a színház számára hasznos továbbtanulásukat támogatod.

A fontos tagokat legalább évszakonként egyszer hívd meg ebédre vagy vacsorára. A helyet és időpontot te határozd meg.

Az ebédhez és vacsorához ihatás rövid italt. Az asszisztensed tudja meg a meghívott tag étkezési és italozási szokásait.

A színház épületében csak akkor igyál, ha nincs más lehetőség, például pezsgőt egy tag díjazásakor.

Asszisztensed terjessze el, hogy a taggal való ebéd vagy vacsora a hivatalos találkozók egyike és/vagy szponzorszerződés része.

Rendszeresen találkozz a színház fenntartójával. Vidd magaddal a legutóbbi bemutatók reklámanyagait és a színház utolsó pénzügyi mutatóit. Hangsúlyozd azokat a mutatókat, amelyekben kiemelkedő a színház.

Törekedj arra, hogy szponzorszerződést köss egy vendéglővel annak érdekében, hogy ne kerüljön pénzbe a vendéglátás (ideértve a premier fogadást is).

Törekedj arra, hogy szponzorszerződést köss egy autókereskedővel vagy taxivállalattal annak érdekében, hogy ne kerüljön pénzbe a személyszállítás.

Törekedj arra, hogy szponzorszerződést köss egy médiavállalkozással annak érdekében, hogy ne kerüljön pénzbe a média.

Törekedj arra, hogy szponzorszerződést köss egy borpincészettel annak érdekében, hogy ne kerüljön pénzbe a bor/pezsgő kínálás az előadások szünetében.

Tarts rendszeres kapcsolatot a budapesti és vidéki színházigazgatókkal annak érdekében, hogy információt cseréljetez és hatékony érdekképviselőt alakítsatok ki és folytassatok (lásd: Budapesti Színházigazgatók Egyesülete).

Hetente tarts egy olyan igazgatói értekezletet, amelyen a stratégiai feladatokon kívül a heti taktikai megbeszélésre is sor kerül.

A heti értekezlet állandó tagjai: igazgató, gazdasági igazgató, főrendező, művészeti főtáncos, műszaki igazgató, vezető díszlettervező, szervezési osztályvezető, érdekképviselők vezetői.

Asszisztensed készítse emlékeztetőt az előző héten elvégzett feladatokról.

Gazdasági igazgató

Rendszeres, de ne túlzó információval támogasd az igazgató munkáját. Naponta készítsd (és tanulmányozd) napi rapportot, a likviditáshoz szükséges kiadás-bevétel táblát, valamint rendezőkenti kimutatást az előadásszámról és jegybevételről.

Hetente egy alkalommal tarts gazdasági és műszaki értekezletet, amelyen a stratégiai feladatokon kívül a heti taktikai megbeszélésre is sor kerül.

A heti értekezlet állandó tagjai (nyolc fő): gazdasági igazgató, műszaki igazgató (vagy vezető), szervezési osztályvezető, munkaügyi osztályvezető, pénzügyi osztályvezető, számviteli osztályvezető, a gazdasági igazgató asszisztense.

Mivel sokan úgy vélik, az osztályvezetők arra törekednek, hogy közülük kerüljön ki a gazdasági igazgató utódja, ezért különösen következetes és érzékeny kommunikációt kell folytatni az osztályvezetőkkel azért, hogy meggyőzzék őket arról, hogy ez a pozícionálás a legjobb az osztályvezetők részére.

Rendszeres és különösen pontos tájékoztatást kell adni a fenntartó pénzügyi szakembereinek annak érdekében, hogy a színház érdekei hatásosan érvényesüljenek. Nem kell határozott rendszert alkalmazni, de évszakonként célszerű a megbeszélés.

Az osztályvezetői szinttel folytatott kommunikáció kis ajándékokkal erősíthető (csokoládé, bor, színház- és múzeumjegy stb.).

Tarts rendszeres kapcsolatot a budapesti és vidéki gazdasági igazgatókkal annak érdekében, hogy információt cseréljetez és hatékony érdekképviselőt alakítsatok ki és folytassatok (lásd az évente tartott vidéki gazdasági igazgatók találkozóját).

A fontos gazdasági igazgatókat hívd meg évente egyszer egy munkaebédre. Készíts emlékeztetőt az asszisztenseddel a heti értekezletekről. A tárgyheti értekezletet kezd az előző héten elvégzett ismertetésével és értékelésével.

Készíts negyedévente egy 3-5 oldalas kimutatást a pénzügyi és feladatmutatókkal.

Fenti kimutatást küldd el a papíralapú és digitális szakmai újságoknak és folyóiratoknak.

Ha a pénzügyminisztérium felkérésére szakmai megbízást látsz el, úgy ne kérkedj ezzel, de a Heti Jegyzetbe visszafogottan írd róla.

Ha mégis úgy adódik, hogy többet iszol, mint ahogy szervezeted bírná, hívd meg egy taxit, és menj el a Tik-Tak-ba. Időzz ott úgy, hogy ne tűnjön fel megromlott állapotod.

Osztályvezető

Legalább hetente folytass szakmai megbeszélést irodádban az osztályvezetőkkel, kávé és üdítőital mellett.

Évente egy alkalommal hívd meg az osztályvezetőket egy munkaebédre.

Igyekezz meggyőzni az osztályvezetőket, hogy alkalmazottaikkal közösen vegyenek részt a „kaizen” közgazdasági módszerben.

A záró társulati ülésen (vagy munkaebédén) a civilek közül kiválasztott egy vagy két alkalmazott kapjon kéthavi fizetésnek megfelelő díjat.

Ha alkalmazottaid közül valaki nagyon beteg, látogasd meg az általa megadott időben, és ajánld fel neki, hogy a pénzügyi nehézségeit segíted megoldani.

Ha alkalmazottaid közül valaki munkahelyet változtat, ne haragudj rá, és köszönd meg eddigi munkáját egy pohár pezsgő mellett. Könyv vagy bármely tárgyjalom nem ajánlott.

Ha alkalmazottaid között valaki súlyos szakmai hibát követ el, ülj le vele egy közeli vendéglőben, és beszéljetez meg, érdemes-e folytatni tovább a kapcsolatokat.

Ha valamelyik alkalmazottad a munkaidő után ittasan szeretne autót vezetni, szigorúan, halkan és határozottan utasítsd a tömegközlekedés igénybevitelére.

Ha valaki az igazgatói stáb tagjai közül kórházba kerül, a többiek készítsenek egy látogatási időbeosztást, és aszerint látogassák, egyszerre legfeljebb 1-2 fő.

Ha az igazgatói stáb egyik tagja vagy egy művész furcsa ajánlatot tesz egy szálloda tetőteraszának úszómedencéjében, ne háborodj fel, hanem halkán és mosolyogva csak annyit mondj: „Tudod, Béla bácsi, én nem vagyok olyan.”

Portás

Igazgatód fél 10-kor szokott bejönni. Ha jó kedve van, és kezet nyújt, hajolj meg kissé. Megkérdezi, hogy vagy; ha nagyon jó a kedve, akkor érdeklődik a lányod iránt is.

Problémakezelés

Igazgatóm szomorú volt egy reggel, megkérdeztem: mi a baj? Panaszkodott, hogy már három éve bent van a telefonkérelme, és még mindig semmi hír. Mondtam neki, nyugodjon meg, intézkedünk! Pénteken beszélgettünk, szerdán felszerelték a fiúk. Nagy volt az öröm!

A híres díszlet- és jelmeztervező megkérdezte, tudom-e, hová vezetett a földszintről induló körlepcső. Mondtam, tudom. Csak nem? De igen, táncosnő volt a Moulin Rouge-ban. Jót nevettünk, de a körlepcső títját már nem mondtuk ki.

Sokat és sokszor dolgoztam a főrendezővel. Reggelente hoztam az üveg amerikai whiskey-t, estére már csak egy korty maradt, hogy elbúcsúztathassam ezt a napot is. Mindenki tudta, ki lesz az új igazgató, de senki nem tudta jól. A gazdasági igazgató persze nagyon bízott a főrendezőben. Pedig többször jeleztünk neki.

Mi már tudtuk, maradtunk.

Az igazgató a balatoni szőlőjéből termett borból gyakran hozott kóstolót. Megittam volna, ha nagyon muszáj, ám ilyen alkalommal az igazgatói iro-

dában iszogattuk a nagyon savanyú, romlott és kénes bort. Igazgató úr próbálkozott a beszélgetéssel, de nem nagy sikerrel. Ilyenkor segítettem neki, megkértem a fiúkat, adjanak valamit.

Utóirat: Halottak

Előbb-utóbb mindenki meghal. Odaát először a part két oldalán lehetünk: lehetünk a temetésrendező, és lehetünk az, aki a koporsóban fekszik.

Nincs nehéz dolgunk, ha mi rendezzük a temetést. Tartsuk be, amit eddig írtunk a színházi kommunikációról, és annak szellemében cselekedjünk. Különösen fontos ez, ha valaki hirtelen és váratlanul hal meg.

Gyakran előfordul, hogy a halottak előre rögzítik, mit is cselekedjünk a temetés folyamán. Ebben az esetben is könnyű a dolgunk: legfőbb dolgunk biztosítani a szereplési lehetőséget.

Az Operában például gyakran kérik, hogy az úgynevezett Ravatalozóban legyen a temetés első felvonása. Még hatásosabb, ha a gyászszertartás alatt valamilyen komor zene szól. Wagner különösen kedvelt. Sokan kérik a nyitott koporsós gyászszertartást, különösen a férfiak, akik jól mutatnak ős hajjal és szakállal.

Különösen fontos figyelni arra, hogy a korábbi élettársak és/vagy szeretőik ne legyenek a koporsó közelében. Ezt azzal tudjuk elérni, hogy partecédulákat bocsátunk ki, amellyel biztosítjuk, hogy a gyászolók a színházi protokoll szerint foglalnak helyet.

Érdemes még előre tisztázni, hogy ki viseli a temetés költségeit. Legegyezőbb megoldás, ha a színház az elhunytat saját halottjának tekinti.

dr. Venczel Sándor

stratégiai tanácsadó

TÜCHLER®

Ahol a nagy dolgok születnek...
...mi ott vagyunk.

JÖN A NYÁR, ITT A JÓ IDŐ - KEZDŐDIK A SZABADTÉRI ELŐADÁSOK ÉS FESZTIVÁLOK SZEZONJA!

Készüljön fel velünk a nyári rendezvényekre - nálunk mindent megtalál, amire egy sikeres kültéri eseményhez szüksége lehet!

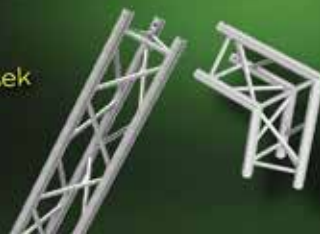
KÜLTÉRI SZÍNPADOK - teljes megoldások egy kézből

A TÜCHLER kínálatában elérhető HANDY és T-REX OPEN AIR színpadok ideális választást jelentenek minden szabadtéri eseményhez - legyen az koncert, fesztivál vagy ideiglenes installáció. Fedezze fel a lehetőségek teljes skáláját!

KÜLTÉRI
SZÍNPADOK

FEDEZZE FEL TRAVERZ ELEMEINKET,
amelyek teljes mértékben kompatibilisek
a Global- és Eurotruss rendszerekkel.
Tekintse meg a lehetőségeket!

TRAVERZ
ELEMÉK

Ezen kívül ismerkedjen meg professzionális SZÍNPADHÁLÓINKAL ÉS PONYVÁINKKAL, amelyek garantálják a színpad minden irányú védelmét és fedését, miközben látványos környezetet teremtenek.

A TÜCHLER OPEN AIR színpadhálók és ponyvák kiváló megoldást nyújtanak:

- színpadtetőkhöz,
- oldalfalakhöz,
- vagy akár építési kerítések takarásához.

Mit kínálnak ezek az anyagok?

- ✓ Megbízható védelmet eső, szél, napsütés és kíváncsi pillantások ellen
- ✓ Nehezen gyulladó tulajdonságot (EN-szabvány szerint)
- ✓ Praktikus, gyors és egyszerű felhasználási lehetőséget kültéri eseményeken
- ✓ Digitális nyomtatással személyre szabható, hogy egyedi környezetet varázsoljon rendezvényének

Egyedi megoldás minden eseményhez:

- ✓ Többféle szélességben és színben
- ✓ Méretre szabva vagy konfekcionált változatban
- ✓ Gyors, stabil rögzítés ringlizett szegéllyel, Spannfix gumipókkal vagy kábelkötegelővel

SZÍNPAD-
HÁLÓK

Lépjen velünk kapcsolatba egyedi ajánlatért vagy szakértői tanácsadásért - örömmel segítünk Önnek!

■ info@tuechler.net
■ +43 1 40010-26
■ 1220 Bécs/Ausztria,
■ Rennbahnweg 78
SZAKÉRTELEM 1968 ÓTA...

A történelem színpadán

A magyar színhátszás a kommunista diktatúra árnyékában

Az április 10. és május 11. között megrendezett 13. Madách Imre Nemzetközi Színházi Találkozóhoz a Nemzeti Színház egy ideiglenes kiállítást is bemutatott a diktatúra árnyékában dolgozó hazai színházi művészekről. A tárlat a múlt elhallgatott történeteit hozza felszínre: színészek sorsát, akik 1947 és 1989 között a politikai hatalom árnyékában kényszerültek döntésekre. Az összeállítás célja

nemcsak az emlékezés, hanem kérdésfelvetés is – a művészi szabadság, a felelősség és a kimondott szó súlyáról.

A kiállítás huszonhat művész portréját mutatja be, mások mellett Bara Margitét, Darvas Ivánét, Jávor Pálét, Karády Katalinét, Krenesey Marianne-ét, Latinovits Zoltánét, Mensáros Lászlóét, Mezey Máriaét, Szelezky Zitáét, Sinkovits Imrét és Somlay Artúrét. Emellett leveleket, visszaemlékezéseket, plakátokat, dokumentumokat idéz fel a múltból. A diktatúra rövid idő alatt nehezedett rá a magyar színházi életre. Több mint száz színész hagyta el az országot. Mások maradtak – és viselték a maradás terhét. Voltak, akik a kilátástalanság elől a végső menekülést választották; másokat a pálya elhagyása tört meg. Azoknak az élete, akik talpon maradtak a kompromisszumok, a félelem és a hallgatás kényszere közepette is, most a kiállítás révén arcokkal, hangokkal, töre-

dékekkel: levelekkel, visszaemlékezésekkel, dokumentumokkal és portrékkal jelenik meg. Külön fejezet tárja fel a megfélemlítés finoman szőtt, mégis könyörtelen rendszerét. A politikailag „nem megfelelő” művészek nemcsak intézményi retorziókkal szembesültek, hanem a szakmán belül is jelen volt a megfigyelés és a jelentések világa. A bizalom helyét a gyanú, a közösséget a hallgatás vette át. Ebben a közegben a hatalomhoz hűséges szereplők meghatározó befolyással bírtak, és nem egyszer aktívan alakították a rendszer működését.

A tárlat a *Marxtökéje* című előadáshoz kapcsolódva jött létre, az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, valamint az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára közreműködésével. A látványvilágot Mira János tervezte, a kivitelezés Tóth Kázmér munkája, az anyagot pedig a Nemzeti Színház munkatársai állították össze.

Páros dramaturgia

Ilovsky Béla színházi fotói

Ilovsky Béla fotográfus színházi fényképeiből nyílt kiállítás március 20-án a Bajor Gizi Színházmúzeumban. Az alábbiakban Szegő György megnyitó szövegét közöljük – a szerk.

Több mint negyedszázada nyithattam meg először Ilovsky Béla színházi fotókiállítását. Ő akkor az *Ördögszekéren* címet adta tárlatának. Érzéletes, sokféle asszociációt indító cím volt: egy szél által görgetett, száguldó tüskés növényi struktúrára gondoltunk, ami elhinti a magjait. Azóta tudom, hogy ez az elnevezés a spórákat szóró növényekre vonatkozik. A sajtófotókat pontosan képzettársítottuk: a növénytanból nyert szóképek kommunikációs fogalommá változott. Ugyanis a békebeli jó újságíró eposzi neve Egon Erwin Kisch óta: száguldó riporter. A hír is valaminek a magja, és a színház kultúrája is termést ígér.

Ilovsky Béla már vagy fél évszázada állandóan úton van. Ha valaki színházi fotóban „utazik”, mint ő, úgy viszi a szél, mint vihar a magot a pusztában. A népi növény-elnevezés játékos olvasatáról pedig a színpadi játék jut eszünkbe, sőt – az „ördög falra festése” mondással – a tragédia is bekerült a jelentéstársítások halmazába. Ilovsky Béla előző kiállítása a Beregszászi Megyei Magyar Színház /

Hartai Petra és Fröhlich Kristóf a Katharina Blum elveszett tisztessége előadásában, Budaörsi Latinovits Színház, 2022

Illyés Gyula Színház megalakításának 30. évfordulóján a Nemzeti Színházban az egykori lovasszékkel vándorló társulati formát idézte. A „szekér”

szóelem az összínházakra is utal, azokra, akik ekhós szekérral utaztak faluról falura, színházról színházra. Vidnyánszky immár legendává vált

▶ határon túli társulata intézményként a semmiből jött létre, mint látszatra a magból eredő élet is. A kárpátaljai társulat iskolákba, kultúrházakba vitte tájelőadásait. Ilovszky Béla is efféle vándor, a színházakat járja határon túl és innen. Régóta alázatos missziót vállal, egyre többet portyázik az elszakított magyar területek színházai felé.

Az említett kiállítás katalógusába írt bevezetőmet így kezdtem akkor: „Tíz éve Ilovszky Béla fotóművésznek / fotóriporternek már Gyulán is volt egy *Ekhósszekéren* című kiállítása. A színházi fotós Ilovszky 25 éve járja az országot, tudja hol, mi fontos. Megérzi, mi lesz jó, hol születik valami jelentős.” Nem titok, hogy Kaposvárra is jött – így ismerkedtünk meg. Fél életét autójában tölti, másik felét a színházakban. Immár jó ötven éve utazik. És hogy ez mindennapi EU-s lehetőséggé vált, egyre többet határon túli magyar színházaknál, azok áldozatkész alkotóit, színészeit fotózza. Képei láttán érezzük, hogy pörög az idő. Milyen volt X fiatalon, és milyen volt Y élete nagy szerepében. Ilovszky az időt sűrítve látja és láttatja. Franz von Baader „ezüst pillantásnak” nevezte a mozzanatot, amikor az ember egyidejűleg lát külső és belső szemével. Lessing pedig az ihlet születéséről azt mondta, az a „termékeny pillanat”. Ilovszky munkáira ráillenek ezek a magyarázatok.

A színházi előadás megismételhetetlen, egyedi létforma. Szinte lehetetlen lefényképezni. A csak „ott és akkor” érvényes térben és időben zajlik a cselekmény és a befogadás. Villanásnyi expozícióval, két dimenzióban aligha lehet egészként átfogni. Ha Ilovszkynak csak azért is sikerül valamit rögzíteni ebből, azt nem kizárólag az előadásokból, hanem hozzáadott értéként, önmagából vetíti elénk. Ismeri a drámairodalmat, a rendezőt, a színészt és a színházakat – belülről is. Mindig villanásnyival előbb tudja, mikor, minek lesz az előadásban termékeny pillanata, drámai súlya. Mindenkit ismer a színházban, szinte mindent láttott – nem csak Budapesten. Amit ő lát, képként az utókoré lesz: jó ideig ellenállnak majd a ténynek, hogy a színház tünékeny műfaj. A fotót erősebbnek látom a sűrűn változó pixel-technológiákra bízott mozgóképnél.

A drámához szinte mindig legalább két ember párosa, emberi és színészi viszonyai, az írók és a rendezők rejtett vitái szükségesegek, és végül a játék olyan holisztikus valami, aminek – akcióban/fotózás közben – Ilovszky nincs is tudatában. Amikor exponál, biztosan nincs. A színházi fotósoknak tudatalattiban működő tudással kell rendelkezniük. Ő bírja ezt a képességet. Képes megosztani figyelmét a jelen és a jövő színpadi jelenetei közt. Tehetséggel figyel, mikor van „itt a pillanat”. Sok évtizednyi praxisával ő is képes a színész fejével előre látni. Talán előbb, mint a rendezők. A rendező

Alföldi Róbert, Garas Dezső, Töröcsik Mari a *Kései találkozás e. vigjátékban*, Játékszín, 2003

játéka a próba, ahol lehet kísérletezni, elemezni, újra nekifutni. A fotósnak ez a lehetősége nincs meg. A fotóspróba ma már nem beállított, külön bevilágított preparátum, hanem akkor és ott kell jól megítélni a játék menetét, a tér- és fényviszonyokat. És ezek felett legfőképpen azt a testi-lelki pozíciót, ami ott a drámában a színművész egyszerű csúcsteljesítménye. Jó esetben ezek egész sora, amit megragadva a jó fotó nem csak egy vagy két színész párosát, de sokszor egy egész előadást láttatni tud. Mint a mikroszkóp lemezén az élő sejtben, ott az előadás egész makro-kozmosza is. Ezek a jelzők akkor igazak, ha a fotós alkotó – mint Ilovszky is – nem törődik az aktuális fotós trenddel, hanem saját imaginációját követi.

Most a fél századot pásztázó kiállításához mondott ünnepi szavak aktuálisak, de időbeliségüket kiterjesztem: Ilovszky ide válogatott színházi fotói gyakran a határon túli hely- és állapot-meghatározó jelzőt kénytelenek megkapni. Ám át tudják lépni a politikáktól függő színházak térbeli, és az örök teátrum időbe vetettségét. Abban a törékeny

Kulka János, Maia Morgenstern – *Zsámbék Nyári Színház*, 2000

kulturális emlékezet pillanatra építő, felejtéssel fenyegető sorompóit is. Ki tudnak törni a tér- és az idődimenziók szorításából. A játékos közeli képeiből pedig megsejthetünk valamit a térben távoli társulatok és publikumaik közös élményéből. Ezzel Ilovszky a nyelvi befogadás határait is kitarja. Ama magyar színházakkal együtt őt, a hirhozót is megilleti a *tiszteletreméltó* jelző.

Szegő György

Mezei Zoltán és Béres Márta a *Három nővér* előadásában, Szabadkai Népszínház, 2022

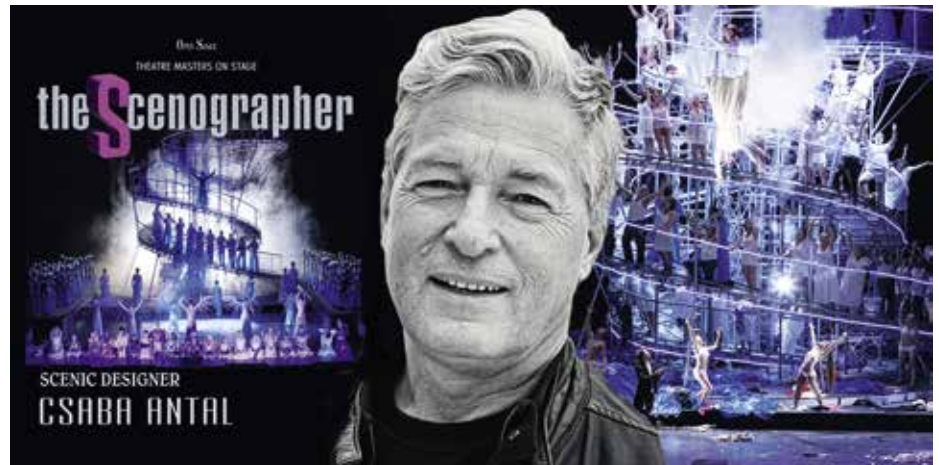
Ifj. Vidnyánszky Attila és Vecsei H. Miklós az *Az ifjú barbárok* próbáján, Gyulai Várszínház, 2022

Antal Csaba, a scenográfus

A The Scenographer 28. kötete (angol nyelven) Antal Csaba látványtervező munkásságát mutatja be. A kötetet a magyar közönségnek a Katona József Színházban mutatta be a szerző jelenlétében Forgách András és Ascher Tamás.

Antal Csaba életútja sok helyszínű, és fordulatokban, nemzetközi sikerekben gazdag. Építésznek tanult, egyetemi hallgatóként a Bercsényi Klubban – amely a hetvenes években egyfajta kreatív terepe volt nagyszerű és érdekes emberek sorának, mint például Hajas Tibor, Galántai György, St. Auby Tamás vagy Pauer Gyula – megismerhette az akkori avantgárd művészeit. Az egyetemen egyik professzora Hofer Tamás volt, akit megbíztak az akkor még a Felvonulási térre (Dózsa György út) gondolt Nemzeti Színház tervezésével. Antal Csaba másfél évig volt mellette, hallgatói feladatként pedig egy arénaszínházat kellett terveznie. Ez sem valósult meg, de belekóstolhatott a színházi látványvilágba. 1975-ben a Prágai Quadriennálén ezüstérmét kapott az egyik munkája. A kiállítás kurátora Prágában a színpadi látvány megújítója, Jozef Svoboda volt. Antal azzal fordult hozzá, hogy nála szeretne tanulni. A mester fölvette, de a szükséges dokumentumok beszerzéséhez még egy év kellett, eközben Gazdag Gyula kaposvári *Oszlopos Simeon* rendezéséhez tervezett díszletet. Egy év után már Prágában tanulhatott Svobodánál. Hazatérve azonban cseh látványtervezői diplomáját itthon nem honosították. Sok sok-kilincselés után Léner Péter megbízta, hogy egy pályakezdő rendezővel, Hules Endrével dolgozzon együtt Calderon *Az élet álom* című darabjának színpadra állításán. Ezután következett *A salemi boszorkányok*, majd a Szegedi Egyetemi Színpadról odakerült Árkosi Árpád rendező munkatársaként Albee *Állatkerti történetével* és Rózewicz *A mi kis stabilizációnk* című darabjával sikerült izgalmas világot teremteniük. Ezeket az előadásokat látva Paál István felkérte, hogy Szolnokon dolgozzon vele. Így kezdődött Antal Csaba pályafutása. Később fontos mérföldkő volt a Katona József Színház Székely Gábor rendezte *Catullus* előadása, amely eljutott Párizsba, ezt látta Giorgio Strehler, és elindulhatott a nemzetközi karrier.

Antal Csaba Jászai Mari-díjas díszlet- és jelmeztervező, Európa számos neves színházának elismert művésze, sok ikonikus előadás tervezője. Dolgozott többek között a budapesti Operaházban, a Katona József Színházban, a Vígszínházban, a párizsi Comédie Française-ban és az Odéon Théâtre de l'Europe-ban, a strassbourgi Théâtre Nationalban, a milánói Piccolo Teatróban, a római Teatro Argentínában, a barcelonai Teatre Lliure-ben, a Opernhaus Zürichben, a bonni, a müncheni és

Hamlet, Vígszínház, 2017

a wiesbadeni Operában, a karlsruhei Badisches Staatstheaterben, Berlinben a Volksbühnében és a Staatsoperben, valamint az epidauroszi színházban. Munkáit kiállították többek között a Prágai Quadriennálén, az Avignoni Fesztiválon és a párizsi Petit Palais-ban. Részt vett a budapesti UTE Fesztivál és a Nemzetközi Vizuális Művészeti Fesztivál szervezésében, és ő szervezte a Velencei Nyílt Színpad fesztivált. Alkotói munkássága mellett oktatási tevékenysége is jelentős, itthon és külföldön egyaránt. Tanított Strasbourghban, a salzburgi Mozarteumban, a milánói Brera Akadémián, a bostoni Harvard Egyetemen, a velencei IUAV-ban, a lyoni ENSATT-ban, a párizsi Conservatoire-ban, a moszkvai Malij Színházban és a müncheni Bayerische Theaterakademie-n. Oktatott a volt Magyar Színművészeti Egyetemen, és most már 16 éve Velencében, az építészar dráma szakán. Ezt az az egyetemet Velencében a La Fenice opera szponzorálja, segítségével hoznak létre előadásokat. Franciaországban 1986 óta dolgozik. 1991-től 1994-ig a strasbourgi színművészeti főiskola, 1998 és 2000 között a Conservatoire de Paris, 2004 és 2007 között a lyoni ENSATT (L'École Nationale Supérieure des Arts et Techniques du Théâtre) tanára volt. 1989-ben a Giorgio Strehler

vezette Európai Színházak Uniójának alapító tagja volt. A francia kulturális miniszter a Művészetek és Irodalom Érdemrend lovagi fokozatával tüntette ki.

Antal Csaba *Eternal Vorick – Life Book* című kiállítását a Műcsarnok rendezte meg 2023-ban, majd három hónapig Rómában volt látható. Paolo Santini, a *The Scenographer* kiadója ezt látva kereste meg a művészt azzal, hogy szívesen készítené könyvet a munkásságáról. A gyönyörű, igényes tipográfiával megtervezett kötetben nyolcvan előadás díszletrajzai és fotói szerepelnek, és Antal mindegyikhez megfogalmazhatta azokat a gondolatokat, amelyek nyomán az egyes díszlettervek megszülettek.

„A tér ígéret. A színház a világteremtés színpada, egy határozott kezdeményezés kinyilatkoztatása. Van az írók által megírt írás. Amit mi csinálunk, az egy másik típusú írás. A scenográfia azt jelenti, hogy a néző a szemével, a pillantásával tulajdonképpen olvassa azt a gráfiát, amit én mint látványtervező vizuális eszközökkel odateszek. Nem használhatok ebben olyan elemeket, amelyek az ő élményvilágából kimaradtak. Nekem modernnek is kell lennem – bármelyik korban született a bemutatott darab –, hogy a néző igaznak lássa, amit lát. A képnek nagy, sőt egyre nagyobb az ereje. A színház a színészért van. Az én dolgom az – egy kis alak a távolban –, hogy a színészt helyzetbe hozzam, hogy ő abban a dramaturgikus szövegben, abban a térben, abban a vizualításban igazán hőssé tudjon válni. Nekem az a dolgom, hogy ezt megtehesse. Pici szerepem van ebben, de azt próbálok jól csinálni.”

Józsa Ágnes

4 **National Theatre Meeting 2026** (DÁNIEL VADÁSZ)

WORLD THEATRE DAY

5 **World Theatre Day**
A message from Willem Dafoe

MARCH 15 AWARDS

6 **State Honors on the Occasion of March 15**

MITEM 2026

8 **MITEM 2026: 13th Madách International Theater Festival**

THEATRE TECHNOLOGY

10 **Transforming an Arena into a Circular Theater. The technical realization of Pista Dankó's grand operetta at the MVM Dome** (PÉTER SOMFAI)

On March 26, the Budapest Operetta Theater undertook a task that rarely arises in Hungarian theater practice: transforming the MVM Dome arena into a fully-fledged musical theater space for a single evening. The Pista Dankó Grand Operetta was not simply a "relocated performance," but a large-scale operetta show specifically designed for an arena space, with all its difficulties but also its advantages.

15 **When the Entire Space Becomes a Stage. The complex sound engineering system of the Pista Dankó Grand Operetta** (TAMÁS DITZMANN)

The sound engineering for the Dankó Pista grand operetta was based on a large-scale, integrated system, the primary goal of which was to provide uniform and controlled sound coverage for the large performance area – totaling approximately 2,200 m² – as well as the 270-degree auditorium.

21 **Let's at Least Set Sail!** (OTTÓ SIMON)

"We must sail" – so goes the first half of this saying of Roman origin, but there is a second part: "We must sail, but we must not live!" The Roman general and politician Pompey "urged" the crew of the fleet supplying the capital with grain in this way, insisting that they must set sail at all costs to keep the population alive. "The show must go on!" is a phrase with a similar meaning but a less somber tone, which might help us overcome current difficulties as we go about our work.

25 **People's Theater, with Changing Sets. Stage technology at the Szeged Open-Air Festival** (TAMÁS MÁROK)

THEATRE NEWS

30 **News from the Hungarian Theatre Life**

32 **"Culture is not decoration, but a public good"**
Statement by the Hungarian Theatre Association

33 **"We support every initiative that makes the funding system transparent"**
Statement by the theatres maintained by the municipality of Budapest

34 **Conference on the Future of Theatre**

34 **Historic Theatre in Naples Burns Down**

34 **The Festival of Miracles Come True: LMDP**

34 **Elation launches the Magma Prime Tour model**

35 **Updated Wavefront Precision line array series**

35 **Mantis – a new, high-performance, versatile LED video wall family**

35 **Chauvet Professional COLORado PXL Curve**

36 **The Finnish Summer is Beautiful – but Short. A stage adaptation of a novel trilogy in Helsinki** (ILDIKÓ SIRATÓ)

STAGE DESIGN

39 **"Being a costume designer is a psychological state"** (TAMÁS JÁSZAY)
Director Kriszta Székely and costume designer Dóra Pattantyus have been working together for exactly ten years. They summarize their shared experiences based on numerous large-scale musical productions and prose performances of varying scales. In MALÁT's interview series featuring director-designer duos, we also discussed the necessity of taking a break and working abroad.

THEATRE ARCHITECTURE

45 **The Temporary Building of the Slovenian National Theatre**

TECHNICAL NEWS

47 **News from Lisys-Project, Chromasound, and Pelyhe Kft.**

THEATRE ECONOMICS

49 **Theatre Communication** (SÁNDOR VENCZEL DR)

EXHIBITIONS, BOOKS

51 **On the Stage of History. Hungarian theatre in the shadow of the Communist dictatorship**

51 **Dual Dramaturgy. Béla Ilvószky's theatre photographs** (GYÖRGY SZEGŐ)

53 **Csaba Antal, Stage Designer** (ÁGNES JÓZSA)

HIRDETŐINK

AudMax	29. 0.	Luminis Kft.	33. 0.
AVL Trade Kft.	7. 0.	Pelyhe & Társa Kft.	55. 0.
Beckhoff Automation Kft.	9. 0.	Színpad Automatika Kft.	24. 0.
Chromasound Zrt.	38. 0.	Színpad- és Emelőgéptechnika Kft.	2. 0.
Elimex Kft.	44. 0.	Tüchler GmbH	50. 0.
Lisys-Project Kft.	56. 0.		

50
YEARS

**Claypaky 50 éves –
32 éve képviseli a Pelyhe Kft!**

Ezzel
kezdtük

Ezzel
folytatjuk

50

**PELYHE
KFT.**

1033 Budapest, Huszti út 34. | www.pelyhe.hu | pelyhe@pelyhe.hu
+36 30 9321 640, +36 20 9321 640

Muse Profile70CT+

Nagy fényáram. Teljes színpaletta. Kompromisszumok nélkül.

1000W INTELLIGENS
LED PROFILFÉNYVETŐ

Több mint 21.000 lm fényáram
additív színkeveréssel

CT+ 6 SZÍNBŐL ÁLLÓ
SZÍNKEZELŐ RENDSZER

Teljes kompatibilitás
a PROLIGHTS statikus fényvető
családjával

AKÁR 99-ES
SZÍNVISSZAADÁSI INDEX
(CRI)

CRI akár 99, R9 akár 99,
TLCI akár 97

TOVÁBBFEJLESZTETT
SZÍNHŐMÉRSÉKLET-
ÉS SZÍNKEZELÉS

2.200-15.000K Színhőmérséklet-
szabályozás, RGB/CMY/XY/RAW

